PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 60 lir

Leto XXIII. Št. 259 (6843)

TRST, četrtek, 2. novembra 1967

IZREDEN USPEH ITALIJANSKE AVTOMOBILSKE INDUSTRIJE

V Turinu je predsednik Saragat odprl mednarodni salon avtomobilov

Samo v Italiji narašča proizvodnja avtomobilov - Moro je imenoval medministrsko komisijo za priprave za ureditev dežele - Milejše stališče PSU do ostavke Merzagore

RIM, 1. — Predsednik republike Saragat je prisostvoval otvoritvi 49. mednarodnega avtomobilskega salona v Turinu, na katerem sodeluje 580 razstavljavcev iz 15 držav in prvikrat tudi sovjetska ter japonska avtomobilska industrija.

Po ogledu salona se je Saragat udeležil kosila, med katerim sta spregovorila predsednik salona dr. Biscaretti in minister za industrijo Andreotti. Dr. Biscaretti je ugotovil, da se je razstavni prostor salona od leta 1948 početveril. Nato je dejal, da je avtomobilska industrija dosegla letos ponoven rekord glede proizvodnje in izvoza. Do decembra bo Italija izdelala milijon in pol avtomobilov, od katerih okrog 100.000 industrijskih in bo proizvodnja za 13.5 odstotka višja od lanske. V okviru evropskega skupnega tržišča predvidevajo proizvodnjo šest milijonov avtomobilov in bo torej znašal italijanski delež četrtino, ter se bo občutno povečal v primerjavi z lanskim.

Celotna italijanska avtomobilska industrija se bliža zaposlitvi 150 tisoč oseb, je moderna in dinamična tudi pri izdelavi novih modelov, pri čemer so istočasno cene stabilne. Italijanski notranji trg je v razvoju in računajo, da bodo letos v Italiji prodali milijon 200 tisoč avtomobilov, izvozili bodo 430.000, uvozili pa okrog 150.000, pri čemer bo izvoz narastel v primerjavi z lanskim za 10 odstotkov, uvoz pa za 20 odstotkov.

Prihodnje leto julija bodo odpadle vse carinske pregrade v okviru SET, v nekaj letih pa se bodo čutile posledice «Kennedyjeve runde» tudi na širšem področju. Dr. Biscaretti je izjavil, da so prepričani, da bo otvoritev meja imela pozitivne posledice za celotni avtomobilski sektor, čeprav je istočasno tudi opozoril na negativne pojave, ker so skoro vsa podjetja v okviru evropske gospodarske skupnosti letos nazadovala. Napredek italijanske industrije je torej še zlasti značilen, saj predvidevajo, da bo avtomobilska industrija na svetu v celoti letos glede proizvodnje nazadovala za okrog 7 odstotkov.

Minister za industrijo Andreotti pa je dejal, da je razširitev avtomobilov pokazatelj blaginje in socialnega napredka italijanskih družin in je navedel podatek, da je prišel leta 1946 po en avtomobil na prebivalca Italije, sedaj pa pride en avtomobil že povprečno na sedem prebivalcev. Minister je navedel zelo optimistične podatke glede napredka proizvodnje avtomobilov v Italiji, češ da se je proizvodnja zvišala za 19.40 odstotka in se ta podatek ne sklada z navedbami predstavnika tovarn.

V tej zvezi je omenil napore države, da se uredi cestno omrežje, ki bo ustrezalo tako naglemu naraščanju prometnih vozil in je dejal, da je država investirala v ceste leta 1967 539 milijard lir, za prihodnje leto pa so predvidene investicije 575 milijard lir. Glede varnosti prometa je omenil jekleno pregrado, ki bo postavljena na vse avtostrade. Vendar pa so nesreče še vedno preštevilne, čeprav indeks nesreč v odnosu na naraščanje prometa upada. Istočasno pa so zelo žalostni podatki, ki govore o 8901 mrtvem in 211.070 ranjenih v letu 1966 pri prometnih nesrečah.

Nadaljujejo se razprave in komentarji glede odobritve zakona o volitvah v deželah v poslanski zbornici in katerega mora sedaj odobriti še senat. Predsednik vlade Moro je ustanovil posebno medministrsko komisijo, ki naj prouči «preureditev strukture države in krajevnih ustanov v zvezi z ustanovitvijo dežel». Komisiji bo predsedoval minister za notranje zadeve, v njej bodo sodelovali ministri za zaklad, za proračun, za finance, za reformo javne uprave, za sodstvo in za industrijo in kmetijstvo ter strokovnjaki. Komisija bo morala proučiti organske odnose med državo in novimi ustanovami, tako da se preprečijo dvojni uradi in kot posledica naraščanje izdatkov. V ta namen bo komisija predvsem proučila vse pristojnosti, ki bodo prešle iz okvira države v okvir dežel in v tej zvezi tudi kriterije za okvirne zakone. Vzporedno s tem vprašanjem gre tudi za upravni aparat, tako da bo prišlo do zmanjšanja stroškov za državni aparat vzporedno, ko bodo pričele delovati uprave dežel.

Po dolgotrajni razpravi o deželah je to prvi poseg predsednika vlade Mora glede dežel, pri čemer je skušal z ustanovitvijo take avtoritativne komisije ošibiti kritiko desnice, češ da bodo nove dežele predstavljale za Italijo izredno velik nov izdatek.

Poslanska zbornica je odobrila — in kasneje bo obravnaval senat — samo zakon o volitvah v dežele, niso pa še sprejeti drugi ustrezni zakoni in predvsem zakoni o konkretnih pristojnostih in še zlasti zakon o financiranju dežel. Sedaj gre torej samo za razpravo, kako se bodo volili deželni sveti in tudi za razpravo o datumu prvih volitev v deželne svete, ki ima politično izreden pomen. Šele novi parlament, ki bo izvoljen prihodnjega maja na političnih volitvah, pa bo razpravljal in sklepal o teh zakonih.

Deželni volilni zakon, ki je bil sprejet v poslanski zbornici, je torej samo ena izmed nujnih in bistvenih etap pri ustanavljanju dežel na osnovi točnega ustavnega načela, ki v členu 114 določa, da se deli republika na dežele, pokrajine in občine in nato posveča temu vprašanju 19 členov. Pri tem gre tudi za bistveno razliko med deželami s posebnim statutom, ki so že ustanovljene in ki jih je pet (Sicilija, Sardinija, Aosta, Južna Tirolska in zadnja Furlanija Julijska krajina) ter dežele z navadnim statutom, ki jih bo 15.

Volilni zakon predvideva v 26 členih, da bodo deželni svetovalci izvoljeni neposredno, in so torej odpadli nekateri predlogi, da bi deželne svete izvolili iz svoje srede pokrajinski svetovalci, pri čemer bi se dežele seveda spremenile samo v nekak malo pomemben reprezentativni organ. Volitve bodo proporcionalne na osnovi števila glasov, vendar sistem računanja glasov daje določeno prednost večjim strankam. Končno najpomembnejši 22. člen predvideva, da bodo prve volitve v letu 1969 in da bo parlament do takrat odobril zakon o ureditvi finančnih vprašanj dežel.

Zakonski predlog mora sedaj odobriti še senat, ki ima bistveno drugačen pravilnik kot poslanska zbornica in ki ne dopušča tako rezkega presekanja razprave, da se tehnično pravno vzeto, obstrukcija lahko razvija še v večji meri kot poslanski zbornici. Prav zato pa je izredno važno, kako vodi predsednik senata razpravo, in je zato tudi v tej zvezi v ospredju primer predsednika senata Merzagore.

Predsednik senata je pred dnevi imel znan govor na zasedanju odlikovancev za delo, pri čemer gre predvsem za vidne osebnosti gospodarskega življenja, in je kritiziral ustanovitev dežel prav s stališča desnice, češ da bodo pomenile nova velika bremena za državo.

Takoj je prišlo do ostrih kritik ne samo s strani komunistov, temveč tudi socialistov in nekoliko v omiljeni obliki tudi s strani KD. Merzagora je odgovoril z ostavko, o kateri pa uradno ni nič znanega, ker jo mora po pravilniku sporočiti podpredsedniku. Menda ima ostavko še vedno v predalu njegov tajnik, predsednik Merzagora pa se je medtem lepo umaknil na potovanje v Pariz.

Po prvotnih ostrih polemikah pa je prišlo s strani socialistov do določenega umika, ki izvira predvsem iz bojazni, da bi se razvnela nova dolgotrajna bitka za mesto novega predsednika senata in s tem tudi do popolne paralize dela senata za dalj časa ter praktično do zaključka sedanje poslovne dobe. Razprava o novem predsedniku bi bila namreč nedvomno zelo živahna in bi pomenila pravo razbitje med KD in PSU, nato pa bi sledila nova razprava o deželah z že napovedano obstrukcijo desnice, tako da bi ostal neizpolnjen cel skupek programskih obveznosti, ki jih mora levi center še sprejeti pred političnimi volitvami v parlament.

Včerajšnje glasilo PSU «Avanti» je zato objavilo uvodnik svojega urednika Orlandija ki je bil menda napisan po navodilih «najvišjega predstavnika države» in v katerem je rečeno, da je bil Merzagorov govor sicer neumesten, vendar pa ne gre za tako resno zadevo in da je Merzagora vedno dobro vodil skupščino senata ter torej za sedaj lahko ostane na svojem mestu. Vse skupaj se bo zato verjetno končalo z glasovanjem o zaupnici Merzagori, ali pa celo na tak način, da iz predala ostavka sploh ne bo prišla pred senat.

Deželni odbor Sicilije je izdelal na seji, ki je trajala vso noč, načrt reorganizacije industrije žvepla, ki jo je v celoti prevzela dežela s svojo družbo EMS. Sklenili so zapreti pet rudnikov žvepla, trinajst pa jih bodo modernizirali, za kar bodo izdali deset milijard in pol. Po reorganizaciji, ki jo bodo izvedli do 1970. leta, bo proizvodnja žvepla dosegla 200 tisoč ton letno.

V Anconi se je pričel kongres italijanskih anarhistov, med katerim bodo obravnavali naslednje teme: «Stališče anarhistov do neokapitalizma, politike načrtovanja države in avtomatizacije», «Anarhizem in marksizem ter izkušnje dvajsetega stoletja» in «Anarhisti, delavsko gibanje in mladina».

PO OBISKU V LONDONU

Jordanski kralj Husein prispe danes v ZDA

ZDA so še bolj zaostrile svoje stališče proti Arabcem

LONDON, 1. — Jordanski kralj Husein se je davi pogovarjal v zunanjem ministrstvu 45 minut z angleškim zunanjim ministrom Brownom. V poučenih krogih pravijo, da sta se strinjala, da je treba nujno iskati rešitev spora na Srednjem vzhodu v okviru varnostnega sveta OZN.

Husein je poudarjal med pogovorom zmerno stališče, ki so ga zavzeli arabski voditelji pri sedanji diplomatski izmenjavi pogledov.

V Jeruzalemu je izraelski zunanji minister Eškol izjavil, da je «pripravljen povabiti Huseina v Jeruzalem, ali pa da je on pripravljen iti v Aman za začetek mirovnih pogajanj med Izraelom in Jordanijo ter obravnavati vsa vprašanja med obema državama». Eškol je dejal, da Izrael želi začetek pogajanj tudi z drugimi arabskimi državami. Zatem je omenil, da bi se židovsko prebivalstvo v Izraelu do leta 2000 lahko podvojilo.

Jutri bo kralj Husein prišel na obisk v ZDA. Ugotavlja se, da so ZDA v zadnjem času še bolj odkrito na strani Izraela, kar se kaže v sklepu Washingtona, da obnovi prodajo letal Izraelu. Tudi o tem se bo Husein pogovarjal v Washingtonu. Ameriški voditelji bodo verjetno pritiskali na Huseina, naj bi popustil pred ameriškimi in izraelskimi zahtevami.

V ZDA upajo, da se bo omajal položaj Naserja zaradi gospodarskih težav v ZAR. Zdi se, da nameravajo ZDA zavzeti še bolj nepopustljivo stališče do Arabcev.

Krivda ZDA za neuspeh v OZN

KAIRO, 1. — Novi uradni predstavnik vlade ZAR Mohamed El Zalad, ki je do nedavnega bil podtajnik v zunanjem ministrstvu, je na današnji tiskovni konferenci govoril o «žalostnih rezultatih v Združenih narodih» in o trmasti volji Izraela, da bi videl Arabce prositi nemogoč mir.

«Zelo bi škodovali našim sinovom in našim prihodnjim pokolenjem, če bi podpisali mir z Izraelom,» je izjavil Zalad. Omenil je, da je Egipt podpisal leta 1949 edinole sporazum o premirju z Izraelom, ki pa ga je Izrael zatem sistematično kršil in ga «raztrgal na drobne koščke».

Zalad je potrdil, da se postopoma odseljuje civilno prebivalstvo iz Port Saida, in je omenil veliko, čeprav ne ugotovljeno škodo, ki jo je utrpela petrolejska in kemijska industrija v Suezu zaradi izraelskega bombardiranja 24. oktobra. Ponovno je obtožil ZDA kot glavnega krivca za neuspel poskus, da bi rešili krizo v varnostnem svetu, in je poudaril, da so ZDA zadale s tem Egiptu tako hud udarec, da bi lahko postal neznosen.

Na koncu pa je Zalad izjavil, da je «nepopravljiv optimist».

Dve nesreči v Jugoslaviji

BEOGRAD, 1. — Na Jadranski magistrali in v Gorskem Kotaru sta se dogodili danes dve hudi prometni nesreči, v katerih je ena oseba zgubila življenje, tri pa so bile hudo ranjene. Pri trčenju avtobusa iz Zadra, ki je vozil na Bled, in potniškega avtomobila iz Bologne je zgubila življenje 28-letna Natalia Guardilli iz Bologne. Hudo je bil ranjen šofer potniškega avtomobila. Med potniki avtobusa ni bilo ranjenih.

Igralca italijanske Drame narodnega gledališča «Ivan Zajc» na Reki Ruggero Brunelli in Alessandro Damiani pa sta bila hudo ranjena pri prometni nesreči v Gorskem Kotaru.

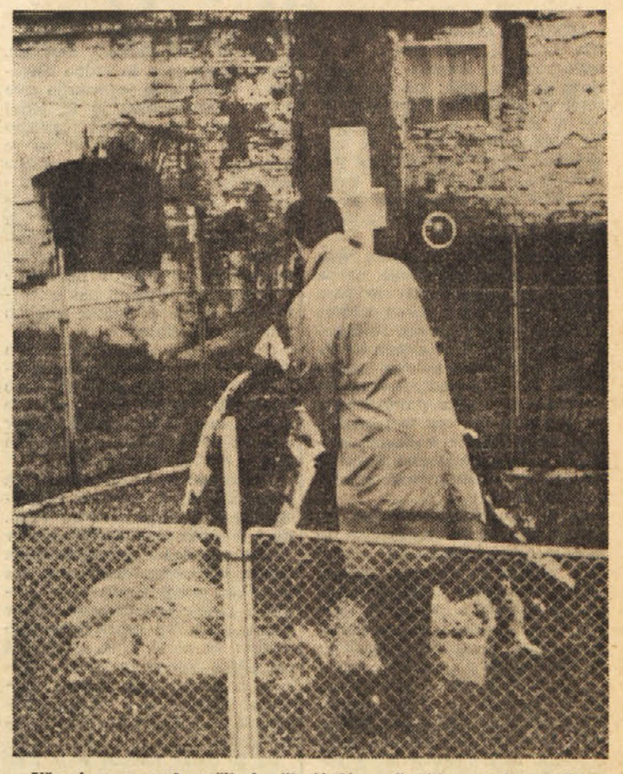

Včeraj so v vseh naših krajih ljudje počastili spomin padlih v borbi za svobodo ter okrasili grobove in spomenike s cvetjem. V mestu pa so predstavniki partizanskih in drugih organizacij položili k spomenikom in ploščam vence. Na sliki polaganje vencev v Rižarni

NADALJUJEJO SE POSVETOVANJA O SREDNJEM VZHODU

Zelo malo upanja za sporazum o sprejemljivi resoluciji v VS

Bivši ameriški tajnik za zaklad Anderson se posvetuje z egiptovskimi voditelji - Predsednik Salal v Kairu - Obvezna vojaška služba v Jordaniji - Letaki proti Erhardu v Tel Avivu

NEW YORK, 1. — Glavni tajnik OZN U Tant je predlagal varnostnemu svetu znatno okrepitev nadzorstva nad ustavitvijo ognja na področju Sueškega prekopa. Predlagal je: 1. Število opazovalnih postaj naj se zviša od 9 na 18. 2. Število opazovalcev naj se zviša od 43 na 90. 3. Osebje OZN ob prekopu naj dobi štiri čolne z ravnim dnom, od katerih naj bi dva bila v Ismailiji, dva pa v Suezu. 4. Opazovalcem naj se dajo na razpolago štirje helikopterji, ki bi jih uporabljali za letalske izvide in za potovanje osebja OZN. 5. Uvedli naj bi splav, ki bi ga uporabljalo osebje OZN in bi povezoval oba brega prekopa.

U Tant je poslal nov poziv obema strankama, naj se vzdržita vsakega ukrepa represalij v primeru kršitve ustavitve ognja in naj se poslužita OZN.

Kakor že javljeno, se je deset nestalnih članov varnostnega sveta sinoči ponovno sestalo, toda niso se mogli sporazumeti o skupni resoluciji. Ponovno so se sestali nocoj.

Egiptovska vlada je včeraj tri ure razpravljala pod Naserjevim predsedstvom o prizadevanjih Združenih narodov za rešitev krize. Namestnik zunanjega ministra Elfeko je predložil podrobno poročilo o posvetovanjih v OZN in o načrtih resolucij, ki so bili do sedaj predloženi. Predloženo je bilo tudi poročilo o posledicah bombardiranja čistilnic v Suezu. Še posebej so obravnavali sedanje stanje zalog petroleja in o ukrepih, ki so jih s tem v zvezi sprejeli.

«Al Ahram» piše v dopisu iz New Yorka, da so možnosti sporazuma med desetimi nestalnimi člani varnostnega sveta praktično nične in da se stanje zdi zelo mračno. Po mnenju lista so trije dejavniki, ki ovirajo sporazum: težnja, da se odkloni določitev poslanstva U Tantovega predstavnika, da se določijo položaji, na katere bi se moral Izrael umakniti, in da se določi rok za ta umik.

Isti list poroča, da so se včeraj sestale arabske delegacije v OZN na zahtevo zunanjega ministra ZAR Riada in obravnavale možnost, da se razprava o Srednjem vzhodu znova prenese v glavno skupščino; toda o tem niso še nič sklenili. Včeraj se je zunanji minister Riad sestal s pomočnikom sovjetskega zunanjega ministra dvakrat in tudi z voditelji delegacij Francije, Velike Britanije, Indije in Jugoslavije.

Končno javlja «Al Ahram», da bo imela egiptovska poslanska zbornica prihodnje zasedanje 23. novembra in tedaj bo imel Naser važen govor.

Zvedelo se je tudi, da se je bivši ameriški tajnik za zaklad Robert Anderson, ki je prišel v nedeljo v Kairo, v ponedeljek pogovarjal z egiptovskim ministrom za načrtovanje Kaisunijem.

Predsednik jemenske republike Salal je prišel danes popoldne v Kairo na uraden obisk; ostal bo 48 ur. Na letališču ga je sprejel predsednik Naser skupno s svojimi glavnimi sodelavci. Naser in Salal se bosta predvsem pogovarjala o egiptovsko - saudskem sporazumu o Jemenu in seveda tudi o krizi na Srednjem vzhodu. V petek bo Salal odpotoval v Moskvo, kjer se bo udeležil proslav ob 50. obletnici oktobrske revolucije.

Jordanska vlada je javila, da bodo v okviru njene prihodnje politike dali prednost obnovitvi oboroženih sil in uvedbi zakona o obvezni vojaški službi. To je sporočil v svojem govoru jordanski regent v odsotnosti kralja Huseina. Izjavil je zatem, da bo jordanska politika v zvezi s krizo na Srednjem vzhodu temeljila na iskanju častne rešitve, ki naj zavaruje pravice palestinskega ljudstva in arabskega dostojanstva.

Končno je izjavil, da je primer Palestine «temeljni kamen arabske notranje in zunanje politike» in da Jordanija odločno nasprotuje načelu, ki omogoča napadalcu, da bi vsilil svoje pogoje s položaja, ki ga je dosegel z napadom.

V Beirutu je predsednik organizacije za osvoboditev Palestine Ahmed Šukeiri izjavil, da se sto milijonov Arabcev, ki obkrožajo Izrael «ne bo nikoli odreklo osvoboditvi Palestine». Pri tem je govoril o krvavih vojnah, ki so pripeljale do odhoda križarjev, ki so «zapustili za seboj kupe razvalin».

Šukeiri je poudaril, da med Arabci in Židi ni razlogov za verski spor ali za sovraštvo, ter je dodal: «Vaši voditelji so vas prevarali. Dali so vam v last domovino, ki ni vaša. Vrnite se k resnici. Iščite mir in blaginjo v drugem kraju in ne v Palestini. Izselite se v dežele, kjer živijo židovske kolonije stabilno in v blaginji. To je edina rešitev, ki bo pripeljala do miru.»

Sudanski minister za obrambo Aden Madebo je sporočil, da je Sovjetska zveza obljubila dobavljanje orožja Sudanu. Madebo je izjavil, da bo šel 15. novembra v Moskvo, da podpiše sporazum.

Podpredsednik ZAR Ali Sabri, ki vodi egiptovsko delegacijo, ki se bo udeležila proslav 50. obletnice oktobrske revolucije v Moskvi, bo eden od sedmih voditeljev tujih delegacij, ki bodo govorili v začetku proslav. To javlja «Al Ahram», ki dodaja, da se bo Sabri ob zaključku proslav pogovarjal s sovjetskimi voditelji.

V središču Tel Aviva so danes raztrosili letake, ki napadajo bivšega nemškega kanclerja Erharda, ki je sedaj na obisku v Izraelu. Letaki pravijo, da je Erhard s svojo dejavnostjo v gospodarskem uradu tretjega rajha posredno odgovoren za pokol milijonov Židov v Evropi.

Glavni tajnik sirske komunistične stranke Bagdaš piše v članku v moskovski «Pravdi», ki je posvečen 50. obletnici oktobrske revolucije, da se zdi, da je pekinškim voditeljem zelo žal, da niso izraelski zavojevalci prišli do Damaska in Kaira. «Dejstvo je, pravi Bagdaš, da je Maocetungova skupina sprožila zelo ostre napade na ustavitev ognja, o katerem so se sporazumele napadene arabske države. Pekinški radio vztraja, naj bi arabske države prekinile prijateljske odnose s Sovjetsko zvezo. Z drugimi besedami hoče Maocetungova skupina, naj bi Arabci storili to, na kar jih niti izraelski napad ni mogel prisiliti.

«Toda, zaključuje Bagdaš, arabski narodi so odločeni še bolj okrepiti arabsko - sovjetsko prijateljstvo, kljub vsem spletkam Maocetungove klike.»

Južna Arabija

KAIRO, 1. — Danes so v Kairu javili, da sta se obe nacionalistični stranki Južne Arabije sporazumeli o sestavi skupne delegacije za pogovore z Veliko Britanijo o prenosu oblasti. Južna Arabija bo postala neodvisna januarja prihodnjega leta.

Posvetovanja med predstavniki obeh strank o sestavi vlade o začasni upravi so se začela prejšnji mesec v Kairu.

KINSASA, 1. — Kongoška tiskovna agencija poroča, da v Bukavu še dalje divja bitka. Kongoška vojska je danes zasedla predmestja Bangu in izgnala plačance. Med bitko je padlo 20 plačancev in 37 bivših katanških žandarjev, kongoška vojska pa je imela nekaj ranjenih.

U Tantov predlog o mednarodni trgovini

NEW YORK, 1. — Glavni tajnik OZN U Tant je predlagal glavni skupščini, naj bi ustanovili v Ženevi središče mednarodne trgovine, ki bi združevalo funkcije splošnega sporazuma o trgovini in carinah (GATT) in konference OZN o trgovini in razvoju. U Tant meni, da bi ustanovitev tega novega organizma «srečno» poudarila naraščajoče sodelovanje teh dveh organizmov za razvoj in trgovino nezadostno industrializiranih držav. Predlagal je, naj bi se to središče ustanovilo še pred svetovno konferenco o trgovini, ki bo februarja prihodnjega leta v Novem Delhiju.

Ulbricht o Zahodni Nemčiji

Predsednik vzhodnonemške republike Walter Ulbricht je danes govoril v Berlinu o 50-letnici oktobrske revolucije. Med drugim je izjavil, da nemški narod lahko živi in napreduje samo v miroljubni demokratični in socialistični državi, ki bi se odpovedala revanšizmu. Dejal je, da sta ameriški imperializem in zahodnonemški kapitalizem razdelila Nemčijo ter ustanovila ločeno državo s prestolnico Bonn. Nemško ljudstvo na zahodu mora še premagati preteklost in se marsikaj naučiti iz zgodovine, predvsem iz dveh svetovnih vojn.

Zatem je Ulbricht izjavil, da ceni napore centralnega komiteja KP SZ za okrepitev in enotnost delavskih strank vsega sveta in za pripravo svetovne konference. Dodal je, da se je treba odločno upreti radikalni politiki Maocetungove skupine.

Zatem je Ulbricht postavil več vprašanj delavcem Zahodne Nemčije. Vprašal je: «Ali ste za načrtno gospodarstvo in za socialistični sistem, ali pa hočete skupno s Kiesingerjem, Straussom in Wehnerjem raztegniti na vso Nemčijo nadvlado velemilijonarjev in Hitlerjevih generalov? Hočete, da se zagotovi mir z rednimi odnosi med obema nemškima državama, odpovedati se uporabi nasilja in priznati sedanje meje, vštevši mejo med obema Nemčijama?»

LONDON, 1. — Poslanska zbornica je danes obravnavala gospodarska vprašanja. Prvi državni tajnik Stewart je izjavil, da so cene naraščale v razdobju 1964-1966 za 5 odstotkov povprečno na leto, v zadnjem razdobju pa samo za 1,25 odstotka, plače pa so se istočasno zvišale za 2,5 odstotka.

ZA PROSLAVO OKTOBRSKE REVOLUCIJE

Številne delegacije že prihajajo v Moskvo

Jugoslovansko delegacijo vodi predsednik Tito - Temeljni kamen za spomenik v počastitev petdesetletnice

MOSKVA, 1. — V Moskvi se nadaljujejo priprave za proslave 50. obletnice oktobrske revolucije. Danes so prispele v Moskvo delegacije iz Bolgarije, Poljske in Jugoslavije. Goste so sprejeli Brežnjev, Kosigin in Podgorni.

Bolgarsko delegacijo vodi predsednik vlade in prvi tajnik KP Bolgarije Todor Živkov, mongolsko predsednik vlade in prvi tajnik KP Mongolije Cedenbal. V poljski delegaciji so Gomulka, Kliszko, Cyrankiewicz in drugi.

Jugoslovansko delegacijo vodi predsednik republike Tito. V delegaciji so še tajnik izvršnega komiteja CK ZKJ in član sveta federacije Mijalko Todorović, predsednik CK ZK Makedonije Krste Crvenkovski in član izvršnega komiteja CK ZKJ Nijaz Dizdarević.

Danes sta prispeli tudi delegaciji Severne Koreje in Severnega Vietnama.

Predsednik moskovskega občinskega odbora Vladimir Promislov in ministrica za kulturo Furceva sta položila danes na velikem trgu Manež v Moskvi granitni temeljni kamen, na katerem bodo zgradili v prihodnjih letih spomenik v počastitev 50-letnice oktobrske revolucije. Trg so preimenovali v «Trg 50-letnice oktobrske revolucije». Spomenik bodo odkrili leta 1970 ob stoletnici Leninovega rojstva. Promislov je med slovesnostjo poudaril, da bo moral spomenik odražati revolucionarno borbo sovjetskega ljudstva, njegovo ustvarjalno delo in njegove vojaške uspehe.

Spominske svečanosti na grobovih padlih v Sloveniji

LJUBLJANA, 1. — V Sloveniji so danes praznovali republiški praznik, dan mrtvih. V vseh mestih so bile ob spomenikih, ob spominskih ploščah in na grobovih, kjer so pokopani talci in borci, komemoracije in položeni so bili venci družbeno - političnih organizacij, skupščin, družinskih članov in prebivalstva. Šolska mladina je včeraj okrasila s cvetjem vse grobove padlih borcev v gozdovih in v drugih od vasi oddaljenih krajih. Prebivalci Ljubljane so med drugim počastili spomin ustreljenih talcev na Urhu pri Ljubljani. Popoldne je bila komemorativna slovesnost na ljubljanskih žalah. Cvetje so položili tudi na skupno grobnico narodnih herojev in na posamezne grobove udeležencev narodnoosvobodilne borbe in umrlih družbeno-političnih delavcev. Na komemorativnih slovesnostih so sodelovali partizansko-invalidski pevski zbor, člani ljubljanskega dramskega gledališča, šolski zbori in številne umetniške skupine. Spominskih slovesnosti v Mariboru so se udeležili tudi zastopniki antifašističnih borcev iz Avstrije.

Pismo Debraya prijateljem

CAMIRI, 1. — Na procesu proti Debrayu so zaslišali še štiri obtožence, ki pa trdijo, da nič ne vedo. Predsednik sodišča polk. Guachalla je nato razpravo prekinil, da rešijo nekatera pravna vprašanja. Čez teden dni bodo govorili odvetniki, nič pa ni znano, kdaj bo izrečena razsodba.

Francoski levičarski tednik «Nouvel Observateur» objavlja pismo Debraya svojim prijateljem, v katerem jih poziva, naj se ne ukvarjajo z njim, temveč naj osredotočijo svoje sile, da bodo opozorili na revolucionarno borbo Latinske Amerike in na ameriški fašizem. Debray obtožuje predsednika Bolivije, da razširja glasove, da bi bila Bolivija pripravljena izvesti zamenjavo z njim in jetniki, ki jih ima Castro na Kubi. Na tak način bi hoteli dokazati, da so ga poslali v Bolivijo s Kube in da je vojno stanje med Bolivijo in Kubo. Debray pa pravi, da njegov položaj zanima samo francosko vlado.

Iz Bolivije so izgnali Ralpha Schoenmana osebnega tajnika Bertranda Russella, ki je danes odpotoval proti Limi.

POROČILO VODSTVA VIETNAMSKE OSVOBODILNE FRONTE

Ugoden razvoj za vietnamsko ljudstvo in zelo neugoden za sovražnika

Bombardiranje oporišča Kon Tien in Ču Laj ob obisku Humphreya Johnson je ponovil, da bo nadaljeval bombardiranje severa Fulbright o pomoči zahodnih držav Južnemu Vietnamu

HANOJ, 1. — Od 20. do 22. oktobra je bil v Južnem Vietnamu razširjen sestanek predsedstva centralnega komiteja narodnoosvobodilne fronte. Poročilo, ki so ga objavili po sestanku, pravi, da so razpravljali o sredstvih za razvoj vojaške in politične borbe pozimi in spomladi 1967-68.

Sporočilo dodaja, da so govorili o prihodnjih pobudah sovražnika in o njegovih možnostih, kakor tudi o možnostih osvobodilne vojske ter o težavah, ki jih morata vojska in prebivalstvo na jugu premagati. Udeleženci so pregledali tudi stanje v zadnjih mesecih in so soglasno ugotovili, da je bil dosežen nov zelo ugoden razvoj za južnovietnamsko ljudstvo in zelo neugoden za sovražnika.

Sporočilo pravi zatem, da so dosegli številne vojaške in politične uspehe in narodnoosvobodilne sile se vedno bolj večaja in krepijo. Osvobojena področja so se utrdila in razširila. Ameriške čete so utrpele številne izgube in morajo pasivno utrpeti vojaške akcije na vseh bojiščih. Južnovietnamske čete niso sposobne izpolnjevati svojih nalog «pomirjenja» in njihova morala vedno bolj pada, njihova organizacija pa se vedno bolj razkraja.

Osvobodilne sile Južnega Vietnama so danes obstreljevale s topovi ameriško oporišče Kon Tien, ko je bilo letalo, v katerem je bil ameriški podpredsednik Humphrey, oddaljeno šest kilometrov. Več granat je padlo na ameriške položaje v Kon Tienu. Obisk ameriškega podpredsednika se je zaključil v oporišču Ču Lai, 560 kilometrov severovzhodno od Sajgona, od koder je Humphrey odpotoval v Kuala Lumpur. Nekaj ur, preden je Humphrey prišel v oporišče ameriških helikopterjev Ču Lai, so osvobodilne sile obstreljevale z minometi to oporišče. Nekaj helikopterjev je bilo poškodovanih in deset ameriških vojakov je bilo ranjenih.

Ameriški podpredsednik, ki je prišel v to oporišče nekaj ur po napadu, je izjavil, da «bi se vojna v Vietnamu lahko skrajšala, če bo ameriško ljudstvo enotno». Trdil je, da južnovietnamska osvobodilna fronta živi v upanju, da bi demonstracije v ZDA proti vojni lahko povzročile konec te vojne. Trdil je tudi, da Američani zmagujejo v vojni «na gospodarski, politični, vojaški in ideološki fronti».

Popoldne je Humphrey prispel z letalom na tridnevni obisk v malezijsko prestolnico Kuala Lumpur. Ob tej priložnosti je malezijska policija odredila izredno stroge varnostne ukrepe. V nekem kraju so policaji razgnali več tisoč demonstrantov, ki so demonstrirali proti Humphreyu in ZDA. Policaji so uporabljali solzilne bombe in so aretirali več demonstrantov.

Sinoči so ameriški bombniki znova bombardirali kraje, oddaljene csem kilometrov od Hanoja. Bombardirali so tudi razne ceste in železniške proge v južnem delu Severnega Vietnama. Napadli so ladjedelnice južno od Vinha in Tan Hoa.

Strateški bombniki «B-52» so bombardirali važen prelaz Mu Gia na meji med Severnim Vietnamom in Laosom. Poleg tega so bombniki bombardirali položaje osvobodilne vojske v južnovietnamski pokrajini Binh Long, kjer so bili v nedeljo in včeraj srditi spopadi.

V Sajgonu je bila danes brez incidentov vojaška parada ob narodnem prazniku. Toda udeležba civilnega prebivalstva je bila izredno majhna.

Predsednik ameriške senatne komisije za zunanje zadeve William Fulbricht je danes podvomil v trditve vlade, češ da zahodne države pomagajo južnemu Vietnamu. Dejal je, da mnoge teh držav imajo zaradi vojne v Južnem Vietnamu mnogo več koristi, kakor dajejo v okviru programov za pomoč.

Ameriški predsednik Johnson je na tiskovni konferenci izjavil, da bodo ZDA brez sprememb nadaljevale svojo akcijo v Vietnamu, «dokler ne bo Hanoj sprejel začetka mirovnih pogajanj v zameno za ustavitev ameriškega bombardiranja na Severu».

Johnson je trdil, da bombardiranje na Severu predstavlja «pravilno in primerno stvar, ki jo je treba storiti». Dejal je, da bodo ZDA ustavile bombardiranje na severu, «če bo sever začel plodne pogovore in ne bo skušal doseči vojaških prednosti s prekinitvijo bombardiranja». ZDA bodo nadaljevale sedanjo akcijo, «dokler se Hanoj ne bo zavedel, da se ne more polastiti drugih narodov z uporabo sile».

Na podlagi poročila, ki ga je objavil ameriški državni departma za programe pomoči zahodnim državam in Južnemu Vietnamu, pošilja 31 zahodnih držav pomoč Južnemu Vietnamu. Fulbricht pa pravi, da to ni «popolnoma točno». «Res je, pravi Fulbright, da so Brazilija, Ekvador, Grčija, Gvatemala, Laos, Liberija, Luksemburg, Turčija, Urugvaj, Venezuela, pomagale Južnemu Vietnamu v preteklosti, toda v letu 1967 niso dale niti enega dolarja.»

Fulbright je dodal, da na podlagi informacij, ki jih ima, je trinajst držav, ki jih omenja poročilo državnega departmaja, dalo v zadnjih dveh letih 26.000 dolarjev. Dalje je poudaril, da je Japonska dala Južnemu Vietnamu od leta 1964 do danes dva milijona 200 tisoč dolarjev pomoči, toda dobiček zaradi izvoza v Južni Vietnam je znašal 138 milijonov dolarjev samo leta 1966.

«Trgovinska izmenjava Japonske z Južnim Vietnamom, je izjavil Fulbright, med letom 1964 in 1966 je bila dvajsetkrat večja od programa pomoči v istem razdobju.» Nadaljeval je: «Trgovinska izmenjava Italije z Južnim Vietnamom je bila desetkrat večja od pomoči Južnemu Vietnamu, izmenjava Nove Zelandije osemkrat večja, izmenjava Danske trikrat večja, Anglije pa dvakrat večja.»

Na poti po Srednji Aziji med gostoljubnimi Uzbeki

MOSKVA, oktobra. — Vsa srednja Azija, bi rekel človek, če bi malo revidiral Cezarja, je razdeljena na dva dela: na ravninski sever in gorati jug. Ravninski sever bi bil po vsej priliki obsojen na nerodovitnost, če bi ne bilo gora na jugu. Visoki grebeni Pamiro-Altaja in Tjan Šana lovijo s svojimi pobočji vodne hlape, ki jih prinašajo vetrovi z daljnega Atlantskega oceana.

Vlažno dihanje Atlantika sega tako vse do srednje Azije, ne pa tudi delj. Ob grebenih se para zgosti v dež in sneg, pobeli pobočja ter se uklene v ledenike. Srednjeazijske reke so zato — čeprav redke — tudi sredi poletja bogate hladne vode. Zaradi nje se od Kaspijskega jezera proti vzhodu vleče zelena črta oaz in namakanih; po njej je že v davnih stoletjih tekla mednarodna trgovska pot, ki so jo stari narodi imenovali svilena pot.

Če so gore ujele vetrove na jugu, jih na vzhodu niso. Tam se srednja Azija odpira proti Sibiriji in iz Sibirije se vso zimo pretaka hladni zrak proti jugu. Kljub temu pa je srednja januarska temperatura v Taškentu še kar visoka, kako stopinjo ali dve pod ničlo, in šolarčki se potikajo po mestu večinoma brez plašča. Toda tujcu se ni zanašati na to in obiskati jug sredi zime brez tople obleke, kajti ko se priklati nenadni mraz s severa, utegne temperatura pasti za dvajset stopinj in več in občutljivim velblodom zmrzujejo tedaj solze ne aristokratskih nosovih.

Na vso srečo mraz nikoli ne traja pretirano dolgo. Posebno na pomlad ne, ko se čez najnižje prelaze začne tihotapiti topli veter z iranske planote. Veter ima vse lastnosti föna in bolj bo pada v nižave, bolj se segreva. Ko si Moskovčani še vedno brišejo nosove in ko se led na reki Moskvi še zdaleč ni stopil, objavljajo meteorologi: «V Ašhabadu je danes 25 stopinj nad ničlo.»

Vsi v Ašhabadu so zadovoljni s takšnim vremenom, čeprav vedo, da je vreme včasih tudi muhasto. Hkrati s fönom se v srednjo Azijo še vedno lahko priklati tudi «mrzli zrak s sibirske plošče». Oblikuje se ciklon in v Ašhabadu čez noč začne naletavati sneg. Takšnega vremena se ljudje boje: če je temperatura na pomlad prenizka, je treba na novo sejati bombaž, kajti le-ta zmrzali ne prenese.

Poleti, pravijo, je v srednji Aziji bolj vroče na ekvatorju in zrak je suh, da se perilo posuši v pol ure. Četudi se kdaj pa kdaj na nebu zberejo oblaki, dežja ni. Če pa je, nikoli ne pride do presušene zemlje, marveč že v zraku izpari. Tedaj se očesu nudi zanimiva slika: prameni dežja vise od oblakov, toda nekaj sto metrov nad zemljo se razblinijo v belkasto meglico, dokler jih ne odnese veter. Tako suho vreme je za marsikoga pravo zdravje in v Bajram-Aliju imajo sanatorij za ledvične bolnike.

Pomlad je kratka in ko mine, se puščava spremeni v sivkastorjavo pogorišče. Izjema so rečne doline in oaze: Taškentska, Ferganska in Zeravšanska v Uzbekistanu ter Amurdarijska, Murgapska, Tedženska in Ašhabadska v Turkmeniji.

Ceno vode so stari narodi srednje Azije poznali že pred tisočletji. Z gradnjo kanala se je ukvarjal Timurlenk (šepasti Timur) in proti koncu prejšnjega stoletja je carska vlada zgradila v Uzbekistanu dvanajst kilometrov namakalnega kanala. Od leta 1924 do 1956 so v Uzbekistanu osvojili 300.000 kv. metrov puščave, po dva do tri tisoč hektarov na leto. Dela so krenila hitreje šele v zadnjem času, ko so strokovnjaki (in pa tisti, ki so pristojni za razdeljevanje sredstev) ugotovili da gorovje na jugu srednje Azije skriva bogate vire cenene energije. Gorskim rekam vse leto ne zmanjka vode in graditelji električnih central dobro vedo, kaj to pomeni: ni treba graditi velikih akumulacijskih jezer, kar ceno energije močno zmanjša. Dolgoletni načrti za razvoj Azije (Kazahstana, Tadžikistana, Turkmenije in Uzbekistana) se opirajo prav na ta vir energije in pa na nafto. V republikah se bodo osredotočile razen petrolkemijske industrije še panoge, ki terjajo veliko električne energije — predelovanja aluminija in magnezija ter elektrokemija. Kar zadeva energetiko in njen razvoj je srednja Azija v stalnem sporu s Sibirijo, ki se prav tako poteguje za prvo mesto, kar zadeva cenene energetske vire. In ni še dolgo tega, kar je imela Sibirija v načrtih Gosplana in pri izdatkih državnega proračuna prednosti, ki je v srednji Aziji niso zlahka prenesli. Zadnja leta se je položaj spremenil in na mizah projektantov je zadnji čas precej velikih načrtov.

Načrti so načrti, zato v srednji Aziji rajši pokažejo tisto, kar že imajo. Ko so graditelji elektrarn stopili navkreber v gore, so se izboljšale tudi perspektive kmetijstva. Za jezovi elektrarn v gorah se je namreč dvignil nivo vode, to pa je omogočilo nove načine osvajanja puščave: vodo ni treba več dvigati s črpalkami, marveč teče na polja kar sama. In prav zato so se odločili, da bodo v prihodnjih nekaj letih osvojili okoli milijon hektarov puščave, tiste, na kateri rase najdaljši in najtanjši bombaž na svetu.

Kako, je pa že druga zgodba.

Mošе Samuilović Černan ni zgovoren človek, posebej še če beseda nanese nanj. Bržkone se preveč oklepa prepričanja, da načelnik tiskovnega oddelka pri zunanjem ministrstvu uzbeške republike ni poklican za to, da daje izjave o sebi, pa naj bodo vprašanja še tako vabljiva.

Mošeju Samuiloviču Černanu, vedno pozornemu in vedno blagemu v besedah, se je razkrilo srce šele v Samarkandu in še tedaj samo zato, da bi bolj plastično odgovoril na vprašanje, ki ga je šestnajst moskovskih dopisnikov zastavljalo od prvega dne potovanja po dveh republikah sovjetske srednje Azije, Uzbekistanu in Turkmeniji: «Kako bi opisali uzbeški značaj? Po čem se Uzbeki razlikujejo od drugih narodov?»

«Rekel bi,» je menil naš spremljevalec, «da je za Uzbeke posebno značilno gostoljubje.»

Odgovor smo slišali večkrat in dandanes je po svetu malo narodov, ki bi se ne hvalili s to dobro lastnostjo. Mošе Samuilović je menda sam opazil, da bi njegov odgovor utegnil biti banalen in zato je povedal svojo zgodbo...

Uzbekistan ni prvič priskočil na pomoč sosednjim narodom Sovjetske zveze v drugi svetovni vojni. Ko je v prvih pooktobrskih dneh v velikih mestih na severu zavladala lakota, so Uzbeki ravnali, kot jim je veleval pogojni refleks, pridobljen v tisočletnem spopadu s sicer bogato, toda od sonca presušeno zemljo: ko pride tujec, ga moraš pogostiti s kruhom in čajem. Uzbeki so pomagali, kruh je šel na sever in Taškent so v ljudskem govoru še do nedavna imenovali mesto kruha.

Pa še druga navada velja med Uzbeki: če pride tujec, ga moraš sprejeti pod streho in mu naslednji dan pomagati naprej, da bi prišel tja, kamor se je bil namenil.

Ko so po prvih mesecih druge svetovne vojne iz velikih obleganih mest centra Sovjetske zveze začeli evakuirati otroke, ni bilo dosti izbire: poslali so jih na jug, največ v Uzbekistan. Tudi Mošе Samuilović, moldavski žid, je bil med njimi. Skupaj z materjo sta dobila streho in prostor pri mizi in Mošе Samuilović tega ni nikoli pozabil: po vojni je končal pravo ter se za stalno naselil v Taškentu.

Takšnih zgodb ne manjka. V Taškentu pripovedujejo o starem kovaču, ki je v letu 1942 k svojim mnogim otrokom (če jih je manj kot šest, menijo Uzbeki, sploh nima smisla govoriti o družini) vzel še deset begunčkov. Tudi ti ga niso pozabili, čeprav so se razkropili po vseh krajih Sovjetske zveze: vsako leto se zbero k njegovemu rojstnemu dnevu. Nadenejo si uzbeške narodne noše, počastijo krušnega očeta po pravilih uzbeškega rituala in počepnejo z njim na preprogo k čaju.

Nasploh pa se zdi, da Uzbeki najraje uporabljajo dve frazi — **huš kelibzis**, dobrodošli, in pa — pridite še! In če vam ponudijo kos ploščatega domačega kruha, nikar ne zavrnite — v dno srca jih užalite!

Takšni so Uzbeki. Na slovesni večerji, ki so nam jo priredili uzbeški kolegi iz Zveze novinarjev, se je eden od njih, ko je prišel na mizo prvi čaj, v hipu začel nemirno presedati. Potem ga je premagalo: pograbil je velik hlebec kruha, ga začel lomiti na kose in ga podajati po omizju. V splošno zadovoljstvo, kajti to je tradicija, ki res kaj velja.

Vsekakor se na primer ne da zanikati, da je srednja Azija danes ogromna surovinska baza, bogata že po tem, kar je odkritega, in po vsej priliki še bogatejša po tistem, kar geologi še niso utegnili odkriti. Uzbekistan daje kar 70 odstotkov vsega bombaža, ki ga pridela Sovjetska zveza, preostalih trideset odstotkov pa gre na preostale tri republike tega območja. V zadnjih letih so geologi našli ogromne zaloge nafte in naravnega plina in za srednjeazijske republike je eden od prvih problemov vprašanje, kako najbolje in najhitreje izkoriščati to bogastvo. Srednja Azija je zdaj na drugem mestu, kar zadeva pridobivanje plina in nafte v SZ; črpanje se je posebej povečalo v zadnjih dveh, treh letih, ko je industrijski center SZ spoznal, da brez cenenih virov energije ne bo mogel razvijati sodobne in cenene proizvodnje. Uzbekistan ne leži samo na nafti, marveč so ga še do nedavnega gradili z zlatom, kajti v peskih okoli velikih naselij je bilo zlato že od nekdaj, samo odkrili so ga šele pred leti. Zlato so našli v Murungtau, v taškentskem, samarkandskem in ferganskem okolišu ter v algrenalmalyškem industrijskem rajonu. Eksploatacija teh ležišč je vsaj trikrat cenejša od povprečnih sovjetskih stroškov. Uzbeški funkcionarji so imeli precej težav, da so si v Moskvi izposodili denar za industrijsko eksploatacijo; toda gospodarski račun je zmagal in v zadnjem letu so na največjih ležiščih že začeli sejati pesek ali pa se na to pripravljajo. Mimo zlata ima Uzbekistan ogromne zaloge drugih mineralov in v Almalyku kopljejo cink in svinec kar v dnevnem kopu.

Dejstvo, da je srednja Azija surovinska baza, je torej moč kaj preprosto pojasniti z analizo komparativnih prednosti: v Sovjetski zvezi lahko sadijo bombaž samo v srednji Aziji, kjer je zemlja ravno prava in kjer je vse leto dovolj sonca. Zlato je, kot rečeno, trikrat «ceneje» kot sicer v Sovjetski zvezi in isto velja tudi za druge surovine, ki kar same silijo iz zemlje. Pri tem velja tudi povedati, da ima Uzbekistan lepo predelovalno industrijo; dolga leta se je sicer res počasi razvijala in investicije so se stekale v industrijski center evropskega dela SZ. Toda od leta 1960 so se zadeve razvijale v drugačno smer in če je verjeti statistiki, je Uzbekistan v zadnjih sedmih letih dobil novo industrijsko podjetje vsakih šest dni.

Tista o kolonializmu je bila potemtakem res malo debela. To še ne pomeni, da spopadov za sredstva ni bilo in da je srednja Azija dobila iz skupnega kotla vedno ves tisti denar, ki ga je potrebovala ali hotela. Toda razmere so se, kot rečeno v zadnjih desetih letih močno spremenile. Srednja Azija prispeva sorazmerno precejšen del svojega dohodka v zvezna sredstva in ima zato tudi pravico zahtevati delež za svoje projekte. Po drugi plati pa se je z naftovodi in plinovodi prav v zadnjem času organsko povezala z industrijo evropskega dela SZ, kar tudi širi njene ekonomske možnosti in zmogljivosti ter njeno politično težo v federaciji. Pa še nekaj velja povedati ob tem: srednja Azija je zaradi naglega razvoja svoje baze in nadstavbe prepričljiv odgovor na vprašanje, kako hiter razvoj omogočajo revolucionarne družbene spremembe. Sovjetsko vodstvo se tega dokaza obilo poslužuje in skorajda ni delegacije iz tako imenovanega tretjega sveta, ki bi ne obiskala tudi tega dela Sovjetske zveze.

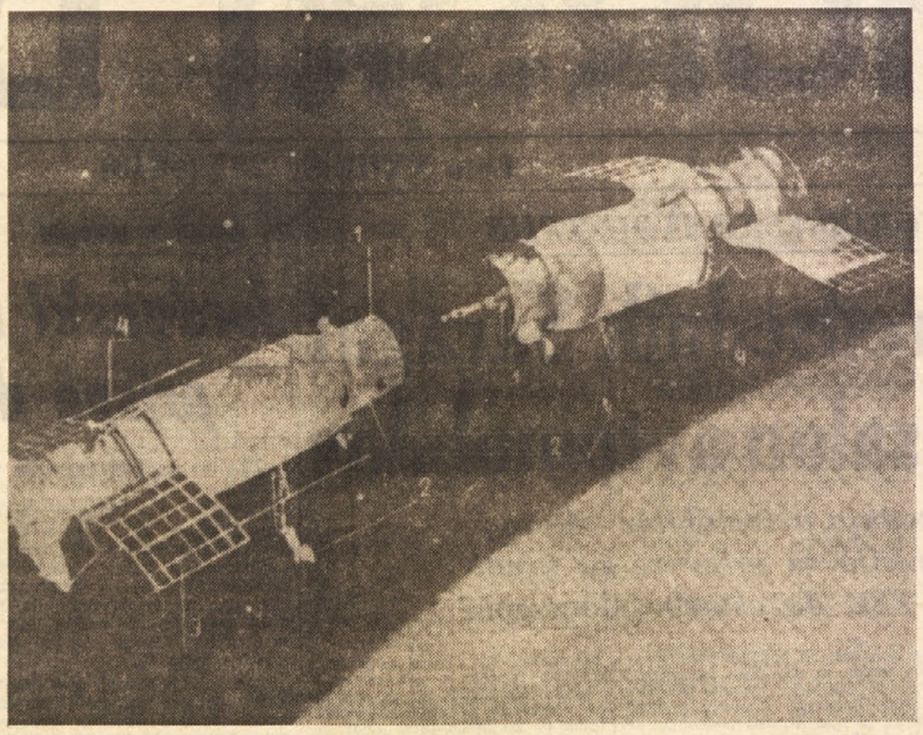

Risba, ki jo je objavila sovjetska vesoljska agencija, kaže, kako se je izvršila avtomatična združitev dveh vesoljskih ladij brez posadke. Satelita «Kozmos 186» in «Kozmos 188» v trenutku končnega približanja pred priklopom. Številke kažejo: 1. aparature za sklop, 2. anteno za raziskave, 3. sončne baterije, 4. antene normalnih radio-televizijskih aparatov

SOVJETSKI IN AMERIŠKI VESOLJSKI NAČRTI

Sovjetski polet na Luno že ta ali drugi mesec?

Bližnji ameriški poskus s kompleksom «Saturn V-Apollo» V poletju 1968 poleti «Apollona» s človeško posadko

WASHINGTON, 1. — Ameriški astronavtski voditelji sedaj ugibajo o bodočih sovjetskih vesoljskih načrtih. Ti načrti so bili do dva dni tega zaviti v največjo skrivnost, ki pa se je potem nenadoma razkrila z avtomatskim «sestankom» med satelitoma «Kozmos 186» in «188», ki sta podobna ameriškemu «Apollonu». Včeraj je bil napovedani pristanek enega izmed satelitov, ki sta se sklopila v orbiti ter se nato spet ločila. Tako je prišlo do izrecnega potrdila, da gre pri poskusu za kolavdacijo poleta s posadko.

Po mnenju astronavtskih krogov v Washingtonu je dogodek potrdil. 1. da računajo Sovjeti s tehniko «rendez-vousa» za pripravo ekspedicije na Luno; 2. da pripravljajo Rusi polet na Luno že v bližnjem času, mogoče za konec novembra ali decembra. To bi se lahko zgodilo tako, da bi poslali v orbito okrog Lune, brez pristanka, kak «Sojuz» s človeško posadko ali z živalmi. Let do Lune bi opravili z direktnim vzponom, če Rusi razpolagajo z raketo take moči, kot jo ima «Saturn 5», to se pravi, s potisno močjo med štirimi in petimi milijoni kilogramov; «rendezvous» v zemeljski orbiti pa bi bil za isto stvar potreben, če imajo Rusi rakete, ki niso tako močne kot «Saturn 5».

Američani pa bodo od 7. novembra dalje ob prvi ugodni priliki izstrelili kompleks «Saturn 5 - Apollo» v tem redu: kabino bosta spravila v okroglo orbito 170 km od Zemlje prva dva stadija orjaške rakete. Po dveh krožnih poteh bo tretji stadij stopil v akcijo ter peljal kabino v orbito višine 17.000 km. Tretji stadij se bo tedaj ločil in avtonomni pogonski sistem kabine bo popravil apogej orbite, tako da ga bo dvignil na 18.000 km. Kabina bo dobila hitrost 40.000 km na uro, to je «hitrost bega», ki omogoči, da se kabina iztrga iz polja zemeljske težnosti.

Poletu prazne kabine «Apollo» bo sledila kolavdacija samega «LEM» (kabina za polet na Luno), ki se bo nekega dne ločila od poveljniške kabine «Apollo» in pristala na Luni. Poleti 1968 bodo Američani pričeli poskuse poletov kabine «Apollo» s človeško posadko.

Že prihodnji petek pa bodo izstrelili satelit «ATS 5», opremljen z aparatom, ki bo prvič fotografiral cel krog Zemlje v barvah. Ta slika bo zelo koristna za meteorologe.

MOSKVA, 1. — Odkar se je ločil od «Kozmosa 186», nadaljuje «Kozmos 188» svojo pot po zemeljski orbiti in sovjetski znanstveniki nadaljujejo z njim nove poskuse glede na delovanje orientacijskih in vodilnih sistemov, motorjev in radiotehnične opreme satelita. To je sporočila agencija Tass, ki dostavlja, da «Kozmos 188» na «ukaze» Zemlje spreminja svojo smer v vesolju in opravlja razne manevre. Vsi sistemi v satelitu normalno delujejo. Kot je znano, je satelit «Kozmos 186», s katerim je bil «Kozmos 188» tri ure in pol združen, v torek rahlo pristal na Zemlji.

«Kozmos 188» bi se očitno lahko še enkrat združil s kakim satelitom, če bi se Sovjeti za to odločili.

V poskusu avtomatične združitve dveh vesoljskih vozil se je pokazala vsa nad vse humana komunistična tradicija sovjetskega tehničnega napredka, da so bili namreč strojem in avtomatom zaupane najtežje in najnevarnejše naloge. To zatrjuje danes v «Pravdi» znanstveni komentator glasila KP SZ Vladimir Orlov.

Priklop v vesolju, ta «naloga za titane», nadaljuje Orlov, se lahko napravi tudi ročno: ameriški kozmonavti so dejansko po raznih neuspelih poskusih in z velikim tveganjem za življenje izvedli to vrtoglavo operacijo. Toda — nadaljuje — mnogo bolj humana, čeprav tehnično daleč bolj težka, je metoda avtomatičnega priklopa, ki so ga uporabili Sovjeti. Po mnenju avtorja lahko «samo kaka velika država, zares industrijska in znanstvena, opravi z uspehom tako delo». Člankar pravi nadalje, da so horizonti, ki jih odpira ta poskus, neomejeni: postaja mogoče «obiskati, pregledati in popraviti vesoljske laboratorije v orbiti». Lahko se bo tudi «pomnožila moč vesoljskih ladij v poletu s tem, da bodo do njih prileteli novi rezervoarji goriva in novi konstrukcijski elementi». Prihodnost kozmonavtike, se končuje članek, bo to vsekakor zahtevala.

Agencija Tass je tudi sporočila, da je sovjetski pilot Mihail Komarov danes zrušil svetovni hitrostni rekord z letalom v zaključenem krogu na 500 km. Letalo je doseglo srednjo hitrost 2900 km na uro. Prejšnji rekord je pripadal ameriškemu pilotu Danielu, ki je dosegel 2644 km na uro. Novi rekord je bil postavljen v višini 20.000 m, dostavlja Tass, ki še dodaja, da je sovjetski pilot med svojim poletom presegel hitrost 3000 km na uro. Lovsko letalo «E 266», ki ga je realiziral sovjetski inženir Artem Mikojan, brat bivšega predsednika Anastasa Mikojana, je sposobno pristati na zelo kratkih progah.

RUDNIŠKA NESREČA V AVSTRIJI

V globini 420 metrov pet rudarjev mrtvih

V rudniku v Wolkersdorfu je nastal požar, ki ga še niso pogasili

DUNAJ, 1. — Iz še neugotovljenih razlogov je nastal v nekem rudniku v Wolkersdorfu požar, ki je zaprl izhod petim rudarjem. Dolgo časa so bili vsi napori, da bi jih rešili — ali vsaj prišli do njih in jih spravili na površje — zaman. Vročina in dim sta nekaj poskusov onemogočila. Končno je že zvečer reševalnim skupinam uspelo priti v globino 400 m, kjer so našle trupli dveh rudarjev. Eden od njiju je imel 25 let in zapušča ženo in dva otroka; drugi, ki je imel 38 let, pa je zapustil ženo in tri otroke.

Reševalne skupine hite, kolikor morejo, da bi našle še ostale tri rudarje, vendar sedaj že brez vsakega upanja, da bi jih še našli žive. Požara v rudniku pa še niso pogasili.

V času, ko je izbruhnil požar, je bilo v rudniku 70 rudarjev. Od petih, ki se niso rešili, so štirje imeli družino.

Najhujša rudniška nesreča v Avstriji se je dogodila med vojno leta 1943, ko je 100 rudarjev izgubilo življenje pri eksploziji grizuja, ki je sledila požaru. To se je zgodilo v Fohnsdorfu na Štajerskem. Prav tu je izgubilo življenje osem rudarjev l. 1950. Tedaj je eksplodiral grizu med izkopavanjem z eksplozivi.

100 ur pod zemljo

TURIN, 1. — Štirje skavti — stari 27, 23 in dva 20 let — so se spustili v jamo «Arma dei Grai» in bodo prišli spet ven šele 4. novembra ob 14. uri. Ostali bodo torej 100 ur pod zemljo. Vsak ima poseben dnevnik, v katerega bo beležil svoje vtise, reakcije in rezultate zaupanih mu nalog. Brez ure bo moral navesti tudi priviižen čas. Tudi urnik za hrano se bo ravnal zgolj po fizioloških potrebah. Uro bo imel samo eden med njimi in ta bo v svoj dnevnik beležil, za koliko so se drugi zmotili pri navajanju časa.

Med svojim bivanjem v jami bod skavti opravili razne preiskave.

Pet žrtev požara

NEW YORK, 1. — Mati in njeni štirje otroci so se zadušili med požarom v neki hiši v New Yorku. Ženo in otroke so skušali oživiti z umetnim dihanjem, vendar je bil vsak napor že prepozen.

Janošević je zaostal

BENETKE, 1. — V XI. kolu mednarodnega šahovskega turnirja so se končale samo tri partije: Donner - Calapso 1:0, Zinser - Magrin 1:0, Petrosjan - Lengyel remi; prekinjene so igre: Pachaman - Canal, Evans - Kupper, Tataj - Paoli, Janošević - Robatsch.

Stanje: Donner (Hol.) 9,5, Petrosjan (SZ) 8, Evans (ZDA) 7,5 (1), Janošević (Jug.) 6,5 (1), Pachman (CSSR), Robatsch (Av.) 5,5 (1), Lengyel (Madž.) 5,5, Kupper (Sv.) 5 (1), Canal (Peru) 4,5 (1), Zinser (Fr.) 4,5, Tataj 4 (1), Calapso (It.) 3, Paoli (It.) 2,5 (1), Magrin (It.) 1,5.

BONN, 1. — Če rečemo, da bo proti koncu tedna v Mainzu kongres ufologije, potem bo težko kdo vedel, kaj je ta čudna panoga človeškega zanimanja. Gre za kongres tistih oseb, ki so prepričane, da so videle «leteče krožnike». Na kongres jih bo prišlo okrog 500 iz raznih držav. (Ufologija je nastala iz kratice UFO, ki v nemščini pomeni Unbekannte Fliegende Objekte — neznani leteči predmeti).

Za 40 milijonov prodano papeževo darilo OZN

NEW YORK, 1. — Prstan in naprsni križ, ki ju je papež Pavel VI. daroval za UNRW (organizacija OZN za pomoč), sta bila danes prodana v neki galeriji v New Yorku. Prodali so ju za 64.000 dolarjev (približno 40 milijonov lir).

Kupec je draguljar iz Chicaga Harry Levinson, ki bo oba dragocena predmeta pustil nedotaknjena eno leto, če se morda v tem času javi kak drug kupec. Po tem času pa bo pobral z obeh predmetov smaragde, diamante in rubine.

Papeža bodo operirali prihodnje dni

VATIKAN, 1. — Danes dopoldne je bilo pri papežu posvetovanje treh zdravnikov: profesorjev Pietra Valdonija, Maria Arduinija in Maria Fontane.

Nekateri vatikanski viri so zatrjevali, da bo zvečer objavljeno poročilo o posvetovanju treh zdravnikov, toda ob 17.30 so časnikarjem povedali, da danes to poročilo ne bo objavljeno. Je pa gotovo, da so zdravniki poročilo sestavili.

Končno pa so pozno zvečer zdravniki le objavili svoje poročilo, v katerem pravijo, da po njih mnenju ne gre več odlašati operacijo. Zdravniki so natančno pregledali prostore in opremo za operacijo ter ugotovili, da je vse v redu in v skladu z modernimi kirurškimi zahtevami. Operacija bo torej v prihodnjih dneh. Poročilo so podpisali Valdoni, Arduini, Mazzoni in Fontana.

Opoldne se je papež pojavil na oknu svojega zasebnega studia. Pozdravil je vernike in se jim zahvalil za njih zanimanje za njegovo zdravje. Na kratko je govoril o današnjem prazniku ter o jutrišnjem dnevu mrtvih. Na koncu je množico blagoslovil.

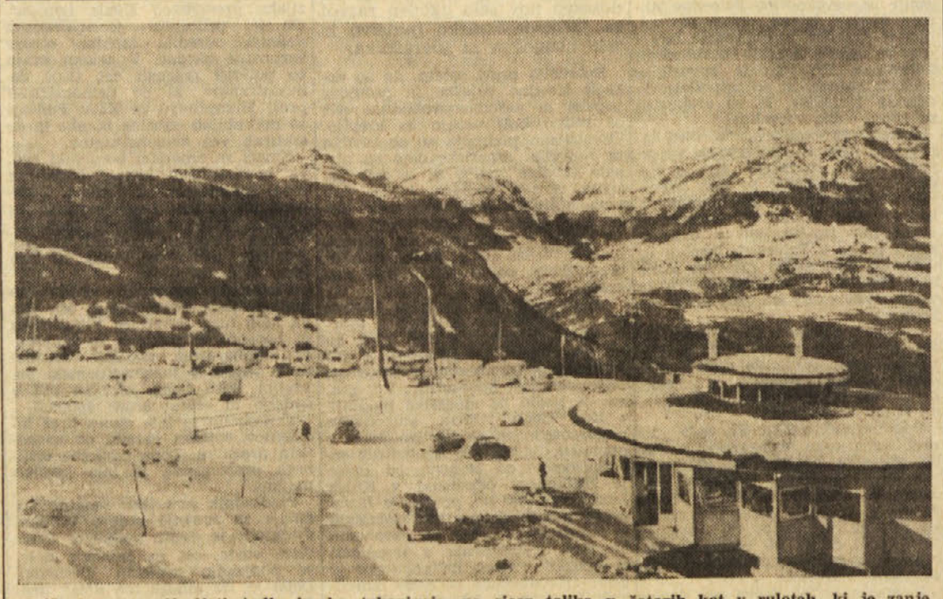

Pričenja se uveljavljati tudi zimsko taborjenje, ne sicer toliko v šotorih kot v rulotah, ki je zanje poskrbljeno v posebnih campingih. Na sliki je tak camping na gori Baldo, kjer je največja italijanska tovarna rulot Roller ustanovila poseben «Villeggio Roller». (Slika je iz 5. štev. revije Monti e valli, ki propagira turizem, izletništvo, lov in ribolov v deželi Tridentinska—Gornje Poadižje)

„Teatro indipendente" je dosegel v Beogradu zelo lep uspeh s starim delom „La Veneziana"

BEOGRAD, 1. — *Z zelo lepim uspehom je skupina «neodvisnega gledališča» (Teatro indipendente) uprizorila komedijo anonimnega italijanskega avtorja iz cinquecenta «La Veneziana». Italijanska gledališka skupina, ki jo vodi Mauro Scaparro, je bila gost beograjskega gledališča «Atelje 212». Gledališče je že razprodano tudi za ponovitve. Predstave so se udeležile razne jugoslovanske in italijanske osebnosti z veleposlanikom Folcom Trabalzo. Laura Adani je bila imenitna glavna igralka presenetljive komedije, ki je bila v Italiji zadnjič uprizorjena na «festivalu dveh svetov» v Spoletu ter zatem okrog 200-krat v največjih mestih polotoka. Poleg Laure Adani, ki so ji zelo ploskali, so bili: Vanda Benedetti, Andrea Matteucci, Luigi Diberti, Annamaria Serrazanetti, Marisa Minelli, Vittorio Stagni. Stari tekst, ki je eden izmed najbolj važnih primerov italijanskega gledališca renesanse, je že prej s predavanjem jugoslovanskemu občinstvu pojasnil kritik Gigo De Chiara. Po predavanju je sledila plodna debata. «Teatro indipendente» bo predstavo ponovil v Beogradu in v Novem Sadu, ter nato v Kopru s sodelovanjem italijanskega oddelka koprskega radia ter končno v Piranu.*

Umrl je Enrico Viarisio

RIM, 1. — *Danes dopoldne ob 9.30 je v svojem stanovanju umrl Enrico Viarisio. Znani igralec, ki je imel 70 let je umrl zaradi srčne kapi. V spalnici ga je našla mrtvega njegova žena. Pred kratkim je še Viarisio dokončal snemanje nekega televizijskega programa kot napovedovalec. Enrico Viarisio je začel nastopati kot «ljubimec» leta 1918 v skupini Carini - Gentili - Baghetti. Leta 1926 ga je sprejel v svojo skupino Antonio Gandusio, s katerim je ostal do 1931. Bil pa je kot nalašč tudi za film svoje dobe. Izmed filmov, v katerih je Viarisio nastopal, so zlasti znani «Očetova uradnica», «Ne poznam te več», «Konjenica», «Ti otročiči» «Bratje Castiglioni» in mnogo drugih. Okrog 1940 pa se je z Giuseppom Porellijem in Iso Polo spet vrnil h gledališču. Leta 1949 je prvič nastopil v klasičnem delu in sicer v Shakespearovih «Veselih ženskah windsorskih». Toda ime Viarisia je zlasti povezano z revialnim gledališčem v času takoj po drugi svetovni vojni. Njegova zadnja revija je bila «Valentina», uprizorjena leta 1955; subretka je bila Isa Barzizza. Prej pa je nastopal z Vando Osiris. V zadnjih letih je Viarisio nastopal zelo pogosto na televiziji.*

Slikar Joža Horvat-Jaki ima lastno razstavno galerijo

NAZARJE, 1. — *Znani slikar Joža Horvat - Jaki je v svoji novi domačiji v Nazarju zgradil in v soboto 28. oktobra slovesno odprl lastno likovno razstavišče, ki ga je imenoval: Galerija Nazarje. Otvoritve so se udeležili številni gostje iz vse Slovenije, nekaj pa jih je bilo tudi iz ostalih krajev države in zamejstva. V novi galeriji so sedaj razstavljena Jakijeva dela, kasneje pa bodo razstavljali tudi drugi slikarji. Po besedah predsednika občinske skupščine je o Jakijevem ustvarjanju govoril direktor Moderne galerije iz Ljubljane Zoran Kržišnik.*

Renzo Giovampietro ogorčen zaradi slabe udeležbe v gledališču

BOCEN, 1. — *Na koncu prvega dejanja nekega Apulejevega dela na odru gledališča «Don Bosco» v Briksnu se je igralec Renzo Giovampietro zelo ostro izrazil o prebivalcih mesta zaradi majhne udeležbe v gledališču. Devetinde vetdeset navzočih gledalcev je komaj nehalo ploskati igralcu, ko je padla zavesa, ko se je Giovampietro obrnil proti skoraj prazni dvorani ter izrazil svoje zgražanje in svojo nevoljo zaradi tako slabe udeležbe občinstva med predstavo njegove skupine v Briksnu. «Ne zanimajo me meščani, je dejal igralec, ki naj bodo kar doma, v copatah, in naj uživajo televizijo in domačo toploto. Toda študentje, profesorji, ljudje prostih poklicev, kje so ti?» Skupina Giovampietra, ki je letos ravnatelj stalnega gledališča Bocna in Trenta, je pred kratkim z lepim uspehom pričela sezono v Bocnu.*

Burt Lancaster pride za tri mesece v Jugoslavijo

BEOGRAD, 1. — *Tajnica Burta Lancastra je te dni z letalom prispela iz Hollywooda v Beograd, da poišče zanj kako vilo. Burt Lancaster se bo namreč za tri mesece preselil v Jugoslavijo zaradi snemanja nekega filma. V prestolnici tajnici ni uspelo, da bi izpolnila svojo nalogo, pač pa je našla popolnoma prazno hišo, ki bo igralcu na razpolago, nekje izven Beograda. Burt Lancaster bo v Jugoslaviji sodeloval pri filmu «Varuhi gradu», ki bo koprodukcija jugoslovanske filmske družbe Avala in Columbie. Film bodo snemali v Sremskih Karlovcih.*

«Literarna gazeta» o «hippies»

MOSKVA, 1. — *Zaman je ironizirati «hippies», pač pa je treba poskušati razumeti naravo tega žalostnega pojava: to je smisel dolgega članka, ki ga je objavila «Literarna gazeta» s podpisom svojega ravnatelja Aleksandra Čakovskega. Avtor popisuje v članku lastne vtise po obisku v nekem shajališču londonskih «hippies».*

Zdravnik, piše Čakovski, ne more sovražiti ali zasmehovati bolnika, ki je pokrit z gnojnimi bulami gobavosti; tako, nadaljuje, sovjetski človek z višine svoje socialne zavesti (z višine svoje družbe, ki se oslanja na zdravo duhovno osnovo) ne more in ne sme zasmehovati «hippies».

Pojav «hippy», pojasnjuje sovjetski pisatelj, je dovolj značilen proizvod meščanske družbe: zakonit protest proti «idiotstvom» kapitalističnega sveta, ki je podlaga tega pojava, prehaja duševnost teh mladih ljudi skozi «prizmo bizarnih idej ter se pri tem degenerira v mešanici čustev in zahtev, ki se ne skladajo, v naivni in bedni pustolovščini.

Tragedija, piše naprej Čakovski, postaja še hujša, ker so v kapitalističnem svetu, kjer «je vse blago», tudi «hippies», ne da bi se zavedali, postali «blago» «Gospodarji tistega sveta, ki jih «hippies» tako preklinjajo, se spodbujajo njih obstoj, ker dobro vedo, kako naj pokvarijo mladino, kako naj odvrnejo njeno pozornost od perečih političnih in socialnih problemov.»

Milva in Villa v Tokiu

TOKIO, 1. — *V japonsko prestolnico sta prispela znana italijanska pevka in pevec Milva in Claudio Villa. Nastopila bosta v dveh «recitalih», ki sta na sporedu v nekem velikem mestnem gledališču jutri 2. novembra in v soboto 4. novembra. Po dveh koncertih z Villo bo Milva nadaljevala svojo pot z vrsto predstav, ki so že na sporedu v številnih japonskih mestih.*

Dražba slik v Milanu

MILAN, 1. — *Novembra meseca bo v Milanu dražba del sodobne umetnosti ter slik iz 19. stoletja. Ta 37. dražba, ki jo pripravlja Finarte (Istituto finanziario per l'arte, — Milan, Piazzetta dei Bossi 4) bo kot v prejšnjih letih dala v prodajo domače in tuje mojstre. Poleg slik, katerih avtorji so Carrà, De Pisis, Sironi, Balla, Morandi, Rosai, Guttuso in drugi, so tudi dela, ki so jih naslikali Utrillo, Magritte, Vlaminck, Kandinsky, Klee, Leger in Giacometti. Tem se bodo pridružili tudi nekateri umetniki ottocenta: Fattori, Signorini, Delleani, Previati, Signous, Irolli, Morelli, De Albertis in drugi. Katalog sta pripravila Marco Valsecchi (moderni del) in Gustavo Predaval (ottocento). Razstava del bo v dneh od 2. do 6. novembra, dražba pa 7. in 8. novembra ob 21.30.*

Turneja gledališke skupine «La piccola brigata» iz Aquile

L'AQUILA, 1. — *Gledališko skupina «La piccola brigata» iz Aquile bo v novembru odpotovala na dolgo turnejo po inozemstvu. Od 6. novembra dalje bo nastopala v mestih Tübingen, Köln, Wolfsburg, Düsseldorf, Karlsruhe. Povsod bo nastopila z «Liolà» Pirandella in «Bog reši Škotsko» Manzarija. Potem se bo 26. novembra vrnila v Pesaro, kjer bo za zaključni večer testivala GAD igrala Pirandellovega «Drugega sina». Svojo dejavnost bo končala 9. decembra v gledališču «Cattaneo» v Luganu s ponovitvijo «Zelene krvi» Giovanninettija.*

* * *

RIM, 1. — *Marc Chagall, glavni francoski umetnik, ki ima danes 80 let, je bil imenovan za častnega predsednika društva italijanskih grafikov. Chagall je poslal tajniku društva Servoliniju pismo, s katerim navdušeno sprejema počastitev ter želi uspeha vsem italijanskim tovarišem.*

* * *

BRATISLAVA, 1. — *Neka čehoslovaška skupina ljudskih plesov in pesmi bo kmalu prišla v Italijo, kjer bo imela več predstav. Te dni se ansambel še nahaja v Belgiji.*

* * *

BAYREUTH, 1. — *Vodstvo «Festspielhausa» v Bayreuthu je sporočilo, da si je predstave Wagnerja letos ogledalo 55.000 ljubiteljev glasbe z vseh strani sveta. Obenem je objavilo program za sledečo sezono (od 25 julija do 28 avgusta 1968) Sezono bodo začeli «Mojstri pevci nuernberški», sledile bodo opere «Tristan in Izolda» «Nibelunški prstan», «Lohengrin» in «Parsifal». Umetniški vodja bo tudi prihodnje leto Karl Böhm.*

* * *

SPLIT, 1. — *Neki brivec iz Pariza je prispel v Split nalašč za to, da bo napravil pričesko francoski igralki Jeane Moreau. Poklical ga je angloameriški igralec in režiser Orson Welles, ki v teh dneh snema neki film s francosko igralko na otoku Hvaru. Pričeska igralke je bila napravljena tako, da lahko traja kakih dvajset dni, kolikor bo trajalo snemanje.*

OB 50. OBLETNICI OKTOBRSKE REVOLUCIJE

Kako je črkostavec «Edinosti» naš ožji rojak Ivan Maver v Moskvi srečal V. I. Lenina

Od 200.000 Slovencev, Hrvatov in Srbov, kolikor se jih je v začetku oktobrske revolucije znašlo v Rusiji (predvsem kot bivši avstrijski vojaki) se jih je okoli 35.000 aktivno udeležilo revolucije na strani boljševikov. Med temi so bili zelo številni Slovenci in tudi mnogi naši ožji rojaki. Eden teh je bil tudi lonjerski rojak in nekdanji črkostavec pri «Edinosti» — Ivan Maver, ki je svoje spomine na oktobrsko revolucijo takole zabeležil:

Le tri dni decembra meseca 1914 sem imel priložnost hoditi po Karpatih v visokem snegu z drugimi vojaki čete puljskega domobranskega 5. polka in prepešačiti nekaj kilometrov od začetnega položaja do drugega, kjer bi se morali srečati z ruskim «sovražnikom». Toda ni bilo take priložnosti. Zgodaj zjutraj naslednjega dne so se nad nami že prikazali «sovražniki». Nastal je ugoden položaj, da se nas je šest ob umiku vdalo. Roke kvišku, puško, ki ni izstrelila niti enega strela in je bila povrh še zarjavela, na tla, in kmalu so bili naši rešitelji pri nas. Odgnali so nas na svojo stran. Po večdnevnem pešačenju in vožnji z vlakom sem v družbi kakih 80 vojakov-ujetnikov večinoma slovanske narodnosti prispel na kolodvor v Alatir (zdaj v Čuvaški avtonomni republiki). Od tam smo šli, seveda po snegu, v mestece Ardatov (sibirska gubernija, zdaj Mordovska avtonomna republika), kakih 10 km oddaljenem od Alatira. Že med potjo sem imel priložnost, spoznati dobrosrčnost in plemenitost ruskega človeka. Čeprav smo si bili v vojni «sovražniki», so nam po vaseh, skozi katere smo šli, ponujali belega kruha, mleka, sira in drugih dobrot.

* * *

Ko smo se vselili v manjšo vojašnico v Ardatovu, sem kmalu navezal stike s pravim ruskim človekom. Kot črkostavec v tržaški tiskarni lista «Edinost» sem imel priložnost, da sem se že v Trstu seznanil z ruskim jezikom in pisavo, kar mi je v ujetništvu prišlo zelo prav. Že prvi dan sem se v Ardatovu seznanil z ruskimi pisarji, vojaki in oficirji v taborišču-vojašnici in bil pri popisovanju kot tolmač, kajti znal sem srbo-hrvaščino, italijanščino in nemščino. Kot črkostavec je bila moja prva želja, da sem pri oficirjih poizvedel za tiskarno v mestu. Moji želji so takoj ugodili in me še isti večer popeljali v manjšo tiskarno, kjer sem se seznanil v ruskimi kolegi.

V taborišču-vojašnici nisem bil dolgo. Morda kak mesec. Ker sem kot tolmač hodil v tem času dnevno na preglede z drugimi ujetniki-bolniki v bolnišnico ali kam drugam v mesto, sem večkrat imel priložnost, spoznati veliko družbeno razliko med visokim in malim ruskim človekom. Očitna je bila lažna samozavest in nekakšna oholost visoke družbe do nižjega, skoraj bi rekel hlapčevskega človeka, ki je do te visoke družbe hočeš nočeš moral biti pohleven, ponižen in klečeplazen. V samem Ardatovu sem imel večkrat priložnost videti večje skupine obsojencev — najsi bo političnih (ki so se tako ali drugače pregrešili zoper zakone), ali kdove kakšnih «prestopnikov» — kako so, sredi vojakov, z nasajenimi bajoneti, korakali na zasliševanje ali na transport v Sibirijo. Mnogi obsojenci so težko stopali z žvenketajočimi železnimi okovi na nogah, tako da je bil že sam pogled nanje žalosten. Vodja vojaške straže, ki je hodil pred to žalostno procesijo, je pogosto vzklikal: «Beregis!» (varuj se, pozor!), v opomin mimoidočim, da bi se nihče ne približal obsojencem.

* * *

Po dobrem mesecu bivanja v Ardatovu nas je šest ujetnikov odšlo na poljska dela v vas Ušakovko, oddaljeno kakih osem kilometrov. Posestvo je pripadalo nekemu baronu, ki je bil obenem tudi ruski diplomat. Nadzorstvo nad posestvom in služinčadjo ter kmeti-delavci je imela njegova žena — bahava, ohola in stroga baronica, ki se je pogosto prikazovala na vratih dvorca ter strogo pazila na vedenje mužikov delavcev med delom. Če si je kdo vpričo nje upal kaditi «papirosko» (cigareto iz maharke), ga je naduta gospa nahrulila, češ: «Boš delal ali ne, sodrga, poleži!» Ko so me nekoč sodelavci ujetniki prosili, naj pri upravitelju izposlujem kak priboljšek v hrani in obutvi, je le ta z mojo prošnjo stopil pred baronico. Namesto ugoditve mu je ta zlodej v človeški podobi naročil, naj mene kot kakega «podpihovalca» takoj naslednji dan pošlje nazaj v Ardatov, tj. v taborišče vojašnico, kar se je tudi zgodilo.

Ker sem bil v taborišču-vojašnici dobro znan, me ni zadela obvezna kazen kot povratnika s poljskega dela, ampak sem jo prestal v lažji obliki. Nekaj dni nato sem se znašel v službi v mestnem hotelčku kot pomočnik za vsa dela. Ni se mi godilo slabo. Na obiskih pri tovariših v taborišču-vojašnici sem se nalezel uši in nato pegastega legarja, kar me je za tri mesece priklenilo na posteljo v izolirani bolnišnici zunaj mesta. Ta nalezljiva bolezen je pobrala precej vojnih ujetnikov, katerih kosti so strohnele na ardatovskem mestnem pokopališču.

* * *

Iz ardatovskega hotelčka sem moral na povelje spet na poljsko delo v vas Ahmatovo (kakih 60 km od Ardatova). Tam sem opravljal vrtnarska dela na veleposestvu treh bratov Ahmatovih, ki so imeli v tem okolišu vso oblast v rokah. Po večmesečnem vrtnarjenju sem prišel v baronsko kuhinjo za pomočnika kuharice. Nekako v septembru 1916 so me po telefonu poklicali v ardatovsko tiskarno za črkostavca; črkostavcev je takrat zelo primanjkovalo, ker so morali mnogi obleči vojaško suknjo. Tudi tu sem se kar dobro znašel. Lastnik tiskarne je bil zelo vpliven gospod Vorotnikov (prava podoba iznajditelja tiskarstva Gutemberga).

Ob februarski revoluciji so se v tiskarni pojavili novi vodilni ljudje, in sicer dva brata Gromova (eden bivši oficir carske vojske).

Sledil je popis tiskarniškega inventarja ter predaja tiskarne. Delo se je nadaljevalo, seveda v menjševiškem duhu.

Tako je bilo vse do oktobrske revolucije, ko je neke noči po majhni praski prešla oblast v roke boljševiškega vodstva. Propagandna literatura, letaki, brošure in druge tiskovine — vse delo je prešlo na drug revolucionarni tir in tako nadaljevalo zmagoslavno pot ponižanega in teptanega proletarca.

* * *

Junija ali julija 1918 so se morali vsi v Ardatovu živeči bivši avstrijski vojni ujetniki, po konvenciji med Sovjetsko Rusijo in Avstrijo, vrniti v svojo domovino, razen tistih, ki so se bili poročili z Rusinjami in postali ruski državljani. Tako sem moral tudi jaz ubrati pot proti zahodu. Spotoma sta prišla med nas dva boljševiška propagandista, ki sta nam svetovala, naj se ustavimo v Moskvi, češ da je za vrnitve domov prezgodaj, ker vojne še ni konec. Ko je vlak prispel na eno izmed moskovskih postaj, smo trije — Poljak, Hrvat in jaz — izstopili in s propagandistoma odšli v Srbsko podvorje na Soljanki. Tam smo našli še več tovarišev Jugoslovanov. Takoj je stekel pogovor o tem in onem, naslednje jutro pa sem se že znašel v večji moskovski tiskarni (bivša last velekapitalista Rjabušinskega) v Putinkovskem pereulku na Strastnom bulvaru. Še dva tovariša sta mi delala družbo, in sicer črkostavca Dragotin Vidnjević in Josip Soric (oba sta bila Zagrebčana, če se prav spominjam). Stavili smo časopis «Svetovna revolucija» v srbohrvaščini in slovenščini, glasilo jugoslovanske skupine KP (b) Rusije. Stavili smo in tiskali tudi politične propagandne brošure, med njimi prve Leninove članke v slovenščini, nadalje letake in druge tiskovine. Stanovali smo v Ulici Soljanka, v poslopju, imenovanem Srbsko podvorje, od koder so že prej izselili protirevolucionarno misijo kraljevine Srbije. Govorili smo o delu, propagandi, o položaju na frontah okrog centralne Rusije. Iz Sibirije je prodirala bela armada admirala Kolčaka, z juga bela vojska generala Denikina, proti Petrogradu so hitele bele čete generala Judeniča. Bili so hudi časi za sovjetsko oblast... In vendar je ruski proletariat vse bele vojske z interventi iz Evrope, Amerike in Japonske vred odbil in razbil.

* * *

Postal sem član komunistične stranke, njene jugoslovanske skupine. Udeleževal sem se sestankov, debatiral in opravljal svoje delo. Spominjam se takratnih vodilnih komunistov iz jugoslovanskih pokrajin bivše Avstro-Ogrske Ivana Vuka, Draga Godine, Vladimira Čopića, Nikole Grulovića, Sadure, Olroma, Drobnika idr. Menda ni od teh nikogar več med živimi. Ob večerih smo prebivalci podvorja večkrat zapeli narodne in revolucionarne pesmi.

V tem času sem nekajkrat videl Vladimira Iljiča Uljanova Lenina, vodjo in osrednjo osebnost ruske revolucije. Nekoč je prišel na večji partijski sestanek, na govorniški oder je stopil, objel tovariško čez ramena v družbi Buharina, Radeka, Trockega, Lunačarskega, Stalina in drugih. Le kake tri korake sem bil oddaljen od njega. Drugič sem ga videl, ko je šel na prostovoljno delo ob sobotah — na tako imenovane «subotnike» — in sicer na neki moskovski železniški postaji, kjer je pomagal prenašati hlode. Lenin se torej ni izogibal ročnemu delu, kadar je bilo treba prijeti zanj. A potreba je bila takrat velika, v prvi vrsti je bilo treba vzpostaviti red na železnici, odstraniti s tirov razbitine in odpadke, nakopičene med državljansko vojno... Tretjič sem ga videl ob nekem manifestacijskem sprevodu po ulicah.

«Subotnikov» smo se udeleževali tudi mi, tiskarji, skupno z drugimi delovnimi ljudmi. Včasih smo šli v druge tiskarne pomagat, npr. v tiskarno časnika «Pravda».

V tiskarni, kjer smo delali, so bili tudi tu pa tam še sledovi iz časov pred oktobrsko revolucijo v obliki tiskovin in v kotu naše sobe (ročne stavnice) je še ležal velik kup časnika «Klič kozaka» (Klic kozakov). Po več deset izvodov tega časnika je tudi meni prav prišlo, da sem v pomanjkanju kuriva z njim kuril v peči in pripravljal kosila ali večerje. Bilc je leta 1919, ko sem se poročil s korektorko Lisovsko in se tudi preselil v njeno stanovanje.

Mihec in Jakec

— Alora tisti tam gor u Stokholmi so rekli, de letos ne bojo dali nobenmi tiste Nobelove nagrade za mir.

— Kej pej čejo. Komi čejo dajat nagrado za mir. Kej je ki kašen, ke jo zasluže?

— Tisto jemaš pej prou. Amerikancam je ja ne bojo dali. Diplomatam na splošno tudi ne. Generalam tudi ne.

— Sej. Povsod so same vojske. Al pej se prpraulajo nanjo. Al pej samo počivajo jn čakajo, kadar be udarli. Jest ne znam — se me zdi, da u tašneh razmerah ne be nanka pašalo, de be dali nagrado za mir. Zatu ke ni mirà. Narmejn, ke je, so barufe jn kreganje. Jn tudi kreganje ni mir.

— Se zna, de ni. Ma znaš, kej be reku jest? Kej ne be mi tržaški Slovenci zaslužli Nobelovo nagrado za mir? Ke mi smo pej res forte miroljubni. Mi se pestimo magari odrezat ne znam kej, samo, de se ohrane mir jn de ne be ratale kašne mednarodne komplikacje zastran nas. Jest mislem, da be ano tašno nagrado prou zaslužli. Jn aneh trideset meljonov nam be tudi prou pršlo. Denmo reč za popravet aku stiko u Kulturnem domi al za kej druzga.

— Sej jemaš vse ražone. Jn tudi jest mislem, de be mogli za našo miroljubnost dobet an premjo. Samo jest se bojim nekej druzga. Če be res dobili kašen premjo, pole be se začeli mi med sabo kregat, kaku bomo tiste dnarje ponucali jn kadu jeh be dobu. Jn be glih zastran nagrade za mir postali bojeviti. Jest mislem, de je bulše, če nam ne dajo neč jn de še naprej ostanemo lepu miroljubni. Bomo vsaj jemeli moralni kapital.

— Prou praveš. Samo škoda, de se s tistem moralnem kapitalam ne da neč kupet. Ma zdej bo ceu svet šou bulše naprej, če bojo poslušali tistga avstralskega dohtarja al psihjatra al psihoanalitika al kej jest znam. Uan se je nekej zmislu pruti diplomatam jn državnem poglavarjem. Uan prave, de ni prou jn nanka pametno, de za tiste, ke komendirajo, ne velà nobena regola. De be tudi za njeh mogli naredet starostno mejo jn tudi jeh strit vsako tolko vižitirat od dohtarjev, za videt, če so še tolko pr moči, za regirat države jn delat mednarodno politiko. Jn, se zna, be jeh mogli pregledat tudi psihjatri, za se zagvišat, de se kašen ni zmotu.

— Tu, tu, videš be blo forte potrebno. Če be tu nardili tolko let od tega, be morbet nanka ne blo ta zadne vojske. Zatu ke be bli psihjatri vižitirali Hitlerja jn be rekli: Ne, vi ne smeste regirat, zatu ke vi ste zmotjen! Jn be mogu Dolfe spet jet malat kamre.

— Ben videš. Mene se zdi tista ideja od tistga Avstralca forte pametna jn se prouzaprou čudem, de ni do zdej še nobeden pršu na tu misu. Vidi, kamer greš kam u kašno službo, povsod se interesirajo za tvoje zdravje, za tvoje šule jn za tvoje umske sposobnosti. Prfina če češ jet za poljskega čuvaja, moreš pasat vizito jn te prašajo, kej znaš jn te trkajo po koleni jn vse sorte. Jn za regirat jn komendirat pej te nobeden ne praša neč. Jn prideš gor na vrh, prfina če si čisto zmotjen, koker smo vidli u zadni vojski.

— E, ma jest rečem, de z idejo od tistga dohtarja z Avstralje ne bo neč. Ne bojo pestili diplomati. Ke uani be jemeli samo škodo. Marsikateri be mogu nečko menjat meštir, marsikateri be mogu jet u penzjon jn marsikateri, namesto jet na ministrstvo, be mogu jet u špetau h Svetmi Ivani. Znaš, de tega ne bojo pestili. Jn jest se ne be neč čudu, če be tistga dohtarja proglasili za nevarnega elementa jn ga denili u kašen špetau za nevarne norce.

— Ma, jest be tudi reku, de zna bet glih taku.

LATINSKA AMERIKA ŠE JOČE ZA SVOJIM JUNAKOM

«Che» Guevara je danes bolj živ kot je bil kdajkoli prej

Komemoracije po vseh mestih in naseljih zelene celine

CIUDAD DE MEXICO, konec oktobra. — Nad 150 Mehikancev, med katerimi je bilo tudi okoli 30 žensk in deklet, se je pred dnevi prijavilo policiji, češ da so prav oni skušali izvršiti bombni napad na bolivijsko veleposlaništvo. Podtaknjeni peklenski stroj so pravočasno odkrili in oddelek minerjev mehiške vojske ga je odnesel v policijski laboratorij, da bi ga tam razstavili, vendar pa je tam peklenski stroj eksplodiral. Istega dne je bilo v nekem večernem dnevniku objavljeno, da je policija aretirala dvajset «sumljivih oseb».

Takoj zatem se je pred mestno prefekturo ustvarila cela kolona prostovoljcev, katerih vsak je trdil, da je on avtor neuspelega napada na bolivijsko veleposlaništvo in vsak je hitel zatrjevati, kako mu je «zelo žal, da poskus ni uspel».

Zaradi pomanjkanja dokazov policija ni poslala domov le teh «prostovoljcev», pač pa tudi že prej aretirane «sumljive osebe», policijski inšpektor pa je sploh ukinil nadaljnje poizvedovanje v zvezi s tem atentatom. Nihče ne dvomi, da je bil peklenski stroj podtaknjen sredi bolivijskega veleposlaništva v znak protesta proti akciji Barrientosove vojske.

Dokler je bil Ernesto «Che» Guevara še živ, je imel veliko prijateljev in še več sovražnikov. Mrtvi Guevara pa je prerasel v — kontinentalnega junaka, v junaka vse Latinske Amerike. Praktično skoraj ni mesta in večjega naselja v Latinski Ameriki, v katerem bi ne bili v preteklih dneh počastili spomin človeka, ki je s svojim zgledom in z življenjem plačal težnje južnoameriških narodov po družbenih spremembah.

Prva poročila o umoru Ernesta «Che» Guevare so vse od Ognjene zemlje na skrajnem jugu pa gor do Ria Brava na severu sprejeli s skepso in nezaupanjem in to tako simpatizerji Guevarovih skrajno radikalnih tez in koncepcij kot tudi njegovi nasprotniki.

Odkar je v začetku 1965. leta «Che» Guevara zapustil svoje ministrsko mesto v kubanski vladi in «izginil», da bi se — po nekem uradnem dokumentu — «posvetil izključno revoluciji v drugih delih sveta», sta radio in tisk južnoameriške celine vsaj šestkrat poročala, da se je iz «gotovih» in «preverjenih» krogov zvedelo, da so Guevaro «videli» mrtvega v Gvatemali in v Nikaragvi, «hudo ranjenega» v Boliviji, «ujetega» v Braziliji itd.

Fantom gverile je v Guevari dobil svoj lik. O njem so pele dekleta v San Salvadoru z njim so buržujske «dobre matere» po velikih južnoameriških metropolah strašile svoje nagajive otroke. Ime Guevare je že davnaj prešlo iz političnih listin in policijskih aktov v pripovedke, pesmi, pa tudi kletve. Izginuli «Che» Guevara, borec v Boliviji, je prenehal biti človek in je postal mit, na eni strani največji revolucionar, na drugi najbolj surov bandit, na eni strani nesmiselni avanturist, na drugi pa ljudstvu predani rodoljub Latinske Amerike, spet zanesenjak in vizionar in hkrati za ene prijatelj, za druge sovražnik.

Skope in protislovne vesti iz Bolivije, pa tudi same fotografije mrliča, strani dnevnikov in prstni odtisi ,vse to ni moglo nikogar prepričati, da je prenehalo biti srce človeka, ki se je bil spremenil v mit. Šele odločna izjava Fidela Castra, da je kubanska vlada vendarle prišla do sklepa, da je «žal, resnična boleča vest iz Bolivije», je prepričala ljudi «zelene celine», da je vojaška hunta generala Barrientosa povedala resnico.

Za vso Latinsko Ameriko (seveda, razen za tiste, ki držijo oblast v rokah na račun svojih vojaških diktatur ali vojsk nasploh) je Guevara danes junak neizbežne borbe za nacionalno osvoboditev in za družbene spremembe na celini. V Čilu so na spominskih svečanostih v čast Guevari govorili tudi demokratični kristjani. V Braziliji so duhovniki in komunisti skupno z nepismenimi kmeti polagali vence pod slike nasmejanega bradatega Guevare. V Argentini so nune jokale pri žalni maši v spomin na človeka, ki ni nikoli v svojem življenju prestopil cerkvenega praga. V Hondurasu so bili zidovi prelepljeni s črno obrobljenimi lepaki s sliko «Che» Guevare. Okoli milijon ljudi je na glavnem trgu v Havani dve uri in pol poslušalo govor in stok Fidela Castra, ki se je poslavljal od človeka, ki je kot tujec dobil vse državljanske pravice kubanskega državljana. V Mehiki so policaji z gumijevkami in brzostrelkami stali v pozoru, ko so študenti univerze komemorirali «Che» Guevaro in slavili njegovo veliko življenjsko pot.

Ponovno se je na razburkani politični sceni Latinske Amerike potrdilo staro pravilo, da smrt poraja junake. Danes je očitno, da so se vodilni ljudje bolivijskega režima, kot kaže, zavedali dvojne nevarnosti, če bi se znašli iz oči v oči z živim ali mrtvim Guevarom .Vojaška hunta v La Pazu se je ustrašila, izročiti ranjenega, vendar živega Guevaro sodišču, ki bi ne moglo izreči smrtne kazni, ker Bolivija smrtne kazni ne pozna. Namesto najvišje zaporne kazni, so mu dosodili — kroglo. Pri prepoznavanju še živega in nato tudi že umorjenega Guevare pa so sodelovali tudi funkcionarji ameriške obveščevalne službe CIA ter častniki ameriške vojske.

Dolgi molk Washingtona, pa čeprav je razpolagal z neposrednimi dokazi, dokazuje, kako so v Pentagonu prej kot v La Pazu spoznali nevarnost, da se smrt gverilskega voditelja more spremeniti v rojstvo novega junaka Latinske Amerike.

Včerajšnji in današnji Gvevarovi sovražniki imajo morda tudi prav, ko zatrjujejo, da je bil Guevari zadan največji udarec po smrti: gverilska gibanja so v Latinski Ameriki v krizi, Guevarova teza o «dveh, treh in več Vietnamih» v Latinski Ameriki ostaja za sedaj le na papirju, ker pobudnika, navdihovalca ter voditelja oborožene borbe, kot edine poti za osvoboditev latinskoameriških dežel, ni več na bojnem polju, s sekiro odsekane roke Guevare pa se hranijo v arhivu kriminalistične policije

To je, morda res. Toda Guevari je več prinesla smrt kot vsa njegova politična akcija v nepolnih štirih desetletjih njegovega kratkega življenja. Junak Latinske Amerike je kot mrtev stopil v vse domove tega dela sveta, ki stalno čaka svojega junaka, ki ga bo izvlekel iz bede. Zasužnjeni so dobili novo zastavo, novega junaka za nove bitke.

B. R.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Z. MUŠIČ V TORBANDENA

Za Guttusom nam sedaj galerija Torbandena prikazuje slikarstvo Zorana Mušiča, v Zagrebu izšolanega Goričana, ki je pričel nastopati pred tridesetimi leti v ljubljanskem klubu neodvisnih slovenskih likovnikov. Ustvarja pa Mušič že vso povojno dobo med Benetkami in Parizom ter je eden redkih naših slikarjev, ki so si v tujini pridobili visoko priznanje

Po prvih razstavah v Trstu leta 1944 in '46 ter po nedavni razstavi v galeriji «La Bora», je sedanja razstava gotovo najizčrpnejši prikaz Mušičeve umetnosti pri nas, ki nas seznanja z olji temperami, pasteli, kamenotiski in ujedankami, izvedenimi med leti 1949 in '67. Večina ujedank in litografij pa je na vpogled v posebni mapi. So to dela iz informalne dobe poustvarjanja in poenostavljanja pokrajin v snovni prikaz bistvenosti zemlje kot take. Vendar pa kakor pravilno ugotavlja v spremni besedi kataloga ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik, se Mušičevo najnovejše slikarstvo izraža v skupnosti neke sinteze vsega, kar je do danes ustvaril. Enotnost mirnega videza razstave teh podob iz dveh tako nemirnih desetletij, kot sta bili ravnokar pretekli, pa dokazuje dozorelo polnost Mušičeve umetnosti že od vsega početka. Kajti povsod opažamo bodisi v zgodnjih oljih sienskih pokrajin, dalmatinskih gričev in žena, konjičih in osličih do letošnjih pastelov krajin, da Mušiča tako značilno polkrožno obliko, ki se je le v meddobju informalne abstraktne dejavnosti slik zemlje združevala v krožnate madeže, skrajnost oblikovnih meja prepesnitve pokrajin.

Nekaj tega je tu v največjem platnu «Bizantinska suita», ki je že čisto slikarsko izraženo doživetje s skladnostjo barvnih peg in njih pridušenega svetlobnega utripanja.

Odmik od spoznavne resničnosti sveta pa se pri Mušiču krajša v novih delih. Tu so zopet olja pravljično rahlih barv, konjičev in jezdecev komaj vidno dahnjenih na skoro golo platno. Edini človeški obraz opazimo v malem avtoportretu, ki pa je v resnici le odsev lirično občutenega notranjega lika, tega po zunanjosti sicer tako korenjaškega slikarja. Pesniška sorodnost je gotovo združevala Mušiča z znamenitim De Pisisom, da mu je ta napisal uvod v monografijo, ki se začenja: «Mušič je slikar, resničen slikar, dejstvo, ki, kot vemo, ni vsakdanje.» kar je našlo potrdilo na XXVII beneškem bienalu, kjer je prejel veliko nagrado za grafiko ze dve leti pred Lojzetom Spacalom.

MILKO BAMBIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Preden se boste lotili poslovne tekme se temeljito pripravite Prehodne skrbi v družini.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Lepa priložnost za poslovni uspeh Ga boste izkoristili? Posvetite družini več svojega časa.

DVOJČKA (od 21.5 do 22.6.) Zelo nemiren dan, poln skrbi in zaplet. Nezadovoljstvo nad čustvenimi motnjami.

RAK (od 23.6 do 22.7.) Uspehi pri delu in v družbi nasploh Včasih ste preveč skromni v svojih zahtevah.

LEV (od 23.7 do 22.8.) Sprejmite ponudbo, ki prihaja iz dovolj pristojnih krogov. Uveljavili se boste doma in v družbi.

DEVICA (od 23.8 do 22.9.) Zelo buren dan na delu Krivda bo deloma vaša. Veliko bolje se boste počutili, če se boste umaknili v svoj mir.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne zamujajte se z delom da se vam ne maščuje. Možnost zelo prijetnega srečanja.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Kar se da naglo se vključite v delovno okolje, ker boste sicer za ostali. Ne bodite ljubosumni

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Uspehi se ne cenijo le z materialnimi merili. Posvetite več časa duševnim potrebam.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne pričakujte zadoščenj tam, kjer jih ne bo. Neka vaša razvada vam bo zaigrala čudno igro

VODNAR (od 20.2 do 20.3.) Odlično razumevanje z delovnimi tovariši. Soglasje z ljubljeno osebo.

RIBI (od 20.4 do 20.3.) Če bo potrebno, pokličite na pomoč ustreznejšo delovno moč. V ljubezni se včasih kaj tudi zamota

ZANIMIV PRIKAZ ŠVICARSKEGA LISTA

Zapostavljanje nemške manjšine v Alzaciji

NERAZUMEVANJE FRANCOZOV IZ NOTRANJOSTI

V premožnih kulturnih meščanskih družinah se zavedajo nevarnosti kulturnega zaostajanja in nezadostnega duševnega razvoja. Marsikateri oče skrbi, da dobita njegov sin ali hčerka ustrezno popolno znanje knjižne nemščine bodisi na višjih šolah doma bodisi v Nemčiji ali pa Švici. Če kdo opozori na nevarnost, da bi mogla iz takega ločenega posebnega pouka materinščine nastati postopoma neko razvrščanje v «razrede», in sicer ne samo socialno, ampak tudi kulturno, pa se zmerom najde kdo, ki resignirano odvrne, da so bile takšne socialne in kulturne razlike zmerom značilne za Alzacijo.

Vsi pa niso tako vdani in nagnjeni v fatalistično zamaknjenost in govorijo med seboj ter tudi že delajo na uresničenju dvojezičnosti, na tem torej, da bi bili francoščina in nemščina enakopravno rabljeni tudi javno v vsakdanjem življenju.

Državni uradniki in gospodarski funkcionarji prihajajo v Alzacijo iz notranjosti Francije in so zlasti na nižjih in srednjih mestih popolnoma privrženi centralističnemu režimu in nimajo nobenega razumevanja za razna alzaška narečja, ki jih imajo za nekaj «nerednega» v tako jasno in kulturno urejeni državi kot je Francija s svojim blagoglasnim in logičnim jezikom. Višji funkcionarji so že samostojnejši in se zavedajo, kam je v preteklosti pripeljalo zapostavljanje enega ali drugega velikega jezika, francoščine ali nemščine, prav v Alzaciji. Funkcionarji strasburške akademije kažejo zanimanje in razumevanje za zahteve, da bi se moglo bolje skrbeti za dviganje čistote in lepote nemškega knjižnega jezika v Alzaciji

Cerkveni obredi obeh konfesij (katoliške in protestantske) so večinoma dvojezični, ,in sicer je pridržana pridiga v nemščini za zgodnje jutranje ure ob nedeljah.

Nemščina doteka v Alzacijo ne samo preko radia, televizije, filma in časopisov v podobi knjižne nemščine, «hochdeutsch», ampak tudi v obliki raznih nemških narečij.

Mnogi ljudje sklepajo zakone preko meje in obratno. Tisoči Alzačanov odhajajo dnevno kot mejaši na delo v industrijske obrate Nemčije, kjer so dobro plačani in uživajo vzorno socialno zavarovanje. A tudi nemška podjetja iz Nemčije se naseljujejo v Alzaciji in razvijajo tod svojo industrijsko dejavnost.

Alzaška mladina, zlasti po mestih, občuduje v Parizu duha, razumljivo izraznost francoske besede, elegantne oblike in tehnično vitalnost. Mlajši rod vidi v francoskem svetu boljše možnosti za kariero ter išče celo «assimilation» s francoskim načinom življenja, ki nudi večjo možnost višje izobrazbe. Podeželje pa se drži svojega narečja in tradicionalnega načina življenja.

Najbolj so dostopna francoskemu načinu življenja mlada dekleta, ki jim imponira francoska ‚višja kultura' in ‚imenitnejša civilizacija'. Zdi se jim «šik», po modi, govoriti francoski. Ko se poročijo, uporabljajo v družini mlade matere francoske besede, pomešane z narečjem, ker je to «šik» ter se otroci navzamejo te čudne mešanice obeh jezikov.

Dečki se bolj držijo svojega narečja kot deklice. Posebno uporabljajo fantje svoje materino narečje, ko gre pri igrah in športu za osebno zavzemanje in čustva, ker temelji zavest na materinem narečju. Šola pa deluje v nasprotni smeri, prav tako tudi vojaška služba, ki jo Alzačani radi in s pravim domoljubljem opravljajo. Saj so bili Alzačani zmerom dobri vojaki za Francijo in tudi odlični oficirji.

Alzaška duhovščina je nekoliko razklana. Kakor so uredili sedaj s konkordatom odnose med cerkvijo in francosko državo, so duhovniki s tem zadovoljni. Pač pa vidijo, da pri spovedi ne morejo brez znanja nemškega narečja svojih vernikov.

Starejša geenracija sicer izpričuje svoj prostovoljni pristanek na združitev s Francijo, čuti pa, da so Alzačani nekaj drugega kot Francozi iz notranjosti, ‚Français de l'intérieur', in zato še posebno ne prenašajo francoskega državnega centralizma. Najbolj je izrazila politično mišljenje starejših Alzačanov knjiga «L'Alsace, destin te volonté» strasburškega župana in znanega voditelja francoskega katoliškega gibanja MRP Pflimlina: «Združena Evropa, francoska Alzacija, zvestoba Franciji je neobhodno jamstvo evropske enotnosti.»

Slovenci v Italiji smo navajeni, da so narodne manjšine le delci majhnih matičnih narodov, medtem ko pa so Alzačani po svojih narečjih del velikega matičnega nemškega naroda, pa čeprav so politično po svojem starem izročilu zmerom za Francijo. Iz navedene švicarske razprave pa je razvidno, da delujejo zakoni jezikovne neenakopravnosti in zapostavljanje v šoli ter tudi v javnosti prav tako razdejalno na dele velikih narodov kot pri malih narodih, kadar žive kot narodna manjšina v državi z državnim jezikom, ki ni njihov materin jezik.

Podobno se dogaja milijonom Francozov v Kanadi, ki ne najdejo razumevanja pri Anglosaksoncih za svoje zahteve po jezikovni enakopravnosti. Tudi milijonom Italijanov izven Italije ni všeč, kadar se izvajajo nasproti njim ista načela in vsakdanja praksa o privilegiranem položaju državnega jezika, kakor jih Italija izvaja nasproti Slovencem v Italiji.

Še najbolj podobna položaju Alzačanov v Alzaciji je med nami usoda beneških Slovencev. Kot Alzačani so tudi beneški Slovenci zmerom privrženi in zvesti državljani Italije in prav tako kot Alzačani najboljši italijanski vojaki. Ne eni, ne drugi pa niso deležni nobene pozornosti do svojega materinega narečja, Alzačani imajo sicer tri ure tedensko neobveznega pouka nemščine v šolah, beneški Slovenci pa še tega ne. Francoskim uradnikom v Alzaciji je alzaško-nemško narečje ‚rébarbatif', odurno, italijanskim v Beneški Sloveniji pa neka stara nerazumljiva mešanica, diseča po filoslovenskem.

Na splošno pa Slovenci v Italiji občutijo, da je Alzačanom vendarle lažje, ker se opirajo na bližnje nemške pokrajine v Nemčiji in Švici in imajo lažjo izbiro zaposlitve, izmenjave duhovnih in materialnih dobrin preko državnih meja. Pa kljub vsemu temu občutijo tudi Alzačani, da je zapostavljanje njihovega jezika nekaj protinaravnega, prava alienacija in odvzemanje osebne istosti, zrasle v okolju materinega jezika.

a. r.

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 2. NOVEMBRA 1967

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Šopek slovenskih - 11.55 Bach: Preludij in fuga - 12.10 Znanost in tehnika - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Črnske duhovne pesmi - 13.45 Ravel: Trio v a-molu - 17.00 Telemann: Sonata - 17.20 Zgodovina ital. slovstva - 17.30 Dela jug. skladateljev - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Petrassi: Deveti psalm za mešani zbor - 19.10 Pisani balončki - 19.40 Dussekove, Vivaldijeve in Bartòkove sonate - 20.00 Šport - 20.30 «Zločin in kazen», drama - 22.20 Gianbattista Lulli: Dies irae - 22.45 Brahms: Sonata št. 1.

Trst

12.05 Lahka glasba - 12.25 Tretja stran - 13.15 Pevski zbor - 13.40 Simf. koncert - 14.40 Koncert.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.00, 19.30 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 10.15 Plošče - 11.00 Beležnica - 11.30 Današnji pevci - 12.00, 13.00 in 13.50 Glasba po željah - 14.45 Priljubljene melodije - 15.30 Lahka glasba - 16.30 Današnji gostje - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Orkester David Rose - 22.10 Jazz - 22.35 Nočni motivi.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Komorna glasba - 9.15 Nabožna glasba - 10.05 Klavirske skladbe - 10.35 Simf. koncert - 11.40 Zborovske skladbe - 12.05 Franckov preludij - 13.20 Schubertova simf. štev. 6 - 14.40 Skladbe za orgle - 15.10 Pizzetti in Vogel - 16.50 Scarlattijeva sonata - 17.20 Roman v nadaljevanjih - 17.35 Beethovnova simf. štev. 2 - 19.30 Janaček in Martucci - 20.15 Schubertove Lieder - 21.30 Simfonični poemi.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.40 Orkestri - 9.35 Skladbe za orgle - 10.10 Glasbeni album - 11.10 Brahmsova sonata, opus 100 - 11.35 Vivaldi: Štirje letni časi - 13.00 Skladbe za godala - 14.10 Saint-Saens: Koncert štev. 1 - 18.38 Mozartov Requiem K 626 - 19.45 Geminianijev Concerto grosso - 20.00 Športne vesti - 20.10 Roman - 20.40 Operni zbori - 21.50 Mozartove in Beethovnove sonate.

III. program

10.00 Schubertova simf. štev. 4 - 11.50 Max Reger: Sonata štev. 4 - 12.55 Antologija velikih izvajalcev - 14.30 Dvořakova komorna glasba - 15.30 Brittenov Requiem, opus 66 - 17.10 Schubertov Nokturno, opus 148 - 17.20 Francoščina - 18.30 Beethovnov kvintet za fagot in oboo - 18.45 Kulturne aktualnosti - 19.15 Koncert - 20.30 Musorgski: «Boris Godunov».

Slovenija

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 Informativna oddaja - 8.08 Operna matineja - 8.55 Radijska šola: Veliki oktober - 9.25 Nastopa Safet Isović - 9.40 K. Pahor: Bikoborba - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Jug. pevci - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Iz Konjovičeve «Koštane» - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Španska pihalna godba - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Predvajamo prvič... - 14.45 Enajsta šola - 15.20 Glasbeni intermezzo - 15.40 Violinist Tomaž Lorenz - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Četrtkov simf. koncert - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Turistična oddaja - 18.45 Jezikovni pogovori - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Domače pesmi - 21.00 Lirika oktobra - 21.40 Glasbeni nokturno - 22.10 Skladbe Zoltàna Kodàlyja - 23.05 A. Pritam: Pesmi.

Ital. televizija

17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.40 Simf. koncert - 20.30 Šport in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 20.50 Mortimer-Lunari. «Uradni zagovornik» - 22.00 Prirodoznanstvo - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.10 Benetke in njene lagune - 22.00 Filmske in gledališke kronike.

Jug. televizija

17.05, 20.00, 23.05 Poročila - 9.40, 14.50, 16.10 TV v šoli - 10.35, 11.00, 15.45 Angleščina - 13.00 Odkritje spomenika V. I. Leninu — prenos iz Moskve - 17.10 Tiktak: Mala lupinica - 17.25 Slike sveta - 17.55 Obzornik - 18.15 Reportaža - 18.35 Glasba za Erno - 19.00 Dežurna ulica, humor oddaja - 20.30 Aktualni razgovori - 21.10 Rezerviran čas - 21.20 Musorgski: Soročinski sejem — ljubljanska Opera.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 13,2, najnižja 11, ob 19. uri 13,2 stopinje, zračni tlak 1006,6 veter vzhodnik 20 km s sunki 43 km na uro, vlaga 60 odst., 15,2 mm dežja, nebo 5 desetin pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,9 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 2. novembra
Verne duše
Sonce vzide ob 6.45 in zatone ob 16.52. Dolžina dneva 9.07. Luna vzide ob 6.54 in zatone ob 16.51.
Jutri, PETEK, 3. novembra
Just, Silva

OB HVALEŽNEM SPOMINU NA NJIHOVO VELIKO ŽRTEV

Venci na grobovih in spomenikih naših padlih borcev za svobodo

Predstavniki gen. konzulata SFRJ so položili vence tudi na grobovih internirancev v Viscu in Gonarsu in na vojaškem pokopališču - Vence so položili tudi predstavniki SKGZ, ANPI, ANPPIA, političnih deportirancev in SS - Spominski svečanosti v Bazovici in v Boljuncu

Naše ljudstvo se s hvaležnostjo spominja svojih padlih in žrtev za svobodo. Zato so tudi letos povsod okrasili spomenike in grobove ter počastili njihov spomin. Predstavniki generalnega konzulata SFR Jugoslavije v Trstu so že predvčerajšnjim položili vence na 24 krajih na Tržaškem in Goriškem, kjer so partizanski spomeniki in grobovi, včeraj pa se je gen. konzul inž. Marjan Tepina v spremstvu konzulov Jožeta Gačnika in Čedomila Hrasta podal še na pokopališče v Pevmi in nato na grobove civilnih jugoslovanskih internirancev v Viscu in v Gonarsu pri Palmanovi, kjer je položil lovorove vence z državno trobojnico, na povratku pa je ob prisotnosti še drugih članov konzulata položil venec k spomeniku padlih borcev IV. armade na vojaškem pokopališču v Trstu.

Predstavniki združenj ANPI, ANPPIA in političnih deportirancev so položili včeraj dopoldne vence v Ul. Ghega, v Ul. M. D'Azeglio, pri Sv. Justu, v Rižarni, na grob padlih in žrtev na pokopališču pri Sv. Ani, na grob bazoviških junakov, na grob jugoslovanskih partizanov in na grob sovjetskih partizanov pri Sv. Ani. Predstavniki SKGZ so položili vence v Ul. Ghega, Ul. M. D'Azeglio, pri Sv. Justu, v Rižarni, na pokopališče pri Sv. Ani, na grob bazoviških junakov, na grob narodnega heroja Pinka Tomažiča, na grob partizanov in na vojaškem pokopališču. Predstavniki Slovenske skupnosti pa so položili vence v Ul. Ghega, na pokopališču pri Sv. Ani, na grob bazoviških junakov in na grob padlih partizanov na pokopališču na Opčinah.

V Bazovici so lepo okrasili grobove padlih partizanov, pevski zbor «Lipa» pa je pod vodstvom Stanka Zidariča zapel nekaj pesmi. Tako je bilo tudi na pokopališču na Katinari, kjer so Lonjerci in Katinarci okrasili grobove ter položili vence, pevski zbor pod vodstvom Justa Lavrenčiča pa je zapel nekaj pesmi.

Podobne prireditve so bile tudi po drugih vaseh na Tržaškem, posebna svečanost pa je bila včeraj popoldne v Boljuncu ob 20-letnici odkritja spomenika padlim za svobodo. Kljub slabemu vremenu se je ob napovedani uri zbralo pred spomenikom v Boljuncu lepo število bivših borcev in domačinov. Bivši predsednik ZP Jože Starc je v kratkem nagovoru omenil prispevek Boljunčanov v narodnoosvobodilni borbi, pripomnil je, da je mnogo takih spomenikov in krajev, ki pričajo o našem boju in žrtvah za svobodo, ter poudaril, da se ob tej proslavi zgražamo nad početjem tistih, ki bi hoteli zatreti borbo narodov za svojo svobodo. Ob taki obletnici poudarjamo svojo zvestobo idealom, za katere smo se borili, je zaključil tov. Jože Starc, spomenik pa je tudi opomin tistim, ki nam hočejo oporekati naše pravice. Divna Sancin je recitirala Kajuhovo «Materi padlega partizana», nato je spregovoril pokrajinski predsednik ANPI Arturo Calabria, ki je najprej pripomnil, da se je v vseh letih od odkritja tega spomenika nadaljevala antifašistična borba, da se je ohranil partizanski duh in utrjevala enotnost med Slovenci in Italijani, da prav zaradi svojo partizanske preteklosti ne moremo biti brezbrižni do borbe vietnamskega ljudstva in porajanja fašizma v nekaterih državah, da smo za mirno sožitje med narodi in zahtevamo dejansko priznanje pravic bivših borcev. Dušan Maver je recitiral Mateja Bora «Žrtve», pevski zbor p.d. «Franc Prešeren» pa je pod vodstvom Draga Žerjala zapel žalostinko «Junakom». To je bila prva javna izvedba te žalostinke, ki jo je za to svečanost skomponiral Drago Žerjal. Ob spomeniku padlim, ki so ga postavili leta 1947 in za katerega je napravil načrt domačin Izidor Zobec, so položili vence bivših domačih partizanov, p.d. «Prešeren» in «Športnega društva Breg» ter šop rdečih nageljnov sekcije KPI. Spomenik, ki stoji ob križpotju ob vhodu v vas, je lepo osvetljen z žarometi.

Bivše internirance v Rižarni, svojce žrtev Rižarne, bivše borce, aktiviste in deportirance, zlasti pa mladino, obveščamo, da bo Rižarna danes odprta od 8. do 17. ure. Obiščite jo in okrasite s cvetjem ta naš sveti hram.

Odgovori odbornikov na vprašanja svetovalcev

Na vprašanje, ki ga je poslal demokristjanski svetovalec Vergerio občinskemu odboru glede bivše «hiše izseljenca» v Ul. Italo Svevo, kjer ima občina v najemu prvo nadstropje v katerem stanujejo družine, izgnane iz stanovanj, je odbornik za socialno skrbstvo Dušan Hreščak odgovoril, da Italcantieri, ki je lastnica zgradbe, zahteva, da se stanovalci izselijo. Odbornik pravi, da je tam sedaj nastanjenih 28 družin. Od teh jih je pet, ki so jim bila že dodeljena ljudska stanovanja. Za ostalih 23 pa bo treba na kak način poskrbeti, hkrati pa bo treba poskrbeti tudi za 10 družin, ki bodo morale zapustiti staro hišo v Ul. Donota 27.

Odbornik Hreščak pravi v svojem odgovoru, da je občina že posredovala za te družine pri pokrajinski komisiji za dodeljevanje stanovanj in pri zavodu za ljudske hiše, da bi jim na en ali drugi način poskrbeli stanovanje.

Odbornik za javne industrijske storitve Vascotto je na vprašanje komunističnega svetovalca Crevatina, ki je predlagal naj bi vzpostavili avtobusno zvezo med Trgom Gioberti in Ul. delle Cave, kjer je nastalo novo naselje ljudskih hiš, izjavil, da je za sedaj to nemogoče. To vprašanje, je poudaril odbornik, bo treba rešiti na tehnični ravni, in sicer v okviru bodoče preureditve tramvajskih prog 6 in 9 v avtobusne proge.

Socialistični svetovalec Lovero pa je v svojem vprašanju načel problem začasno zaposlenih kopaliških paznikov. Odbornik za osebje Chicco mu je odgovoril, da so kopališke paznike v preteklosti po končani sezoni zaposlili kot kurjače. Sedaj pa je bila ta služba dana na dražbo zasebnikom. Odbornik zagotavlja, da bo občina kmalu sprejela v stalno službo okrog 15 bivših kopaliških paznikov.

Na vprašanje liberalnega svetovalca Zimola, ki je opozoril občinski odbor na pomanjkanje prometnih znakov ob izhodu avto ceste proti Sesljanu, ki bi opozarjali avtomobiliste, kje lahko zavijejo na obalno cesto, je podžupan prof. Lonza odgovoril, da je stvar predočil ravnatelju ANAS ter da ga je naprosil, naj zadevo rešijo tako, da bodo zlasti tuji turisti obveščeni, kje lahko zavijejo na obalno cesto, ki pelje v Trst.

Tržaška delegacija na kongresu velesejmov

Od 24. do 26. oktobra je bil na Dunaju 34. kongres Zveze mednarodnih velesejmov, katerega se je udeležila tudi delegacija tržaškega velesejma z odv. Pierom Slocovichem na čelu.

Na kongresu so obravnavali razna vprašanja organizacijskega značaja na mednarodni ravni. Gre za vprašanja, ki so zelo važna, pa tudi zelo zapletena, če se upošteva dejstvo, da je danes včlanjenih v zvezi 84 velesejemskih ustanov. V zadnjem času se je število članov povečalo, ker so se ji pridružile tri nove velesejemske ustanove.

Za novega predsednika zveze so delegati izvolili predsednika veronskega velesejma dr. Luciana Del Falca, ki je prvi Italijan, ki je zasedel to mesto po drugi svetovni vojni.

Urnik trgovin

ČETRTEK, 2. novembra — Vse trgovine, razen tistih s prehrambenim blagom, bodo lahko ostale odprte do 21.30.

PETEK, 3. novembra (sv. Just) — Trgovine bodo zaprte z izjemo pekarn (ki bodo delovale od 7.30 do 12. ure), trgovin z jestvinami (od 8. do 13. ure), mlekarn (od 8. do 12. ure), cvetličarn (od 8. do 13. ure) in slaščičarn ter trgovin s pečenimi specialitetami (od 8. do 21.30).

SOBOTA, 4. novembra (državni praznik) — Trgovine bodo zaprte, razen pekarn (ki bodo delovale od 6.30 do 12. ure), mlekarn (od 7. do 12. ure), cvetličarn (od 8. do 13. ure), slaščičarn in trgovin s pečenimi specialitetami (od 8. do 21.30).

NEDELJA, 5. novembra — Trgovine bodo zaprte, razen mlekarn (ki bodo delovale od 7. do 12. ure), slaščičarn in trgovin s pečenimi specialitetami (od 8. do 21.30).

PONEDELJEK, 6. novembra — Vse trgovine bodo poslovale dopoldne in popoldne, tudi tiste, ki bi sicer imele tedenski počitek.

Sindikalne organizacije v tej zvezi naglašajo, da pripada delojemalcem v trgovinski stroki, ki bodo delali tudi oba ponedeljka dopoldne, čeprav bi morali veljati zanje poldnevni tedenski počitek, dokiada za te delovne ure, odnosno enako število ur prostega ob drugem delavniku, ali pa še ustrezen dodaljšek letnih počitnic.

Predstavniki gen. konzulata SFRJ in predstavniki SKGZ pri polaganju vencev na spomenik padlih borcev IV. armade na vojaškem pokopališču pri Sv. Ani

POROČILO TAJNIKA PSU PITTONIJA NA SKUPŠČINI V ROJANU

Za razna javna dela bo občina v 5 letih porabila 20 milijard

Največ denarja pojde za gradnjo in ureditev cest, kanalizacijo, urbanizacijska dela, šole, kulturne ustanove in mestno čistočo

Te dni je sotajnik pokrajinske zveze PSU in načelnik socialistične skupine v tržaškem občinskem svetu Arnaldo Pittoni na skupščini PSU v sekciji Rojan-Greta govoril o petletnem občinskem načrtu, ki ga pripravlja občinski odbor. Ta načrt predvideva 20 milijard lir izrednih naložb, ki bodo v glavnem služile za to, da se z njimi rešijo osnovna vprašanja tržaške skupnosti. Ta denar bi si morali priskrbeti s posojili ter z državnimi in deželnimi prispevki kakor tudi iz sklada za Trst. Porabili pa naj bi ga okvirno takole: 600 milijonov lir za urbanistiko; 4 milijarde za nove ceste, podvoze, turistične ceste in vzdrževanje cest; 800 milijonov za javno razsvetljavo; 2 milijardi in pol za mestno kanalizacijo; poldrugo milijardo za razna urbanizacijska dela, namenjena za gradnjo ljudskih hiš; 1 milijardo in 300 milijonov za občinske otroške vrtce, za osnovne in srednje šole, za vzdrževanje šolskih poslopij in ureditev otroških zabavišč; pol milijarde za šport poleg denarja za športno palačo, ki je že nakazan; dve milijardi in pol za kulturne ustanove, eno milijardo za ureditev pokopališč; eno milijardo za okrepitev službe mestne čistoče; 250 milijonov za ureditev tržnic in trgov; eno milijardo za otroška zabavišča in za javne parke; 400 milijonov za razvoj kmetijstva in 200 milijonov za preureditev in reorganizacijo občinskih uradov.

K temu je treba dodati 8 milijard za novi vodovod ter za okrepitev storitvenih dejavnosti Acegata.

Pittoni je dejal, da gre za znatno obveznost, ki bo označevala mestno upravo in življenje mesta v prihodnjih letih. Program je razčlenjen in upošteva vso upravno dobo sedanjega občinskega upravnega odbora, ki mu predseduje župan Spaccini in ki se opira na večino leve sredine. Pittoni je tudi orisal postopek, po katerem se je odbor ravnal pri opredelitvi programa. Šlo je za izbire, ki so jih sprejeli po globalni oceni mestnih potreb, upoštevajoč to, kar je najbolj nujno. Ta načrt predstavlja eno izmed osnovnih obveznosti socialistične politike in sporazumov leve sredine ter upošteva tudi finančne možnosti. Seveda so možne še razne spremembe in dopolnila, saj se bo moral o teh izbirah izreči občinski svet, ki mu bodo predložili načrt skupno s proračuni za leti 1967 in 1968.

Socialistični sotajnik je nato orisal podrobnosti posegov na raznih sektorjih. Sprejete obveznosti so posebno važne na sektorju javnih del, ki so poverjena odborniku Mocchiju, pri tem imajo levji delež ravno ceste. Poleg gradnje obvozne ceste ob morju se predvideva razširitev Miramarske drevoreda, da se izboljša dostop do državne ceste št. 14, pri čemer bodo zgradili tudi nekaj podzemeljskih prehodov za pešce ter dokončno uredili Trg Libertà. Drug podzemeljski prehod se predvideva v Miramarskem drevoredu pri barkovljanskem portiču. Uredili bodo tudi Trg Goldoni 850 milijonov bodo porabili med drugim za novo Ulico Zorutti s pristopom do male športne palače in s podvozom pod državno cesto štev 202; za Ulico Koštalunga ter nove ceste na področjih, ki jih bodo urbanizirali. Tako predvideva načrt dve milijardi za ureditev cest in pločnikov.

Kar se tiče kanalizacije, bodo okrepili zbiralnik v Škednju ter dovršili sedmi in osmi obrok del v mestu. Skupno bodo porabili v ta namen dve milijardi in pol. 800 milijonov so namenili za javno razsvetljavo.

Na skupščini je občinski odbornik za socialno skrbstvo in delo Dušan Hreščak poročal o dejavnosti njegovega oddelka, s posebnim poudarkom na plačilu oskrbnine v bolnišnicah za revne ljudi, kar stane občinsko upravo okrog 800 milijonov na leto. Odbornik je nakazal nekatere možne rešitve, zlasti kar se tiče bolnikov, ki ostajajo zelo dolgo časa v bolnišnici. Te rešitve sedaj proučuje odborništvo. Govoril je tudi o raznih vprasanjih, ki se nanašajo na kraško planoto.

Avtomobilist podrl učenca v Ul. Commerciale

V Ul. Commerciale blizu lekarne se je včeraj zjutraj pripetila prometna nesreča, katere žrtev je postal 9-letni učenec Mario Luciani iz Ul. Aleardi 4. Ko je na zebrastem prehodu prečkal omenjeno ulico, ga je z avtom fiat 850 coupe TS 92014 podrl 30-letni Bruno Terčon iz Proseškę ulice 185-1 na Opčinah.

Pri padcu si je Luciani verjetno zlomil desni gleženj in zadobil več ran in udarcev po desni nogi. Ponesrečenega fanta je v zasebnem avtu spremljal v bolnišnico oče Bruno, ki je povedal, kako se je pripetila nesreča. Če ne bodo nastopile komplikacije, se bo moral mali Mario na ortopedskem oddelku bolnišnice zdraviti od 15 do 30 dni.

Na stopnicah je padla

Včeraj popoldne so z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico in nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek 65-letno Anno Cernaz s Salite Zugnano 48, ki je imela rane in udarce po čelu in levi ličnici. Bolničarji so povedali, da so ponesrečenko malo prej pobrali na stopnicah stavbe, v kateri stanuje, kjer je po vsej verjetnosti spodrsnila in nerodno padla. Cernazova se bo morala zdraviti 10 dni.

Še h gostovanju dubrovniškega orkestra

Mestni orkester iz Dubrovnika med koncertom v Kulturnem domu

Torkov koncert Mestnega orkestra iz Dubrovnika v Kulturnem domu je navdušil maloštevilno občinstvo, predvsem pa je ogrel naše glasbenike, ki so bili med občinstvom verjetno v večini. Zakaj ni nastopa tega uglednega ansambla privabil več občinstva je vprašanje zase, o katerem bi bilo treba načeti temeljito razpravo in najti učinkovito zdravilo, kajti brez vsakega dvoma je za našo kulturo naravnost sramotno, da mora tak ansambel pod vodstvom našega rojaka in ob sodelovanju izvrstnega in že v svetu uveljavljenega madžarska solista, igrati takorekoč pred praznimi stoli. Ne gre samo za to, kakšen vtis so lahko o naši kulturnosti odnesli gostje iz daljnega tako eminentno kulturnega mesta matične dežele, temveč gre predvsem za to, kakšno kulturno legitimacijo si dajemo sami. Ali res ni med nami več kot dobrih sto ljubiteljev kvalitetne simfonične glasbe? Ali pa gre za navadno kulturno otopelost celo tudi pri tistih, ki bi jih z vso upravičenostjo pričakovali med udeleženci takih kvalitetnih gostovanj? Ali je ta kulturna otopelost res že do take mere načela naso potrebo po kulturni hrani, da se zadovoljujemo z najbolj povprečnimi televizijskimi programi?

Na vsa ta in še druga boleča vprašanja si moramo odkrito odgovoriti in temeljito spremeniti naš odnos do resnične kulture, če hočemo, da se bo še kdo trudil za to, da nam posreduje taka gostovanja in če hočemo, da bo še sploh kateri kvalitetni ansambel imel voljo priti med nas.

Te misli so me mučile ves čas, ko sem se med odmorom razgovarjal z dirigentom Antonom Nanutom in ko mi je pripovedoval o uspehih svojega šolskega orkestra in solistov, ki so gostovali pri nas lani, v letošnjem letu pa želi priznanja tudi v Budimpešti, o Mestnem orkestru, ki se pripravlja na daljšo turnejo po Italiji, med katero bo imel 14 koncertov, ter o lastni dirigentski aktivnosti doma v Dubrovniku, v drugih jugoslovanskih mestih, v Varšavi, v Budimpešti, kjer je dirigiral glavnim dr žavnim orkestralnim ansamblom, na berlinskem radiu in drugod. Za svoje življenjsko delo na glasbenem področju bodisi kot dirigent, bodisi kot pedagog in ravnatelj dubrovniške glasbene šole, je Anton Nanut prejel pred nedavnim najvišjo dubrovniško priznanje: nagrado mesta Dubrovnik, ki jo vsako leto podeljujejo najuglednejšim kulturnim delavcem in umetnikom.

Kolikšen ugled si je dirigent Anton Nanut že pridobil v glasbenem svetu, pa dokazuje tudi njegov izredno bogat koledar gostovanj v prihodnjem letu, ko bo dirigiral najbolj znanim orkestrom verjetno že v marcu na muenchenskem radiu, nato na berlinskem radiu, potem pa v Londonu v New Elisabeth Hallu, poleti v Budimpešti, decembra v Varšavi, kjer je že stalen gost, pozimi v San Remu in morda še kje.

Včeraj se je dubrovniški orkester podal na kratek izlet v Benetke, nocoj pa bo nastopil v Kopru in potem na povratku v Dubrovnik že v drugih dalmatinskih mestih.

Našim odličnim gostom, predvsem pa dirigentu Nanutu, našemu rojaku iz Kanala ob Soči, čestitamo in želimo v njegovem kulturnem poslanstvu še veliko uspehov, ker nas vsak uspeh slovenskega umetnika samo iskreno veseli. **j.k.**

Izid zemljepisne bibliografije o Furlaniji - Julijski krajini

V zbirki zemljepisnih bibliografij, ki jih izdaja odbor za zgodovinske, filološke in filozofske vede pri Državnem svetu za raziskovanja, je te dni izšel IX. zvezek «Furlanija - Julijska krajina», ki ga je pripravil tržaški strokovnjak prof. Giorgio Valussi. Od leta 1959, ko je Državni svet za raziskovanja pričel z izdajanjem teh zemljepisnih bibliografij, je doslej izšlo osem zvezkov (Lacij, Kampanija, Ligurija, Sicilija, Sardinija, Marke, Benečansko, Abruzzo in Molise), deveti zvezek pa je posvečen naši deželi. Avtor Giorgio Valussi je delal na tej pobudi nekaj let, njegovo prizadevanje pa je rodilo bogato bibliografsko zbirko, o kateri velja obširneje spregovoriti in se bomo zato nanjo še povrnili. Zbirka je razdeljena na dva dela, in sicer obsega prvi spisek razprav, knjig. člankov in podobnega materiala splošnega značaja, drugi del pa obsega material iz okvira naše dežele. Bibliografsko zbirko dopolnjuje tudi deželna karta, s katero bo avtor znatno olajšal, delo strokovnjakom in raziskovalcem, ki bodo segali po zbirki (Consiglio Nazionale delle Ricerche — Collana di Bibliografie Geografiche delle Regioni Italiane — Vol. IX. — Friuli-Venezia Giulia — A cura di Giorgio Valussi — Tiskarna «La Buona Stampa» — Neapelj — Cena 2.000 lir).

Kino

Nazionale 14.00 17.45 21.30 «Il dottor Zivago» Omar Shariff, Rod Steiger, Julie Christie.

Excelsior 15.30 «C'era una volta» — Technicolor. Franscope. Sophia Loren, Omar Shariff, George Wilson, Dolores Del Rio. Režija Carlo Ponti.

Fenice 15.30 «Agente 007 si vive solo due volte» Technicolor. Panavision. Sean Connery.

Eden 16.00 «Due per la strada» Panavision color de lux. Audrey Hepburn, Albert Finney. Režija Stanley Donen.

Grattacielo 16.00 «Un italiano in America» Technicolorscope. Alberto Sordi, Vittorio De Sica.

Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.00 «Lo scatenato» Technicolor. Vittorio Gassman, Martha Hyer, Gila Golan; režija Franco Indovina.

Alabarda 16.30 «Una ragazza tutta d'oro» Muzikalično technicolor. Iva Zanicchi, Patty Pravo. Caterina Caselli.

Filodrammatico 16.00 «Hombre» Technicolorscope. Paul Newman, Dyane Cilento.

Moderno 16.00 «Cammina non correre» Technicolor. Cary Grant, Jim Hudson, Tamantha Edberg.

Cristallo 16.30 «Quattro bassotti per un danese» Technicolor. Walt Disney, Dean Jones, Suzanne Pleshette.

Capitol 16.00 «Bella di giorno» Technicolor. Catherine Daneuve, Jean Sorel. Prepovedano mladini pod 18. letom. Film je prejel letos nagrado «Zlati lev» na filmskem festivalu v Benetkah.

Garibaldi 16.30 «Il sapore della pelle» Prepovedano mladini pod 18. letom.

Aurora 16.30 «El Dorado» Western. Technicolor. John Wayne, Robert Mitchum.

Impero 15.30 «La bisbetica domata» Technicolor. E. Taylor, Robert Burton.

Astoria 16.30 «Il sipario strappato» Technicolor. P. Newmann, Julie Andrews.

Astra Zaprto.

Vittorio Veneto 16.00 «Il tigre» Technicolor. Komični film. Vittorio Gassman, Eleonora Parker.

Ideale 16.00 «Lilly, il vagabondo» — Technicolor. Walt Disney.

Abbazbia 16.00 «Papà, ma che cosa hai fatto in guerra» Technicolor. James Coburn, Giovanna Ralli, Aldo Ray.

Slovensko gledališče v Trstu

Kulturni dom

JUBILEJNA SEZONA 1967-68

V petek, 3. nov. ob 16. uri
v sredo, 8. novembra ob 21. uri

Ivo Brnčič

"Med širimi stenami"

(Drama v treh dejanjih)

ZA PROSLAVO STOLETNICE SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA IN JAKE ŠTOKE

Jaka Štoka

«ANARHIST»

(Burka v dveh dejanjih)

V petek, 3. novembra ob 21. uri
v soboto, 4. nov. ob 21. uri

V nedeljo, 5. nov. ob 16. uri
V KATOLIŠKEM DOMU V GORICI

Jaka Štoka

«ANARHIST»

V četrtek, 9. novembra ob 20.30
V PROSVETNEM DOMU NA PROSEKU

Jaka Štoka

«ANARHIST»

KULTURNI DOM

V soboto, 11. nov. ob 21. uri
v nedeljo, 12. nov. ob 16. uri

Gostovanje Opere Slovenskega Narodnega gledališča iz Ljubljane z opero Aleksandra Porfirjeviča Borodina

«KNEZ IGOR»

Prodaja vstopnic od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Rezervacije na tel. 734265.

Abonmaji za predstave Slovenskega gledališča v sezoni 1967-1968 so na razpolago v Kulturnem domu vsak dan od 12. do 14. ure.

Gledališča

Verdi

Abonenti na operno sezono za rede A, B, C in D lahko prevzamejo abonmajske bloke pri blagajni gledališča Verdi (tel. 23988). Blagajna je na razpolago tudi novim prosilcem za abonmaje za sezono, ki se bo začela 9. nov. z Verdijevo opero «Falstaff».

Teatro Stabile

Danes zaprto. Jutri ob 20.30 predstava Goldonijeve komedije «Lažnivec» za red E.

V galeriji Protti se nadaljuje prodaja vstopnic.

Razstave

V umetnostni galeriji Rossoni razstavlja od 1. do 10. t.m. slikar Giorgio Milia. Slikar se je rodil leta 1937 v Postojni kot sin sardinskih staršev. Živi in dela v Trstu, kjer je tudi študiral na umetnostni šoli pri muzeju «Revoltella».

Javni natečaji

MINISTRSTVO ZA ZUNANJO TRGOVINO
(Narodni zavod za zunanjo trgovino ICE)

Natečaj za podelitev 45 štipendij za postuniverzitetne študije za specializacijo v zunanji trgovini pri Narodnem zavodu za zunanjo trgovino - ICE.

Tečaj naj ima namen formirati vodilne kadre, specializirane v zunanji trgovini in posebno v izvozu.

Trajanje tečaja: od januarja 1968 do junija 1968. Vse informacije pri navedenem zavodu.

MINISTRSTVO ZA JAVNO ŠOLSTVO

1. Natečaj za 68 mest knjižničarja 3. razreda v polzkušnjo za vodilno kariero v državnih javnih knjižnicah (doktorat).

2. Natečaj za 16 mest podpomočnika knjižničarja v polzkušnjo za uradniško kariero pri javnih državnih knjižnicah (višja šolska izobrazba).

3. Natečaj za 5 mest distributorja in 4 mesta tipkarja v polzkušnjo za eksekutivno kariero v državnih javnih knjižnicah (niž. šol. izob.).

4. Natečaj za 9 mest sluge v polzkušnjo pri pomožnem personalu v državnih javnih knjižnicah (osnovnošolska izobrazba).

Zapadlost dne 30.11.1967.

NOTRANJE MINISTRSTVO

Izpitni natečaj za podelitev 79 mest podkomisarja v vodilni karieri pri Upravi za javno varnost (doktorat jus - politične vede - socialne in politične vede).

Zapadlost: 10.12.1967.

TRŽAŠKA POKRAJINA

razpisuje javni natečaj za 2 mesti knjigovodje III.-II.-I. razreda za uradniško kariero, statut knjigovodskega funkcionarja, stopnja 7-6-5, z možnostjo hierarhičnega napredovanja.

Zapadlost 25.11.1967.

Vse informacije pri Generalnem tajništvu tržaške pokrajine (Segreteria Generale della Provincia di Trieste).

KASTA

Na Reki aretirani tržaški tihotapci

Organi notranje uprave na Reki so pripri trgovca Sergia Campisija, delavca Edvarda Benedettija in trgovskega pomočnika Livia Pahorja, vse iz Trsta, ki so jih zasačili pri tihotapljenju blaga. Ob aretaciji sta Campisi in Pahor skušala pobegniti, a so ju hitro ujeli. Vsi trije so s pomočjo Antona Sedmaka, avtoprevoznika iz Kopra, skušali v Jugoslaviji razpečati obleke v vrednosti okrog 45.000 novih dinarjev, ki so jih vtihotapili preko Kopra in pripeljali na Reko. Tihotapci bodo odgovarjali pred okrožnim sodiščem na Reki. Medtem je carinarnica na Reki izrekla carinske kazni: Sergio Campisi mora plačati 20.000, Benedetti in Pahor po 15.000, a Sedmak 5.000 novih dinarjev. Poleg tega sta bila zaplenjena avtomobila s katerima so prepeljali blago na Reko.

V petek, 27. oktobra je diplomiral na medicinski fakulteti v Ljubljani

SAVO SPACAL

Prijatelji mu čestitajo k uspehu

PREDVČERAJŠNJIM V LADJEDELNICI SV. MARKA

«Atlantska plovidba» prevzela novo motorno ladjo «Baranja»

Nova ladja za dubrovniško pomorsko družbo, ki so jo zgradili v Sv. Marku, ima 26.000 ton nosilnosti Pogonske stroje so izdelali v Tovarni strojev

Predvčerajšnjim so v ladjedelnici Sv. Marka izročili lastnikom tovorno motorno ladjo «Baranja», ki jo je naročila skupno z ladjo enake vrste «Atlantska Plovidba» iz Dubrovnika. Pri podpisu zapisnika o izročitvi ladje so bili navzoči glavni ravnatelj jugoslovanske plovne družbe kap. Spiro Savin, za CRDA pa glavni ravnatelj dr Piero Tartarelli in ravnatelj ladjedelnice Sv. Marka inž. Vittorio Battagliarini. Pri dviganju zastave pa so bili navzoči konzul SFRJ v Trstu Čedomil Hrast, pooblaščeni upravnik Italcantieri dr. Gaetano Cortesi, razni inšpektorji za klasifikacijo ladij ter funkcionarji Atlantske Plovidbe in CRDA.

Ladja ima 26.000 ton in je na pozkusni vožnji vozila z brzino 17.74 milje na uro ter ima motor z močjo 12.000 konjskih sil. Ladja razpolaga s 7 skladišči, ki imajo skupno 34.400 kub.m prostornine. Dolga je 190,46 m in visoka 14 m ter ima, ko je popolnoma natovorjena 10,49 m greza. Pogonske stroje so zgradili v Tovarni strojev. Ladja je odplula v Dubrovnik.

Neznani tatovi so v noči med nedeljo in ponedeljkom s silo odprli vrata fiata 500 TS 94771, ki ga je 40-letna učiteljica Renata Cafieri por. Vidulli iz Ul. Catraro 1 pustila v neposredni bližini doma in odnesli rezervno kolo ter gumijaste tepihe v skupni vrednosti 35.000 lir. Tatvino je Cafierijeva prijavila na komisariatu Starega mesta.

STARŠI!

Na novejše otroške knjige, pravljice in slikanice dobite:

na PROSEKU: tobakarna BUKOVEC
v KRIŽU: tobakarna ŠVAB
v NABREŽINI: trgovina MIKA
v SESLJANU: papirnica TAGLIAFERRO
na OPČINAH: papirnica BERNARDI
v BAZOVICI: tobakarna KRIŽMANČIČ
v DOLINI: trgovina KOS

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst — Ul. sv. Frančiška 20
tel. 61-792

KRZNA

SUPER ELEGANTNI MODELI
VIŠJA KAKOVOST
VELIK PRIHRANEK

PELLICCERIA CERVO
TRST
Viale XX Settembre 16/III

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
Novost:
Frison - Roche: SESTANEK
V ESSENDILENU lir 1.600

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13 do 16 ure)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Miani, Drevored Miramare 117 (Barkovlje).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Dr Gmeiner, Ul. Giulia 14; Manzoni, Ul. Settefontane 2; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19-c.

Darovi in prispevki

Za izpolnitev želje pokojnega moža in očeta Mirka Dovška daruje družina namesto cvetja na grob 50.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob strica Mirka Dovška daruje, po pokojnikovi želji, 10.000 lir za Dijaško matico Učko z družino.

Stano Malalan daruje 1000 lir za s. o. me[illegible]

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam kakor koli stali ob strani ob smrti našega dragega moža, očeta in brata

MIRKA DOVŠKA

vsem darovalcem cvetja ter vaščanom, prijateljem in znancem ki so ga pospremili na zadnji poti. Zahvala velja tudi Slovenski prosvetni zvezi, društvoma «A. Sirk» in «Vesna», njenemu pevskemu zboru ter vodstvu in osebju podjetja «K. Bani».

Posebno pa se zahvaljujemo zdravniku dr. Fr. Settimu za vso skrb in nego, s katero je dolga leta pomagal pokojniku.

ŽENA, OTROCI, BRATA IN SESTRE

Križ pri Trstu, 2. novembra 1967

čitajte PRIMORSKI DNEVNIK

NA SESTANKIH POD PREDSEDSTVOM ŽUPANA

Posebna komisija preučuje potrebe bodočega razvoja prometa v Trstu

V glavnem gre za ureditev prometnih infrastruktur v smeri industrijskega področja s povezavami s cesto 202, za obmorsko krožno cesto itd.

Medtem ko se danes ne rešujejo niti najbolj nujna dela za razširitev cest in ulic v občini, na katerih se promet razvija z vedno večjimi težavami in nesrečami, ko v več kot desetih letih niso uspeli razširiti niti manj kot kilometer Furlanske ceste od Grete do svetilnika (do sedaj so jo razširili le do jugoslovanskega konzulata), se v zadnjih časih sestaja pod vodstvom župana inž. Spaccinija tehnična komisija, ki je začela razpravljati o «Trstu-2000», se pravi o bodoči gradnji širokih obvoznih, nadvoznih in podzemeljskih cest, za katere bodo potrebovali na stotine milijard lir.

Poročilo občinske uprave pravi, da se je nedavno sestala pod vodstvom župana tehnična komisija, da uskladi in pospeši pobude na področju nujnih infrastruktur za razvoj tržaškega pristaniškega in industrijskega gospodarstva. Komisija je na koncu seje sestavila novo posebno komisijo, ki se bo ukvarjala izključno z vprašanji železniških in cestnih povezav z industrijskim pristaniščem v Žaviljah v perspektivi bodoče gradnje novih industrijskih obratov. Novo komisijo, v kateri so predstavniki pokrajine, tržaške, miljske in dolinske občine, industrijskega pristanišča, ANAS in železnic, bo vodil tržaški župan inž. Spaccini. Komisija bo imela nalogo pripraviti vse potrebno, da ne bodo zamude in pomanjkljivosti v prometnih zvezah zadušile gospodarski napredek Trsta.

Na sestanku komisije, pravi sporočilo, so ugotovili, da je treba najprej odgovoriti na vprašanje, kakšne so danes in kakšne bodo v prihodnosti potrebe prometa, ki teži na industrijsko pristanišče. To vprašanje, čeprav je glede železniške povezave lažje rešljivo, ostaja še vedno neznanka v pogledu splošne ureditve. Celo potrebe «Grandi Motori» še niso povsem znane zlasti glede cestnih prevozov, medtem ko so sedaj ugotovili, da je treba ta veliki obrat povezati neposredno z morjem, kjer pa bi zanj zgradili primerno obalo.

Toda komisija meni, da morajo predvidevanja upoštevati tudi bodoče industrijske obrate, ki bodo zrasli na novih področjih industrijskega pristanišča. Industrijsko pristanišče pa je samo ena komponenta toka, ki zanima to področje. Obstaja še druga komponenta, ki se nanaša na mestni in medobčinski promet Trst-Milje; tretja komponenta, ki jo je treba upoštevati, pa se nanaša na mednarodni turistični promet preko mejnih prehodov z Jugoslavijo. Tako bo treba notranje cestne povezave industrijskega pristanišča povezati z državno cesto 202, da se preprečijo ozka grla in zaviranje prometa. Prometne potrebe bodo lahko večje od sedanjih cestnih odsekov, ki skupno s cesto 202 povezujejo industrijsko pristanišče z zgornjo okolico. Zato bi lahko nastala potreba po morebitnem novem načrtu za novo povezavo z omenjeno cesto, ker je treba upoštevati, da se bo na cesto 202 usmeril tudi promet s pomola VII., ki ga sedaj gradijo.

Komisija je ugotovila, da so ta vprašanja zelo zapletena in da mora biti njihova uresničitev, čeprav v zelo daljšem razdobju, začrtana, proučena in določena v najkrajšem času, da se čimprej začne postopek, ki ga zahtevajo izvrševalni načrti, denarna nakazila in gradnja teh infrastruktur.

Na sestanku komisije so razpravljali tudi o vprašanju, ki je v pristojnosti tržaške občine in ki se nanaša na «obmorsko krožno cesto», se pravi na hitro vozno cesto za povezavo Starega pristanišča in glavnega kolodvora z Ulico Flavia in industrijskim pristaniščem.

Osnovni načrt predvideva gradnjo 21 metrov široke ceste, ki bo vzdolž mestnega obrežja (kjer bodo po končani gradnji krožne železnice odstranili železniške tračnice), Sprehajališča sv. Andreja (ki ga bodo primerno razširili), Drevoreda Elizejskih poljan in skozi sedanje igrišče v Pončani dosegla škedenjski grič. Tu bodo zgradili cesto v 300 metrov dolgem predoru z izhodom pri Sv. Soboti in z vključitvijo v Ul. Flavia. Za to cesto se občina že resno zavzema in je vključena v deželni razvojni načrt.

Poleg tega so na sestanku govorili tudi o preureditvi mestnih javnih prevozov. Glede tega bo treba na primer proučiti možnost gradnje hitrih prometnih zvez samo za javne prevoze (filovije in avtobuse) v podzemeljskih predorih, ali pa celo enotirne vlake, nadvozne ceste itd.

Sporočilo pravi, da je vse to vprašanje prihodnosti, toda bližnje prihodnosti. Te domneve potrjujejo pobude, ki nastajajo v velikih evropskih mestih, kakor tudi zelo preprosta ugotovitev, da so postale sedaj ceste, ki so bile pred desetimi leti pretirano ugodne, prenatrpane s prometom.

Zagotovila o zaposlitvi uslužbencev družb PIN

Predvčerajšnjim je minister za državne udeležbe Bo poslal prefektu Cappelliniju brzojavko, v kateri mu je sporočil, da je zaskrbljenost, ki so jo izrekle sindikalne organizacije v zvezi z reorganizacijo upravnih služb plovnih družb skupine Finmare, kar se zaposlitve tiče, neupravičenca. Ukrepi za reorganizacijo namreč ne predpostavljajo odpustitve osebja. IRI pa je ministrstvu sporočil, da ne bodo zaradi razpreme raznih ladij po zapori Sueškega prekopa odpustili nobenega pomorščaka, marveč da bo prišlo samo do sprememb pri vrstnem redu vkrcevanja pomorščakov. Kar se tiče preureditve pomorskih zvez, proučujejo ustrezne načrte na ministrstvu za trgovinsko mornarico ter bo sprejela dokončne sklepe o tem vlada.

Iz tega poročila se torej vidi, da se potrjujejo govorice o načrtih za skrčenje in koncentracijo uradov plovnih družb PIN kakor tudi o preureditvi raznih njihovih pomorskih prog. Res je, da ne bodo zaradi tega odpuščali uradnikov, res pa je tudi, da bo v prihodnje manj možnosti za zaposlitev nove delovne sile v teh uradih. Prav tako povzročajo tudi razumljivo skrb vesti o preureditvi pomorskih prog in zvez, saj utegne biti pri tem Trst in sploh ves Jadran ponovno oškodovan v korist pristanišč na Tirenskem morju. Vsaj doslej je prevladovala težnja po zapostavljanju jadranskih pristanišč.

ODKRITA TOLPA MLADIH ZLIKOVCEV

Ropali so, kradli, izsiljevali ter izkoriščali mladi dekleti

Na sled so jim prišli, ko so najprej izsledili obe dekleti (tujki), ki sta izpovedali vso žalostno dogodivščino

Šest mladih malopridnežev, od katerih so trije še mladoletni, se bo moralo zagovarjati pred sodniki, ker so zagrešili cel kup nepoštenih dejanj. Med temi so rop, tatvine, izsiljevanje in nemoralna dejanja na javnem prostoru. Poleg teh, se bo zaradi nemoralnih dejanj moralo zagovarjati še mladoletno dekle, ki je skupaj s prijateljico nasedla vabam nepridipravov.

22-letni Salvatore Vecchio z vzdevkom «Egidio», 20-letni Ennio Grattagliano, 23-letni Vinicio Nuralovich, 19-letni V. R., 15-letni B. R. in 16-letni G. L. so na cesti pred nekaj tedni srečali dve mladi tujki, 17-letno I. L. in njeno prijateljico. Z besedami, obljubami, grožnjami in še s čim, jim je uspelo, da so dekleti zapeljali in z njima delali, kar so hoteli. Potem je prišlo na vrsto izsiljevanje, tako da sta dekleti morali plačevati nekakšen «davek» za molčečnost zlikovske šesterke, ki je stalno grozila, da bo vse izdala. Kot da tega ne bi bilo dovolj, so zlikovci eni izmed deklet pod grožnjo iztrgali iz rok torbico, v kateri je hranila nekaj denarja.

Vsa zadeva se je vlekla nekaj časa, dokler niso agenti letečega oddelka, s sodelovanjem ženske policije pri oddelku za tujce, prišli na sled obema dekletoma. Spočetka sta se bali povedati resnico, ker so jima bile vedno v mislih grožnje. Končno sta le izpovedali, kaj se jima je dogajalo in na podlagi njunih izjav so policisti prijeli vseh šest mladeničev. Vecchia in Nuralovicha so aretirali in odpeljali v zapor, ostale pa so pustili na začasni svobodi. G. L. in Vecchia so prijavili sodišču zaradi ropa in sodelovanja pri ropu z obteževalnimi okoliščinami, tatvine in izsiljevanja. Grattagliano se bo moral zagovarjati zaradi sodelovanja pri ropu, isto velja tudi za B. R. in V. R., ki sta sodelovala tudi pri tatvini, Nuralovicha in dekle I. L. pa so obtožili nemoralnih dejanj.

Zase je prodajal tuje knjige

Agenti s komisariata na Trgu Dalmazia so te dni prijavili sodišču 39-letnega trgovskega zastopnika Daria Bertonija iz Ul. Martiri della Libertà 3 zaradi goljufije in poskusa goljufije. Bertoni se je že pred časom oddaljil iz mesta, zato so ga policisti prijavili v odsotnosti.

Sredi julija se je na komisariatu zglasil lastnik knjigarne «I. Svevo» Sergio Zorzon in službujočim agentom povedal, da hodi po hišah neki Bertoni, ki brez njegove vednosti prodaja knjige na obroke, kot polnopravni zastopnik knjigarne «I. Svevo». Zgodilo se je namreč, da je Bertoni prodal Gianfrancu Robbu za 15.000 lir knjig na obroke, kasiral 1000 lir in poslal kupca po knjige v knjigarno. Razumljivo je, da Zorzon knjig ni hotel izročiti, ker o kupčiji ni vedel ničesar. Od tod prijava Bertonija na sodišču.

PROSNJE ZA PRODAJO BOŽIČNIH DREVES

Županstvo sporoča, da bo občina tudi letos izdajala dovoljenja za prodajo božičnih drevesc osebam, ki imajo že licenco za prodajo cvetlic, sadja in lubenic. Prošnje je treba poslati občini do 10. novembra letos.

Pisma uredništvu

Ureditev prometa pri križišču Baiamonti

Spostovano uredništvo:

Kakor vsako leto, je tudi letos poveljstvo mestnih redarjev poskrbelo, da se promet pri mestnem pokopališču kolikor se da resno razvija. To je logično in prav, saj je znano, da se v teh dneh zgrinjajo na pokopališče velike povečini motorizirane množice. Vendar bi hoteli pri tem opozoriti poveljstvo mestnih redarjev na pomanjkljivost, ki smo jo opazili ob dnevu mrtvih lani in tudi že včeraj. Na vseh mrtvih dan lani je bil postavljen prometnik na križišču pri Ul. Baiamonti, torej kjer se Istrska cesta steka v cesto, ki prihaja iz predora, le v opoldanskih urah, medtem ko je bilo zaradi neprestane kolone avtomobilov iz središča mesta in v mesto tako rekoč nemogoče prerniniti se v kolono in so zato bile na cesti od Krematorija do križišča dolge kolone vozil, ki so prihajala od Sv. Jakoba.

Včeraj kmalu popoldne so ob vstopu k pokopališču bili štirje redarji, ki so urejali promet. Po tretji uri jih je bilo kar devet: dva pri Sv. Ani (Piazzale Valmaura), sedem pa na odseku 300 ali 400 m ceste do odcepa v Ulico Vigneti. Saj je res, da so imeli veliko dela, ker je bilo prometa veliko, toda le kakih 200 m višje proti mestu, na že omenjenem in zelo prometnem križišču pri začetku Ul. Baiamonti, ni bilo nikogar in se je zato promet zaviral. Menimo, da bi bilo treba tudi na to križišče postaviti redarja.

Sicer pa imamo glede križišča pri Ul. Baiamonti, to se pravi na Piazzuola Baiamonti, svojo pripombo. Ko so pred leti proučevali to križišče, verjetno niso upoštevali naraščanja prometa, ki ga pogaja razvoj industrijskega pristanišča, in razvoja motorizacije tudi v jugovzhodnih predmestjih ter v okolici. Verjetno pa so bolj upoštevali krčenje stroškov za osebje. Zato so si omislili «urejeno križišče», kot so ga tudi uredili v obliki, kakršno ima danes. Toda kdor redno prihaja v središče na delo skozi to križišče, bo za gotovo opazil, da ta rešitev ne le ni najboljša, ampak sploh ne zdrži več. V urah tako imenovanega visokega prometa se tu zagnete toliko vozil, ki od Sv Jakoba rinejo proti Sv. Ani, da se le s težavo prerinejo skozi nepretrgano kolono, ki vozi iz industrijskega pristanišča in predmestij ter okolice, ali pa v obratno smer. Tu bo prej ali slej treba postaviti ali semafor ali prometnika. Sedanja rešitev, kot smo že rekli, ne bo zdržala.

F. U.

CASINO'
PORTOROŽ
PORTOROSE
ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
ter priljubljena igra TRENTE ET QUARANTE
NIGHT CLUB - CABARET - STRIPTEASE
ATMOSPHÈRE PARISIENNE
V HOTELU «PALACE» PORTOROŽ
ODPRTO VSE LETO

Kino na Opčinah

predvaja danes, 2. t. m. ob 18. uri Warner Bros film:

Due Assi Nella Manica

igrajo:
TONY CURTIS
VIRNA LISI
GEORGE C. SCOTT

Goriško-beneški dnevnik

S SVEČANOSTI NA DAN VSEH MRTVIH

Vsako leto znova se spominjamo padlih za našo priborjeno svobodo

Polaganja vencev v Števerjanu, Gonjačah, Gorici, Sovodnjah in Pevmi

Na včerajšnji dan vseh mrtvih so bila goriška pokopališča okrašena z velikimi šopi krizantem, spomeniki in grobovi padlih za svobodo in napredek pa z venci organizacij, ki so se spomnile njihove velike žrtve. V torek je lepo vreme omogočilo, da so svojci uredili grobove.

Takoj po maši so v Števerjanu partizani in predstavniki prosvetnega društva «Briški grič» položili venca k spomeniku padlih partizanov, ki kakor velika plamenica simbolizira njihovo žrtev za svobodo. Po enominutnim molku je pevski zbor p.d. «Briški grič» zapel žalostinki. Vence v spomin na vse mrtve v drugi vojni si položili občinska uprava, Kmečko delavska zveza in katoliško prosvetno društvo, cerkveni zbor pa je zapel žalostinke.

Predstavniki partizanov iz Števerjana in prosvetnega društva «Briški grič» so se nato odpeljali v goriška Brda, kjer so se jim pridružili predstavniki Zveze partizanov. Skupno so položili dva venca k veličastnemu partizanskemu spomeniku v Gonjačah, postavljenemu 1961. leta «sinovom Brd in Benečije». Hud mrzel veter z dežjem se je polgral z akordi žalostinke, ki so jo zapeli pevci «Briškega griča».

Osrednja spominska svečanost za padlimi partizani je bila včeraj dopoldne na glavnem pokopališču, kjer je pokopanih več desetin znanih in neznanih partizanov. Vence so položili predstavniki Slovenske kulturne gospodarske zveze, ANPI ter mladine. Občinska uprava iz Sovodenj se je spomnila padlih borcev za svobodo s položitvijo venca k lepemu spomeniku sredi vasi. Partizani iz Pevme so položili venec k spomeniku, ki ponazarja Triglav, simbolični znak, ki so ga partizani nosili na svojih uniformah, medtem ko je generalni konzul SFRJ v Trstu inž. Tepina položil venec na partizansko grobišče v Pevmi, nakar je odšel v Gonars ter se tudi tamkaj spomnil umrlih političnih preganjancev, ki so jih fašisti aretirali v okupirani Sloveniji ter jih odpeljali v taborišče.

Tudi letos se je demokratično ljudstvo preko svojih organizacij poklonilo spominu svojih najboljših sinov, ki so darovali življenja, da bi njihovi potomci živeli svobodno in brez nevarnosti za nove vojne vihre, da bi v miru uživali sadove, trdo dosežene v edinstveni, zgodovinski epopeji za obstoj ali uničenje našega naroda. Zmagala je pravična stvar; naš dolg do padlih partizanov, protifašistov, političnih preganjancev bo trajen.

Na seji občinskega sveta v Tržiču je župan Romani poročal o izidu milanskih pogovorov med delegacijo občinske uprave in družbe SOLVAY. Napovedal je skupen sestanek članov občinskega odbora in načelnikov skupin, na katerem bodo sestavili resolucijo ter v njej izrazili svojo zaskrbljenost za nadaljnjo usodo tržiške kemične tovarne.

Na seji so nato odobrili prošnje na državo, da finansira izgradnjo treh šol in dveh telovadnic za 307

Prenovili so nagrobnik Simona Gregorčiča

Med letošnjo poletno sezono je bilo mnogo tujih turistov tudi v gornji Soški dolini in marsikatera taka skupina je obiskala tudi Gregorčičev muzej v njegovi rojstni hiši na Vrsnem ter njegov grob na pokopališču pri Sv. Lovrencu. Tam pa so ugotovili, da je nagrobni spomenik precej zanemarjen. Barva črk je bila skoro popolnoma izlizana in na kamnu se je razpasel mah ter umazanija.

To so ugotovili tudi v klubu starih goriških študentov, ki je v zadnjih letih poskrbel za postavitev spomenikov raznim zaslužnim možem. Tokrat pa so vzeli pobudo za obnovitev Gregorčičevega nagrobnika. Delo so poverili nekemu kamnoseku iz Kobarida, ki je na novo prebarval napisne črke in očistil kamen. Tako so obiskovalci ob prazniku vseh mrtvih našli prenovljen tudi nagrobni spomenik goriškega slavčka.

VESTI IZ TRŽIČA

V nedeljo proslava oktobrske revolucije

Sekcija KPI in mladih komunistov v Tržiču bo priredila v nedeljo 5. novembra ob 10.30 v dvorani Roma proslavo 50-letnice boljševiške revolucije, ki je predstavljala mejni kamen za razvoj socializma na svetu. Svečani govor bo imel poslanec Mario Lizzero, ki bo obenem otvoril razstavo originalnih lepakov revolucije ter še neobjavljenih fotografij iz življenja sovjetskih ljudi. Razstava bo odprta do srede 7. novembra.

Delegacija ANPI je včeraj položila vence na grobove padlih partizanov na obeh pokopališčih v Tržiču.

«POSOČJE» V ČEDADU

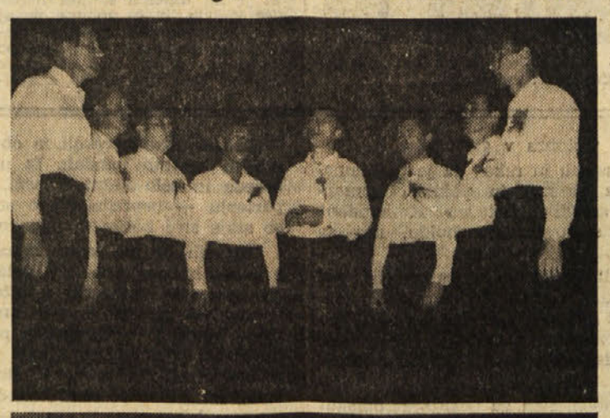

V kinodvorani Ristori v Čedadu je v nedeljo nastopila folklorna skupina «Posočje» iz Tolmina. Povabilo jo je p. d. «Ivan Trinko». Prikazala je bogat spored narodnih pesmi in plesov. Odlikovali so se oktet iz Kobarida, inštrumentalni kvartet (oba na slikah), ženski kvartet, solisti ter plesalci. «Posočje je tokrat že drugič nastopilo v Benečiji: prvič je bilo gost fantov, ki so pripravljali vaški praznik

VESTI Z ONSTRAN MEJE

V Rožni dolini so odkrili turške tihotapce z mamili

V skrivnem bunkerju pod sedežem avta so našli 8,5 kg opija
Do poletja bo dograjena žičnica na Sv. goro - Slikarska razstava

Carinski uslužbenci v Rožni dolini so zabeležili te dni izreden uspeh. Pri preiskavi osebnega avtomobila opel rekord, s katerim je dopotovala na mejni prehod iz notranjosti države in namenjena v Italijo, skupina petih turških državljanov, so odkrili bunker, v katerem je bilo kar 8.25 kg mamila. Gre za surovi opij. Razen tega so imeli tihotapci v avtomobilu še rezervno registrsko tablico, na kateri je moč posamezne številke menjavati.

Izvor in pot opija bo pokazala nadaljnja preiskava pred sodiščem v Novi Gorici. Sedaj preverjajo sodni organi izjave petih potnikov iz avtomobila, ki so dejali, da so bili na poti v Belgijo, kjer so zaposleni. Kazenski poizvedbeni postopek vodi sodišče proti Abdurrahmanu in Numanu Karadurmusu, Nazivu Yazanu, Veliju Akarju in Sumejmanu Isinu. Dosedanja preiskava še ni dala večjih rezultatov.

Skupino tihotapcev sta odkrila carinika Milan Ščuka in Milan Vnuk. Ker se jima je zazdel sumljiv avtomobil belgijske registracije, sta ukazala šoferju, naj ga zapelje nekoliko nazaj. Tedaj pa se je začel šofer čudno obnašati in je je hotel potegniti proti Italiji. Ob natančnejšem pregledu vozila so ugotovili, da ima avtomobil pod zadnjim sedežem vgrajen poseben bunker in v njem so našli mamilo. Cariniki so ugotovili, da je bil bunker že večkrat pritrjen na vozila in verjetno tudi uporabljen za podobne namene. Na avtomobilu, ki je prišel na mednarodni prehod v Rožno dolino, pa je bil pritrjen verjetno šele prvič. V vozilu so namreč našli tudi sveder, s katerim so prevrtali pločevino avtomobila.

* * *

Novogoriški Avtopromet je začel pred nedavnim z gradnjo žičnice na znano božjepotno in turistično vzpetino nad Novo Gorico Sveto goro. Obljubljajo, da bo žičnica usposobljena za promet prihodnje poletje. Podjetje Avtopromet jo gradi v sodelovanju z neko firmo iz Milana, ki delno kreditira gradnjo. Za novo žičnico bodo potrošili 643 milijonov dinarjev. Dolga bo 1791 metrov, višinska razlika med spodnjo in zgornjo postajo pa bo znašala 563 metrov. Z žičnico, ki jo gradijo, bo moč prepeljati na uro po 420 ljudi. Imela bo dve gondoli. Vsaka bo lahko sprejela po 35 ljudi naenkrat. Njuna potovalna hitrost pa bo 9 metrov v sekundi. Podjetje Avtopromet bo postavilo ob žičnici tudi nekaj turističnih objektov. Ob njeni spodnji postaji pa bo tudi parkirni prostor za avtomobile. Naenkrat bo lahko parkiralo 150 vozil.

* * *

V petek zvečer bodo na razstavnem prostoru v avli novogoriške občinske skupščine odprli razstavo del akademskega slikarja Rafka Nemca. Za razstavo vlada med novogoriškim občinstvom veliko zanimanje, saj velja umetnik za enega najbolj izrazitih likovnih ustvarjalcev na Primorskem. Razstavljena dela bodo prikazala predvsem Nemčevo ustvarjalno dejavnost zadnjih dveh let.

Slikar Ciro Russo razstavlja v Gorici

V razstavni dvorani v goriški pasaži razstavlja te dni svoja olja, kakih 25 po številu, italijanski slikar Ciro Russo, ki je doma izpod Vezuva, pa se je potem preselil in udomačil v Sesljanu, kjer ima svoj dom v hiši št. 55-B.

Russo razstavlja predvsem obmorske in pokrajinske motive. Med njimi je več motivov iz Gradeža, pa tudi trije pokrajinski motivi z jugoslovanskega dela Krasa, med drugim iz Komna in Škrbine. Vsa dela so novejše kreacije.

V Gorico je prišel iz Vicenze, kjer je imel zadnjo razstavo svojih del.

2 mrtva in 3 ranjeni med Vidmom in Tricesimom

Včeraj je prišlo na državni pontebski cesti med Vidmom in Tricesimom do hude prometne nesreče, pri kateri sta dve osebi zgubili življenje, tri pa so bile ranjene, od katerih ena hudo.

Smrtni žrtvi sta 64-letni Arnaldo Noacco in njegov 24-letni sin Luciano, oba iz Tipane v Beneški Sloveniji, ki sta se peljala v osebnem avtu, s katerim sta na ravni cesti čelno trčila v volkswagen. Oba avtomobila sta zgrmela v jarek. Arnaldo Noacco, ki je sedel poleg sina, je bil takoj mrtev, sin, ki je šofiral, pa je izdihnil med prevozom v bolnišnico. Hudo ranjen je bil voznik volkwagna 24-letni Videmčan Gianfranco Dunchelli. Zaradi zlomov na raznih delih telesa se bo moral zdraviti dva meseca, ostala dva potnika v volkswagnu pa sta dobila lažje poškodbe.

Do nesreče je prišlo, ker je Noaccov avto, verjetno zaradi prevelike hitrosti, zdrsnil na mokrem cestišču in zavozil na levo stran.

Zaradi mokrega asfalta je avto zavozil s ceste

Včeraj zjutraj nekaj po 6. uri se je peljal 30-letni kuhar Giovanni Maricchio, ki stanuje v Gorici, na Tržaški cesti 28, z avtom volkswagen iz Gradeža proti Gorici, kjer je zaposlen v sanatoriju na Šempetrski cesti. V bližini karabinjerske vojašnice v Gradiški pa je zaradi mokrega asfalta izgubil kontrolo nad vozilom in zavozil s ceste. Neki duhovnik, ki je privozil takrat mimo, je ponesrečenca odpeljal z avtom v goriško civilno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili udarec na prsnem košu z zlomom nekaj reber in ga pridržali za 20 dni na zdravljenju.

Požar na žagi v Gorici

Prejšnjo noč ob 3.30 so poklicali goriške gasilce na žago Giuseppe Zulli, ki je nedaleč od njihove vojašnice v Ul. Fatebenefratelli 6 Po polurnem delu so popolnoma pogasili požar, ki je uničil dva kub. metra desk in poškodoval sušilno peč. Domnevajo, da je nastal požar zaradi pregretja sušilne peči. Škodo cenijo na okrog 100 tisoč lir.

Prispevajte za DIJAŠKO MATICO!

V LJUBLJANI IN NA VRŠIČU

Prijateljsko srečanje planincev iz Slovenije, Italije in Avstrije

Za še tesnejše sodelovanje planincev alpskega področja
Na srečanju tudi predstavniki SPD iz Gorice in Trsta

Preteklo soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani srečanje planincev treh obmejnih dežel Slovenije, Furlanije, Jul. krajine in Koroške. Poleg predstavnikov Planinske zveze Slovenije so se srečanja udeležili tokrat prvič tudi trije predstavniki Slovenskega planinskega društva iz Gorice, ter predstavniki Slovenskega planinskega društva iz Trsta. Od italijanskih planincev so bili prisotni predstavniki CAI iz Gorice in Società Alpina Friulana iz Vidma, dočim predstavniki CAI iz Trsta niso prišli. Iz Avstrije so bila zastopana planinska društva iz Celovca, Beljaka in Gradca.

Goste je prvi dan sprejel na sedežu PZS njen predsednik dr. Miha Potočnik, v imenu Planinske zveze Jugoslavije pa jih je pozdravil njen predsednik in minister Marijan Brecelj. Po pozdravih so predstavniki PZS poklonili gostom spominska darila, nakar so vsi skupaj odšli na mestni magistrat, kjer jih je sprejel predsednik mestnega sveta Ljubljane inž. Miha Košak, ki je pozdravil boste v imenu Ljubljane ter jim želel, da bi se dobro počutili v slovenski prestolnici.

Po zakuski je sledilo zborovanje delegatov v posebni dvorani na magistratu, kjer so govorili predstavniki posameznih planinskih organizacij. Predsednik CAI iz Gorice Lonzar je prinesel tudi pozdrave goriškega župana Martine in predsednika pokrajinske uprave dr. Chientarolija. Vsi govorniki pa so izrazili željo po še tesnejšem sodelovanju planincev treh dežel, ki jih povezujejo Julijske Alpe in Karavanke. Določili so tudi, da se bodo prihodnje leto zbrali na takem srečanju v Beljanku.

Po govorih je dr. France Avčin predvajal lepe barvne diapozitive o lovu, planinarstvu in o lepotah Slovenije na splošno. Bil je deležen splošnega priznanja in odobravanja vseh prisotnih.

Za nedeljo je bilo določeno, da se bodo zbrali na Vršiču in napravili vzpone na Mojstrovko in Prisojnik. Neugodno vreme jih je prisililo, da so spremenili prvotni načrt. Ob 10. uri so se zbrali v Erjavčevi koči in po zakuski odšli proti Trenti do spomenika Kugyju, kjer so se poklonili temu prvemu poborniku bratstva med planinci sosednjih dežel, neglede na politične meje, ki jih ločijo. S skupnim kosilom v Tičarjevem domu na Vršiču se je zaključila ta lepa planinska manifestacija, pri kateri so si predstavniki treh dežel izmenjali svoje izkušnje in izdelali načrte za bodoče še tesnejše sodelovanje planincev tega področja.

DEŽURNE LEKARNE

V GORICI

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna AL CORSO, Marzini, na Korzu Italija 10 — tel. 24-43.

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je odprta v Tržiču lekarna «S. NICOLO» dr. Giorgio Olivetti — Ul. I. Maggio 94 — tel. 733-28

V RONKAH

Danes ves dan in ponoči je odprta v Ronkah lekarna «Alla stazione», Vermeljan, Ul. Garibaldi 3, tel. 75046.

PREJŠNJO NOČ V GRADEŽU

Trije z avtom v morje: vsi so se rešili brez težav

Lastnik je plačal globo, ker je bila avtomobilska guma izrabljena

Samo hladnokrvnost in prisotnosti duha se imajo trije mladeniči zahvaliti, če so se prejšnjo noč rešili iz osebnega avtomobila, ki je na trgu v Gradežu zapeljal v morje in se potopil. Mladeniči so zapustili vozilo brez posebne hitrice. Šofer vozila 20-letni Paolo Fontebasso iz Ul. Cosulich 2 v Tržiču, ki je sedel za volanom, je odprl vrata ter odmaknil sedež, da sta mogla prijatelja 19-letni Armando Vellico iz Ul. Nazionale v Tržiču in 20-letni Claudio Fantoma iz Ul Ghirlandaio 3, ki sta sedela zadaj, brez težav zapustili vozilo. Vsi trije so priplavali k bregu, mokri stopili v bar, ki so ga zapustili nekaj minut poprej, ter vprašali gospodarja, če jim lahko da kakšno suho obleko.

Nesreča se je pripetila okoli polnoči v torek. Fantje so zapustili bar ter na Trgu 26. maja stopili v avto, da bi se odpeljali domov; asfalt je bil moker ter šofer ni ločil asfalta od morja. Pognal je vozilo naravnost v morje, ki je na tistem kraju globoko med 3 in 4 metri. Reševanje je šlo, kakor smo omenili, brez večjih težav. Nastopile pa so danes, ko se je lastnik vozila vrnil v Gradež. Gasilci so s pomočjo dvigala in dveh potapljačev spravili avto na suho, pregledal ga je tudi mestni stražnik, ki je ugotovil, da je bila ena guma preveč izrabljena ter je fantu prisodil globo. Obstaja namreč možnost, da je šofer zavozil v morje zaradi neučinkovitega zaviranja zaradi izrabljene gume.

PISMO UREDNIŠTVU

Cesta in mleko v Ščednem

Spoštovano uredništvo:

Enkrat se lahko oglasimo tudi mi, Ščedenci! Zadovoljni smo, ko vidimo, da so našo cesto vendarle začeli popravljati in širiti. No, ob-Hvala in čast vsem, ki se za to bodo kdaj kasneje tudi asfaltirali. Hvala in čast vsem, ki se za to zavzemajo. Vendar bi bilo treba rešiti še en naš problem. Zadeva bi bila tale:

Ščedenci imamo preobilo mleka samo za enega mlekarja, ki je ostarel in ne zmore več kot toliko: mleko pušča doma, pol ga vzame, pol pusti. Na tak način hlev ne daje dohodka. Ali se vam ne zdi, da bi morali o zadevi kaj pametnega ukreniti?

Mislim, da bi morali v Števerjanu odpreti kakšno mlekarno, ali pa naj se dobi kakšen resen mlekar. Nič napačnega ni, če gredo prispevki za «dom», za zvonove, ampak še najvažnejša bi bila mlekarna, četudi v zgradbi na trgu.

Vaščan

Op. uredništva: *Morda bi kazalo pregledati možnosti o odprtju kakšne zadružne mlekarne, ki bi za daljši čas in temeljiteje rešila vprašanje pobiranja mleka v vasi. In ker verjetno ni boljših prostorov, zakaj ne bi del zgradbe v Števerjanu, dokler še ni uporabna za prosvetne in rekreacijske potrebe, služil zbirališču za mleko. Obenem pa je sedaj ugodna prilika, da mlekarji, ki jih v Števerjanu ne manjka, poberejo blago tam, kjer ostaja.*

Kino

Gorica

VERDI. 16.30: «Come le foglie al vento...», Rock Hudson in Lauren Bacall, ameriški barvni film.
CORSO. 17.00: «Pronto! C'è una certa Giuliana per te», K. Medici in G. Dei. Kinemaskope v barvah.
MODERNISSIMO. 16.30: «Edipo re», A. Valli in F. Citti. Kinemaskopski film v barvah; mladini pod 18. letom prepovedano.
CENTRALE. 17.15: «Duello nel mondo», R. Harrison in D. Boscherro. Barvni koprodukcijski film
VITTORIA. 17.00: «L'occhio caldo del cielo», R. Hudson, K. Douglas in D. Malone. Ameriški film v barvah

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Il tigre», Vittorio Gassman in Eleonor Parker, v barvah.
EXCELSIOR. 16—22: «La Bibbia», A Gardner, P O Thoole in S. Boyd. Kinemaskope v barvah
PRINCIPE. 17.30—22: «Angelica av. venturiera», M Mercier in D Gelin Kinemaskope v barvah
S. MICHELE. 16—22: «I predoni del Sahara», G. Mikel in P. Tudor. Kinemaskope v barvah. Sledi barvna slikanica.

Ronke

EXCELSIOR. Zaprt.
RIO. 19—21.30: «L'uomo dal braccio d'oro», Frank Sinatra in Kim Novak, v barvah.

šport šport šport šport šport šport

NAMIZNOTENIŠKI TURNIR 10. SLOVENSKIH ŠPORTNIH IGER

Največ kolajn za Škamperle

V vseh skupinah razburljive borbe za naslov

Tudi nad namiznoteniškim turnirjem 10. slovenskih športnih iger se je spustil zastor. Včeraj so se na stadionu «Prvi maj» vse popoldne odvijale finalne tekme, ki so določile letošnje prvake. Tekme so dale naslednje izide:

Mladinci (za prvo mesto)
Ervin Mezgec (Cankar) - **Boris Cotič** (Doberdob)
2:1 (21:13, 12:21, 21:14)

Čeprav so bila predvidevanja v prid Doberdoba, se je tekma zaključila z zmago presenetljivega Mezgeca, ki je bil bolj miren in izredno napadalno razpoložen. To je zmedlo Cotiča, kateremu igra nasprotnika ni prijala, ki je moral predati prvo mesto tekmecu in se zadovoljiti s srebrno kolajno, kar pa je vseeno izreden uspeh.

Končni vrtni red:
1. Mezgec Ervin (Cankar)
2. Cotič Boris (Doberdob)
3. Tavčar Sergij (Općine)

Članice
Neda Mijot (Škamperle) - **Norči Zavadlal** (Škamperle)
2:0 (21:19, 21:11)

Razmeroma lahka zmaga Mijotove, ki se v prvem setu ni mogla razgreti. V drugem pa je Zavadlalova popustila in njena klubska tovarišica je imela lahko pot do zmage.

Končni vrstni red:
1. Mijot Neda (Škamperle)
2. Zavadlal Norči (Škamperle)
3. Batista Miranda (Cankar)

Mešane dvojice
Norči Zavadlal - Adrijan Tavčar (Škamperle) : **Nadja Švab - Flavio Posega** (Škamperle)
2:1 (17:21, 21:12, 21:16)

Malo je manjkalo, da ni prišlo do presenečenja. Dvojica Švabova - Posega si je zagotovila v prvem setu precejšnjo prednost, ki pa je proti koncu začela vidno kopneti. Posega in Švabova sta stisnila vse iz sebe in zaključila set v svojo korist. Nadaljevanje pa je potekalo v znamenju premoči para Adrijan Tavčar - Norči Zavadlal, pa čeprav je ta našel v tekmecih res uporna nasprotnika.

Končni vrstni red:
1. Zavadlal Norči - Tavčar Adrijan (Škamperle)
2. Švab Nadja - Posega Flavio (Škamperle)
3. Kralj Anamarija - Bole Edi (Općine)

Moške dvojice
Boris Košuta - Edi Košuta (Dom Rojan) : **Adrijan Tavčar - Flavio Posega** (Škamperle)
2:1 (19:21, 21:7, 21:17)

Izredna borba za osvojitev naslova. Tavčar in Posega sta z navdušeno igro prisilila tekmeca k predaji. To le v prvem setu, ker sta se nasprotnika v drugem opomogla in gladko zmagala. To je bilo tem lažje, ker se Tavčar ni znašel in je moral zaradi negotovega taktičnega položaja prav on večkrat prepustiti točko bolj vigrani dvojici Košuta - Košuta. Ostreje je bilo v tretjem setu, kjer sta predstavnika Škamperla dolgo držala na vajeti nasprotnika, ki pa sta ob koncu, predvsem zaradi bolj živahne igre, tempizma in prisebnosti, vendarle prišla do zaslužene zmage.

Končni vrstni red:
1. Košuta Boris - Košuta Edi (Dom Rojan)
2. Tavčar Adrijan - Posega Flavio (Škamperle)
3. Bole Edi - Bole Emil (Općine)

Člani
Za tretje mesto
Edi Bole (Općine) - **Adrijan Tavčar** (Škamperle)
2:1 (21:14, 21:18, 18:21, 21:12)

Bole se je moral precej potruditi, da je spravil na kolena sicer upornega, vendar včeraj netočnega Tavčarja, ki prav gotovo ni bil v formi. Borba je bila večkrat zelo napeta, ker sta si igralca na napad odgovorjala s silovitimi protinapadi. Končno je prevladovala večja umerjenost Openca, ki je osvojil tretje mesto.

Za prvo mesto
Boris Košuta (Dom Rojan) - **Edi Košuta** (Dom Rojan)
3:1 (21:17, 21:18, 18:21, 21:6)

Edi je bil trša kost Borisu kot se je pričakovalo. Predvidevanja so bila v prid Borisa, ki je sicer zmagal, a je moral vendarle, proti svoji volji, prepustiti bratrancu en set. Tekma je bila zelo razburljiva in je bila prav gotovo vredna finala za prvo mesto.

Končni vrstni red:
1. Košuta Boris (Dom Rojan)
2. Edi Košuta (Dom Rojan)
3. Edi Bole (Općine)

SŠI

Urnik tekmovanj

Literarni, slikarski in fotografski natečaj

Danes, v četrtek, 2. t.m., bo ob 11. uri v foyerju balkona v Kulturnem domu, Ul. Petronio, razglasitev zmagovalcev literarnega, slikarskega in fotografskega natečaja. Sledilo bo nagrajevanje, na katero so povabljeni vsi udeleženci natečajev. Po nagrajevanju bo otvoritev razstave prijavljenih del.

NOGOMET

Jutri, 3. t. m., na občinskem stadionu «Pino Grezar», Ul. Flavia.

Ob 12.30 mladinci za 1. mesto
Breg A — Kontovel
Ob 14.30 člani za 1. mesto
Breg — Kontovel

ODBOJKA

ČLANICE
Sobota, 4. novembra, ob 15. uri v Ul. della Valle finale za 1. mesto
Breg — Škamperle A
ČLANI
Sobota, 4. novembra, ob 16. uri v Ul. della Valle, finale za prvo mesto
Kras — Škamperle
MLADINKE
Sobota, 4. novembra, ob 9. uri, na stadionu «Prvi maj» finale za 1. mesto
Cankar A — Općine
MLADINCI
Sobota, 4. nov. ob 10. uri na stadionu «Prvi maj» finale za 1. mesto
Sokol — Kras

ODBOJKARSKI TURNIR ČLANOV NA 10. SŠI

Brežani na tretjem mestu

Zgoniški Kras in svetoivanski Škamperle v finalu

Zgoniški Kras si je včeraj zasluženo priboril pravico do nastopa v finalu članskega odbojkarskega turnirja 10. SŠI. V polfinalni tekmi je namreč premagal Breg A.

KRAS — BREG A 2:1
(15:4, 14:16, 15:5)

Zgoničani so v prvem setu premočno prevladovali na igrišču, kjer so pokazali lepe poteze, krasne podaje in pametno plasirane žoge. Drugače pa je bilo na drugi strani mreže, kjer ni bilo skupne igre, ker so Brežani kar posamezno reševali kar se je reševati dalo.

Postavi
Kras — Boris in Zvonko Simoneta, Edi Škerk, Božič Grilanc, Boris Milič, Miloš Budin, Vladimir Vilhelm.
Breg A — Vojtek in Boris Lovriha, Sergij Glavina, Sergij Grli, Edvin Žerjal, Silvan Klabjan, Rado Sancin, Stojan Prašelj, Boris Pangerc.

škamperle — Barkovlje B 2:0 p.f.

Druga polfinalna tekma je odpadla, ker so se Barkovljani, svesti si nemoči, predali brez borbe nasprotnikom. Namesto te tekme so hoteli odigrati prijateljsko z A postavo, zaradi česar je šesterka škamperla sprejela predlog in odigrala tekmo z mešano ekipo Barkovljanov, katero je ojačil Sergij Veljak.

Tekmo so pri stanju 1:1 prekinili.

Za tretje mesto
BREG A — BARKOVLJE B 2:0
(15:2, 15:4)

O tej tekmi se skoraj ne splača izgubljati besed. Bila je dolgočasna in vrhutega je bila igra popolnoma odsotna. Brežani so z lahkoto razpolagali z zmedenimi nasprotniki in se tako uvrstili na tretje mesto končnega vrstnega reda.

tem turnirju borile za naslov najboljše tržaške juniorske peterke.

Spored:
Jutri, v Ul. della Valle
Ginnastica Triestina - CMM
Mivar - Lokomotiva
V soboto finalna srečanja.

KOŠARKA

ZARADI DEŽJA

Odložena tekma Servolana - Bor

Borovi naraščajniki niso včeraj zaradi slabega vremena odigrali tekme proti Servolani. Igrišče v Škednju (na odprtem) je bilo po sodnikovem mnenju nevarno za mlade atlete, ki bi se lahko poškodovali na spolzkem igrišču.

Predstavniki obeh društev so se domenili za odložitev srečanja do prihodnje srede.

PRVI DAN PRVENSTVA III. KATEGORIJE

Od šestih napovedanih le tri odigrane tekme

Zaradi majhnega naliva večina igrišč neuporabnih

Že pred prvenstvom III. amaterske lige smo poročali o problemu nogometnih igrišč. In že po prvem kolu se moramo vrniti na ta problem. V skupini «L» III. amaterske lige je bilo od šestih napovedanih tekem odigranih le troje. Zakaj? Igrišča so bila blatna in sodniki so bili prisiljeni odpovedati srečanja.

Problem igrišč je že izredno pereč, zato je prav da seznanimo tudi občinstvo o njem. V naši pokrajini je na amaterskih in mladinskih prvenstvih vpisanih 64 enajsteric, igrišč na razpolago pa imamo 5 v tržaški, 1 v miljski, 1 v dolinski in 1 v nabrežinski občini. Skupaj torej 8 igrišč, kjer igrajo povprečno pet tekem na nedeljo. Vsaka enajsterica ima nato treninge in prijateljske tekme med tednom, tako da so igrišča stalno pod pritiskom. Zato si lahko vsakdo misli, da v primeru dežja koliko vode lahko zdržijo igrišča, ki niso urejena in slabo vzdrževana, ker ni časa za to. Stalno so v uporabi in seveda vsak dež postane problem za prvenstvo.

Prva nedelja III. amaterske lige in prva ovira naj bo šola za odgovorne. Skrajni čas je, da se odločijo za ureditev problema. Tako seveda ne bo mogoče nadaljevati, ker bosta s tem gotovo utrpeli škodo mladinsko in prvenstvo III. amaterske lige, zaradi česar obstaja nevarnost, da se bo vse skupaj zavleklo do junija.

Vrnimo se k skupini «L» III. amaterske lige in sicer k trem odigranim tekmam. Brežani so uspešno prebredli prvo oviro. Na domačih tleh so prvič želi zmago proti Alabardi B. Srečanje je bilo zanimivo od začetnega žvižga do konca. Škoda, da je vmes prišlo do nešportnih dogodkov, ki gotovo ne delajo čast prvenstvu. Vsekakor smo šele v začetku in treba bo odpraviti to hibo. Z zmago so Brežani osvojili obe točki.

Podlonjerska enajsterica Uniona je tudi pozitivno opravila prvi izpit. Podlonjerci so bili namreč v gosteh Libertas Prosek in se vrnili domov z dragoceno točko. Upoštevati je treba, da so bili Podlonjerci v vodstvu in da je Lib. Prosek šele tik pred koncem izenačila. Vsekakor zaslužena točka, ki daje Podlonjercem moči za nadaljnje tekme.

Enajsterica Primorca se je pa vrnila praznih rok domov. Trebenci so bili v nedeljo gostje Roianese, ki je izrabila dve zmedi obrambe ter tako spravila na varno rezultat že v prvem polčasu. V drugem delu igre so Trebenci skušali znižati rezultat, a so bili premalo odločni. Šele v zadnjih minutah je Čuk B. pretresel mrežo Roianese in s tem se je srečanje končalo z 2:1 v korist Rojančanov.

Lestvica skupine «L»						
Breg	1	1	0	0	2:1	2
Roianese	1	1	0	0	2:1	2
Lib. Prosek	1	0	1	0	2:2	1
Union	1	0	1	0	2:2	1
Aurisina	0	0	0	0	0:0	0
Gretta	0	0	0	0	0:0	0
Primorje	0	0	0	0	0:0	0
Rupingrande	0	0	0	0	0:0	0
Tecnoferramenta	0	0	0	0	0:0	0
Zarja	0	0	0	0	0:0	0
Alabarda B	1	0	0	1	1:2	0
Primorec	1	0	0	1	1:2	0

B. R.

Memorial M. Filej 1967

NOGOMET

Datum: začetek turnirja bo 4. novembra dopoldne. Datum naslednjih tekem bo določen pozneje, ker je odvisen od števila vpisanih moštev.

Kraj: športno igrišče v Sovodnjah.

Pravilnik

1. Vsako moštvo mora ob vpisu predložiti seznam igralcev (največ 15 imen).
2. Igralci ne smejo biti stari nad 20 let (rojeni 1947 in mlajši).
3. Vsaka tekma bo trajala 60 minut, razdeljena na dva polčasa po 30 minut. V primeru izenačenega rezultata bo vsako moštvo tolikokrat enajstmetrovk. Če bo rezultat zopet izenačen, bo žreb odločil zmagovalca.
4. V igri nastopi 11 igralcev, moštvo pa lahko igra tudi z manj igralci (najmanj 7).
5. Med igro se lahko zamenjata vratar in en igralec.
6. Če bodo prijavljena moštva štiri ali več, se bo igralo po izločilnem sistemu; če bo moštev manj kot štiri, se bo igralo po olimpijskem sistemu (vsak z vsakim).
7. Rok vpisovanja traja **do petka 3.11. do 12. ure** na sedežu društva — Gorica, Drevored XX. septembra št. 85.

NAMIZNI TENIS

Tekmovanje v namiznem tenisu za VI. Memorial M. Filej bo od 6.11. dalje v prostorih Katoliškega doma v Gorici. Tekmovali bodo posamezniki in ekipe. Vsaka ekipa sme imeti največ tri in najmanj dva igralca. Posamezniki bodo razdeljeni v dve kategoriji: mladinci (roj. 1949 in starejši), naraščajniki (1950 in mlajši). Ekipo lahko sestavljajo igralci obeh kategorij. Igra se na dva zmagana seta.

Čas vpisovanja je do **torka 7.11. zvečer.** Če bo število prijavljenih zelo veliko, bodo najprej izločilne tekme. V tem primeru bo organizacijski odbor določil nositelje skupin, ostali pa bodo določeni z žrebom. Tekme bodo sodili igralci, ki bo tekmo izgubil, bo sodil naslednji dvoboj. Prve tekme se bodo začele 9. novembra.

Nagrade: zmagovalna ekipa bo prejela prehodni pokal in medalje; medalje bo dobila tudi druga ekipa (če bodo vsaj tri moštva) in tretja ekipa (če bodo vsaj štiri moštva). Prvi trije iz vsake kategorije posameznikov bodo nagrajeni z medaljo (veljajo enaki pogoji kot za ekipe).

JUTRI NA OBČINSKEM STADIONU «PINO GREZAR» PRI SV. SOBOTI

Breg-Kontovel, dvojni spopad

za mladinski in članski naslov prvaka

nogometnega turnirja športnih iger

Jutri bomo zvedeli za končnega zmagovalca športnih iger v nogometu. V finalni tekmi se bosta spoprijeli ekipi Kontovela in Brega, ki sta si priborili pravico nastopa v finalu.

Srečanje bo tembolj zanimivo, kajti enajsterici bosta nastopili na občinskem stadionu «Pino Grezar», kar je nedvomno največja novost naših iger in tudi organizacijski uspeh. S tem so športne igre nedvomno dobile novega ugleda in priznanja.

Jutrišnja tekma je vzbudila precej zanimanja v našem nogometnem krogu. Na Kontovelu se namreč mrzlično pripravljajo za to srečanje, ki je za vaščane edinstven športni dogodek. Kontovel je namreč prvič nastopil na športnih igrah in je prav v najostrejši konkurenci dosegel izreden uspeh — vstop v finale. Naloga bo seveda izredno težka proti Bregu, to je proti ekipi, ki nastopa v III. kategoriji in je nedvomno bolj izkušena, vigrana, tako da je favorit — vsaj na papirju — za zmago. Brežani so poleg tega na svoji poti srečali ostrejši odpor kot Kontovel, ki se ni spoprijel ravno z najmočnejšimi ekipami. Kot je znano, je Kontovel najprej premagal škamperle z 2:0, tekmo s Sovodnjami dobi p. f. V polfinalni tekmi pa je gladko odpravil Gajo.

Brežani so imeli že v prvi tekmi močnega nasprotnika, in sicer kriško Vesno, ki je do zadnjega nudila močan odpor. V polfinalni tekmi pa so se morali pomeriti s Prosekom.

Igra obeh ekip je znana. Brežani so bolj organizirani. Skušajo s homogenimi akcijami priti do nasprotnikovega kazenskega prostora. Kontovel pa sloni na svojih posameznikih. K. Prašelj je steber moštva. Je pobudnik vseh akcij in se zna uveljaviti tudi v nasprotnem kazenskem prostoru (Prašelj je namreč skupno z Marsonom najboljši strelec turnirja). V obrambi pa solidno igra mladi Pertot, ki skuša s požrtvovalnim Danevom organizirati igro svojih ali pa spraviti Prašlja v ugoden položaj za strel. Igra Kontovela je vsa tu — in dosti čobre volje, kar seveda ni malo. In nič čudnega, če bi prav Kontovel odnesel letošnji naslov.

Uspeh obeh društev je tem večji, ker se bosta tako Breg kot Kontovel spoprijela tudi v mladinski finalni tekmi. Tudi za to srečanje naj bi bila predvidevanja v korist Brežanov, ki standardno nastopajo v mladinskem prvenstvu. Toda tudi večina igralcev Kontovela igra v prvenstvu, tako da bo tekma povsem izenačena. In upajmo, da tudi lepe igre ne bo manjkalo.

Igrišče «Pino Grezar» bo prava novost tudi za te mladince (in obenem lepa izkušnja). Veliko igrišče pa bo omogočilo zmago enajsterici, ki bo fizično bolje pripravljena in bo lahko vzdržala vseh 90' igre.

Igra obeh enajsteric? Breg redno nastopa v mladinskem prvenstvu, kjer je dobil precej izkušenj, ki bodo lahko jutri odločilne važnosti. Kontovel pa bo kot pri članih skušal bolj s posamezniki priti do nasprotnega kazenskega prostora, kjer bi Peter Starc in Ukmar zaključila akcijo. Kot je znano, je Peter Starc trenutno najboljši strelec mladinskega nogometnega turnirja. Proti Cankarju je namreč dosegel 4 gole in tako ohranil do sedaj prvo mesto v lestvici najboljših strelcev.

Tekma Breg A - Kontovel (mladinci) se bo začela ob 12.30 in bo na stadionu «Pino Grezar» pred članskim finalom, ki bo ob 14.30.

Jutri in v soboto v Ul. della Valle

Zanimiv mladinski Košarkarski turnir

Društvo Mivar bo jutri priredilo mednarodni turnir, katerega se bodo udeležile naslednje ženske mladinske košarkarske ekipe: Ginnastica Triestina, CMM, zagrebška Lokomotiva in Mivar, ki uvršča več mladinskih reprezentantk.

Povsem zanimiv bo nastop zagrebške ekipe, ki je že več let mladinski prvak Hrvatske. Obenem pa bodo tudi zanimive borbe med domačimi ekipami, ki se bodo na tem turnirju borile za naslov najboljše tržaške juniorske peterke.

Spored:
Jutri, v Ul. della Valle
Ginnastica Triestina - CMM
Mivar - Lokomotiva
V soboto finalna srečanja.

V prijateljski tekmi onkraj meje

Koper s 3:1 (0:0) premagal Triestino

Triestina je včeraj med svojim prvim gostovanjem v Kopru izgubila prijateljski dvoboj z enajsterico slovenske lige Koprom 3:1 (0:0). Prvi polčas je bil zaradi mokrega igrišča počasen z leno igro, ki se je razvijela, v glavnem po zaslugi Koprčanov, šele v nadaljevanju. Prvi gol je padel v 56', ko je sodnik prisodil Koprčanom enajstmetrovko, ki jo je Vižintin realiziral. V 64' je Pintarič s krasnim strelom podvojil rezultat, 10 minut kasneje pa je Del Piccolo dosegel edini gol za Triestino, medtem ko je tretjega za Koper realiziral v 80' Furlanič, ki je prestregel Vižintinovo žogo, ko se je ta odbila od prečke in končal z njo v mreži.

Povratna tekma bo 16. t.m. v Trstu.

Nogometaši Vesne, ki so včeraj z zmago nad Cankarjem osvojili tretje mesto v mladinskem turnirju SŠI

VESNA - CANKAR 4:1 (3:0)

3. mesto mladinskega nogometnega turnirja SŠI enajsterici iz Križa

STRELCI: v 8' Sedmak (V), v 13' Košuta (V), v 20' Sedmak (V), v 15' d.p. Ferluga (C) in v 20' d.p. Franco Sulčič (V) iz 11-metrovke.

VESNA: Gruden; Bizin, Verginella, Franko Sulčič, Košuta, Ukmar, Sedmak in Bogatec.

CANKAR: Jančar, Verč, Tomažič, Mose, Laurenti, Gregorič, Ferluga, Slavec in Mezgec (od 20' p.p.).

SODNIK: Mohorčič. KOTJE 4:2 za Vesno.

Po predvidevanju je mladinska enajsterica Vesne osvojila tretje mesto v nogometnem turnirju športnih iger. Križani so že od vsega začetka prijeli vajeti igre v svoje roke in so potisnili igralce Cankarja v kazenski prostor. In že v 8' so Križani prešli v vodstvo. Sedmak je z močnim strelom iz razdalje kakih 20 metrov ukanil vratarja Cankarja, ki je moral že prej v dveh primerih drzno poseči, da je rešil kritična položaja. Po prvem golu so cankarjaši reagirali in bi celo z Laurenijem izenačili če ne bi kriški vratar Gruden odbil žogo v kot.

Nevarnost je takoj prebudila Križane, ki so se ponovno vrgli v napad in kmalu podvojili rezultat. Tokrat je bil uspešen srednji napadalec Košuta, ki je preigral nekaj nasprotnikov in nato realiziral. Nekaj minut kasneje še tretji gol po Sedmakovi zaslugi. Medtem pa so se igralci Cankarja ojačili z Ervinom Mezgecem. Številna premoč (Vesna je igrala z osmimi atleti) je le nekaj pomenila, tako da so v drugem polčasu cankarjaši dosegli tudi gol s Ferlugo, ki je sam pred vratarjem brez težav realiziral. Proti koncu tekme pa je zaradi prekrška v kazenskem prostoru sodnik Mohorčič, ki je solidno opravil svoje delo, dosodil enajstmetrovko proti Cankarju. Sulčič je realiziral. Končni rezultat torej 4:1 v korist Vesne.

Srečanje, kljub okrnjenima postavama in slabemu vremenu, ni razočaralo. Križani so bolj organizirano igrali in tudi izvedli nekaj učinkovitih prodorov (Sulčič, Sedmak, Košuta). Toda tudi igralci Cankarja so tu pa tam izvedli kak zadovoljiv protinapad. Bili pa so vedno v rokah Križanov, ki so nedvomno bolj izkušeni in so tako tudi zasluženo osvojili tretje mesto.

—edson—

ŠAH

Svoji že ustaljeni dejavnosti so občinski rekreatorij pridružili pobudo za širjenje igranja šaha.

Danes se bo ob podpori in sodelovanju Tržaškega šahovskega združenja začel medrekreatorijski turnir, ki bo trajal do decembra. Partije bodo igrali v rekreatorijih «G. Brunner» in «U. Saba».

V ta namen je Tržaška šahovska zveza dala na razpolago številne medalje, šahovske rekvizite in publikacije.

V POVRATNI TEKMI ZA POKAL EVROPSKIH NARODOV

Pet golov Italije šibkim Ciprčanom

Mazzola dvakrat, Riva trikrat uspešen

ITALIJA: Albertosi; Burgnich, Facchetti; Fogli, Bercellino, Picchi; Domenghini, Juliano, Mazzola, De Sisti, Riva.

CIPER: Varnavas; Kattos, Kojreos; Ploutis, Kostas, Tofis; Mikakis, Stravinos, Kotrofos, Kristallis, Stilianos.

SODNIK: Queudeville (Luksemburg).

COSENZA, 1. — Italija ima končno učinkovito reprezentanco. To trdijo nekateri komentatorji, ki jih je 5:0 (2:0) ciprskemu moštvu presenetilo. Napad je po mnenju posebnih dopisnikov brezhibno deloval predvsem, ker je bil sestavljen iz pravega srednjega napadalca, iz pravih zvez in predvsem iz pravih kril. Tudi središče igrišča je bilo trdno v rokah plavih, medtem ko je bila obramba, kar velja le za prvi polčas preveč statična. To vse drži, vendar mnogi pozabljajo, da se Ciper ne more meriti z Italijo. Na njihovi strani so pravcati amaterji še v starem smislu besede, na italijanski pa izkušeni profesionalci. In prav zaradi tega se ne smemo čuditi, če se je moral ciprski vratar, eden najboljših na igrišču, petkrat skloniti v mrežo. In vendar so se igralci Cipra bolje obnesli v prvi tekmi z Italijo, katero so izgubili le z 2:0. Tedaj so igrali doma, danes pa so se morali v Cosenzi boriti z blatom, kar jim je zaviralo akcije.

Prvi gol je dosegel v 12' Mazzola, ki je v 22' podvojil rezultat. V drugem polčasu pa se je najbolj izkazal napadalec Cagliarija Riva, ki je v 1', 10' in 14' trikrat prisilil k predaji sicer drznega in odličnega vratarja Varnavasa.

Po današnji tekmi je lestvica šeste skupine turnirja za pokal evropskih narodov naslednja:

Italija	4	4	0	0	11	1	8
Romunija	6	3	0	3	18	14	6
Švica	2	1	0	1	9	5	2
Ciper	4	0	0	4	1	19	0

ODIGRANE TEKME

Romunija — Švica	4:2
Italija — Romunija	3:1
Ciper — Romunija	1:5
Ciper — Italija	0:2
Romunija — Ciper	7:0
Švica — Romunija	7:1
Romunija — Italija	0:1
Italija — Ciper	5:0

TEKME NA SPOREDU

8. novembra: Švica - Ciper
16. novembra: Švica - Italija
23. decembra: Italija - Švica
21. februarja 1968: Ciper - Švica

* * *

BUENOS AIRES, 1. — Povratna tekma za medcelinski pokal prvakov Racing - Celtic (Glasgow) se je končala z zmago Argentincev z 2:1 (1:1). Za določitev zmagovalca bodo odigrali še tretjo tekmo, ki bo v prihodnjih dneh.

* * *

NOVI SAD, 1 — Vojvodina in Lokomotiv iz Leipziga sta danes zaključili neodločeno brez gola prvo tekmo drugega kola za pokal sejemskih mest.

Ostala rezultata:
Real Zaragoza - Ferencvaros (Budimpešta) 2:1 (2:1)
Dundee (Škotska) - Royal Liege 3:1 (1:1)

ILJA ERENBURG

SREČANJA S SODOBNIKI

(Odlomki iz knjige «Ljudje, leta, življenje»)

Vsevolod Jemiljevič Majerhold

Moj obraz je premazala s tenko plastjo rumenkaste kreme. Takoj sem pomislil, da je svetloba človekovega spomina prav tako ostra kot svetloba televizijskega studia. Ko v tej knjigi pripovedujem o nekaterih ljudeh, nehote nanašam na njihove obraze plast barve, ki mehča preveč ostre poteze. Toda tega nočem storiti z Vsevolodom Jemiljevičem. Ne bom ga poskušal naslikati z omehčanimi, temveč ostrimi detajli.

Bil je človek težkega značaja: dobrota se je v njem družila z impulzivnostjo, zapletenost duševnega sveta pa s fanatizmom. Kot tudi nekateri drugi veliki ljudje, s katerimi sem imel srečo srečati se v življenju, je Majerhold prav tako trpel za bolestnim dvomom, bil je ljubosumen brez razloga, pogosto je videl spletke tudi tam, kjer jih ni bilo.

Najin prvi spopad je bil buren, toda kratkotrajen. Nekoč mi je neki mornar prinesel gledališko igro za otroke. Vse osebe so bile ribe (menjševiki so bili koreslji), v zadnjem dejanju pa je zmago odnesel «ribji svet ljudskih komisarjev». Meni se je zdelo delo neuspelo in izločil sem ga. Naenkrat me je poklical Majerhold. In pred njim na mizi rokopis igre. Jezno me je vprašal, zakaj sem delo zavrnil, in, ne da bi me pošteno poslušal, je začel vpiti, da sem proti revolucionarni agitaciji in proti duhu Oktobra v gledališču.

Tudi jaz sem se prav tako razjezil in rekel, da je to «demagogija». Vsevolod Jemiljevič je zbesnel in poklical komandanta: «Aretirajte Erenburga zaradi sabotaže.» Komandant je zavrnil izvršitev ukaza in svetoval Majerholdu, naj se obrne na VČK.

Odšel sem besem in sklenil, da moja noga ne bo več prestopila praga gledališkega odseka prosvetnega ministrstva. Nasprotno pa me je Majerhold naslednjega dne poklical po telefonu: nujno se je hotel posvetovati z menoj o gledališču. Odšel sem na vabilo in kot da včerajšnjega prizora nikoli ni bilo.

Ko je Vsevolod Jemiljevič zbolel, sem ga nekajkrat obiskal v bolnišnici. Ležal je s povito glavo. Pripovedoval mi je o svojih načrtih, spraševal, kaj delajo v gledališkem odseku in če sem bil na predstavah novih del. Verjetno se je v moje zgodbe in replike včasih pretihotapila ironija in Majerhold me je včasih grajal zaradi nevere in cinizma. Ko sem ob neki priložnosti dejal, da se moji načrti razhajajo s stvarnostjo, se je dvignil in se začel smejati: «Vi in vloga voditelja vseh otroških gledališč v republiki niti Dickens si ne bi mogel kaj boljšega izmisliti...» Njegove obveze so bili podobne turbanu, Vsevolod Jemiljevič, tako mršav in nosat, pa vzhodnjaškemu čarovniku. Tudi jaz sem se prav tako nasmejal in rekel, da sklepa o mojem imenovanju ni podpisal Dickens temveč Majerhold.

Nekajkrat sem bil na predstavi «Zora». To je bilo slabo delo, pa tudi v režiji je bilo precej slučajnega. Majerhold se je boril proti «trem stenam», o katerih govori Trepljev Čehova, proti rampi in inscenaciji. Hotel je sceno približati gledalcem. Poslopje, v katerem so bile predstave, je bilo nekokusno — znameniti caffé-chautant «Omon», kjer so Moskovčani nekoč gledali polnage igralke. Sicer pa je bila dvorana v takšnem stanju, da njen videz ni pač vzbujal pozornosti. Gledališča niso ogrevali in občinstvo je sedelo v plaščih, kožuhih in kratkih bundah. Iz ust igralcev so se trgale strašne besede in zelo nežni oblački. Del igralcev je bil nameščen v parterju — nepričakovano so prihajali na oder, na katerem so stale sive kocke in odnekod so visele vrvi.

Včasih so na oder odhajali tudi gledalci: rdečearmejci s pihalnimi orkestri in delavci. (Majerhold je hotel nekaj igralcev celo namestili v ložo: nalogo so imeli igrati eserje in menjševike in govoriti ustrezno besedilo. Vsevolod Jemiljevič mi je z obžalovanjem pripovedoval, da je moral opustiti to idejo: gledalci bi lahko pomislili, da so to zares protirevolucionarji in prišlo bi do gneče.) Bil sem na tisti predstavi, na kateri je eden izmed igralcev svečano prebral komaj prejeto brzojavko in vest — Perekop je bil zavzet. Težko je popisati, kaj se je potem dogajalo v dvorani...

V razpravi so napadali režijo. Majakovski je zagovarjal Majerholda. Sam ne vem, kaj naj bi rekel o predstavi — težko jo je bilo ločiti od časa, tesno je bila povezana z agitkami Majakovskega, s karnevali, ki so jih prirejali «levi» umetniki, z vzdušjem tistih let. Takšno delo epohe se mi je zdelo tudi «Misterij Buff» med vajami. Takšne predstave je bilo težko imeti rad, toda človek je čutil potrebo, da jih zagovarja in celo poveličuje. Jaz sem napisal 1921. leta: «Neuspela po realizaciji, je bila Majerholdova režija po zamisli izredna: ne samo skoncetrirati gledališko, temveč neminovno razkrojiti, uničiti rampo, pomešati izvajalce z gledalci.»

Majakovski je svoj nastop v razpravi o «Zarjah» končal z besedami: «Živelo Majerholdovo gledališče, pa čeprav je v začetku režija slaba. «Mladi Bagricki pa je pisal «Molièrove razkošne frizure nadomešča v naših dneh Majerhold. Išče nove poti, njegovi gibi so grobi... Kar drhti, staromodno gledališče, ta bo že opravil s teboj!»

Poleti 1923. leta sem živel v Berlinu. V Berlin je pripotoval tudi Majerhold. Vsevolod Jemiljevič mi je predložil, da bi svoj roman «Trust D E.» predelal za njegovo gledališče in pravil, da mora biti igra mešanica cirkuške predstave in agitacijske apoteoze. Meni se ni dalo predelati romana — začel sem se ohlajati do cirkuških predstav in konstruktivizma, z naslado sem bral Dickensa in pisal sentimentalen roman z zelo zapleteno intrigo — «Ljubezen Jeanne Ney». Toda vedel sem, da se je Majerholdu težko upirati in rekel sem mu, da bom še premislil.

Kmalu se je v gledališki reviji, ki so jo izdajali Majerholdovi somišljeniki, pojavil članek, v katerem je bilo v obliki fantastične zgodbe govora, kako me je ugrabil Tairov, ki me je bil najel, naj bi predelal roman v protirevolucionarno igro.

(Majerhold je pogosto v svojem času sumničil dobrega in poštenega Aleksandra Jakovljeviča Tairova, kako si prizadeva, da bi ga uničil z vsemi sredstvi. To je tista nezaupljivost njegovega značaja, o kateri sem že govoril. Kajti Tairov ni nikoli nameraval, da bi na odru svojega gledališča uprizoril «Trust D. E.».)

Ko sem pripotoval v Sovjetsko zvezo, sem prebral v časnikih, da pripravlja Majerhold igro «Trust D.E.», ki ga je «po romanih Erenburga in Kellermana» napisal neki Podgarecki. Takoj sem spoznal, da je edini razlog in način, ki moreta odvrniti Majerholda to, da mu napišem pismo in rečem, da bi rad osebno predelal roman za gledališče ali film. Marca 1924. leta sem mu napisal pismo: začel sem s «Dragi Vsevolod Jemiljevič in končal s «prisrčno te pozdravlja». «Najino srečanje minulo poletje, še posebej razgovori o možnosti predelave mojega «Trusta» me navajajo k misli, da ste prijateljski naklonjeni mojemu delu. Zato sem takoj sklenil, da se obrnem na vas s prošnjo, če je članek v časnikih točen, da prenehate s pripravami igre... Kajti jaz nisem klasik, temveč živ človek...»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajne se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst